LITERÆ

Pseudo-Senatûs Anglicani,

CROMWELLII,

Reliquorumque Perduellium nomine ac jussu conscriptæ

A

JOANNE MILTONO.

Impressæ Anno 1676.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

AD LECTOREM.

Cum primum ad manus noſtras hæ chartæ pervenerunt, dubitavi diu utrum illas prælo potius aut flammis committerem, donec memores miſericordiæ iſtius quæ Authori olim quantumvis in Sacram Majeſtatem fœdiſſimè delinquenti ignoverat, ſtultiſſimam fore inclementiam judicavimus perituris ejus operibus non peperciſſe. Æquiſſimum enim pleriſque ſemper viſum eſt ut Principis cujuſcunque monitis & imperio parere debemus, illius etiam facta imitemur. Non autem hic tibi quidvis propinamus quo Juniorum mores & ingenia corrumpere, aut aliorum ſeditioſam & impotentem regnandi libidinem palpare ſatagimus. Id ſolùm rerum ſcriptarum ornatum, & Latini ſermonis elegantiam tibi commendatam volumus: eſt enim forſan digniſſimus qui ab omnibus legeretur Miltonus, *niſi ſtyli ſui facundiam & puritatem turpiſſimis moribus inquinaſſet. Cum autem ex hiſce Literis poſſis forſan nonnulla excerpere quæ temporis iſtius quo ſcriptæ ſunt Annales illuſtrare: Et*

pervicacem Rebellium istorum malignitatem detegere & explicare poteris, nos illa eo nomine in lucem edi curavimus. Videas interim post Reges exactos, quam ornate pelle. Leonina indutus sit Asinus; & dum Legationes designant perduelles, mittunt Internuncios, moliuntur bella, reliquaque Regiæ Majestatis assumunt insignia, potestatem illam quam inique vindicaverant sibi debitam & ritè commissam esse arbitrantur. Habeas tibi, Lector, & his in tui commodum & malorum hominum perniciem perfruare.

LITERÆ PARLAMENTI nomine Scriptæ.

Senatus Populusque Anglicanus

Amplissimo Civitatis Hamburgensis Senatui,

SALUTEM.

QUàm diù, quàmque multis de causis instituta à majoribus nostris cum amplissimâ vestra civitate amicitia in hunc usque diem permanserit, & vobiscum unà libenter agnoscimus, & sæpiùs etiam recolere non est molestum. De eo autem quod ex literis vestris 25 *Junii* datis intelligimus, homines quosdam nostros non ea qua soliti sunt fide ac probitate in suis apud vos negotiis versari, nos quidem ad certos ejusmodi rerum peritos statìm retulimus, ut in lanarios, cæterosque panni opifices acriùs inquirerent; eamque porrò operam daturos nos esse pollicemur, ut & æqui bonique studium apud nos, & nostra omnia erga vos officia constare sentiatis. Verùm & quiddam est quod etiam a vobis vicissim non nos duntaxat, sed ipsum jus & fas omne postulat; ut nostræ gentis mercatoribus, vestris hospitibus & sua privilegia conservare, & eorum vi-

tam, atque fortunas, prout eâ civitate dignum est, vestris opibus defendere velitis. Quod, ut prioribus literis enixè petivimus, ita nunc etiam ut vehementiùs efflagitemus, faciunt quotidianæ mercatorum querelæ, quas ad nos deferunt; suam nimirùm salutem atque rem omnem rursùs apud vos in dubio esse. Quamvis enim literarum nostrarum quas pridem ad vos dedimus fructum aliquem ad tempus percepisse se fateantur, & ab injuriis nefariorum hominum aliquantùm respirasse, nunc tamen post adventum *Cochrani* illius in urbem vestram (de quo etiam priùs questi sumus) qui mandatam jam sibi à *Carolo* defuncti nuper Regis filio Legationem nescio quam Prædicat, se omnibus contumeliis, minis, armis etiam Sicariorum petitos solitâ vestrâ defensione atque tutelâ caruisse. Adeò ut cum unus atque alter è mercatoribus cum ipso etiam Societatis Præfecto, in navem quandam prædatoriam per insidias abducti essent, cæterique vestram fidem implorarent, à vobis tamen nullum auxilium impetrare potuerint, donec ipsi suo Marte mercatores, non sine magno suorum discrimine captos in eo flumine, cujus vestra urbs domina est, ex latronum manibus eripere cogerentur. Quos cum illi bonis auspiciis domum reduxissent, & ab indignâ servitute veluti manu asseruissent, captos etiam piratas ipsos in custodiam dedissent, *Cochranum* illum perfugam & perduellem eò audaciæ processisse accipimus, ut & prædatores dimitti liberos, & mercatores tradi sibi vinctos postulet. Vos autem

tem etiam atque etiam hortamur & obtestamur, si pactiones, & fœdera, & pervetustum utriusque gentis commercium, id quod petitis, inviolatè servari studetis, ut nostri certum aliquod atque firmum sibi præsidium in vestrâ fide, prudentiâ, authoritate collocare demum possint; Vos autem uti eos his de rebus benignè audiatis; tàm de *Cochrano*, cæterisque scæleris, illius sociis, quàm de iis qui nuper in Concionatorem, impunè adhuc, impetum fecerunt supplicium sumere velitis, aut è finibus exire jubeatis. Neque pulsos atque exules *Tarquinios* amicitias atque opibus *Populi Anglicani* anteferendos existimetis. Si enim per vos non steterit quo minùs Reipub. nostræ hostes quidvis licere sibi contra nos in urbe vestrâ confidant, quàm non tuta aut honesta amplius nostrorum ibi commoratio sit, vos cum animis vestris cogitate. Hæc vestræ prudentiæ & æquitati; Vos ipsos Divino Numini commendatos volumus. Valete.

Westmonasterio. *Dat. August.* 10. 1649.

Senatui Hamburgensi.

PErspecta nobis æquanimitas vestra dubiis in rebus nostris, facit nunc ut sanè prosperis, ac benè gestis, de vestrâ voluntate, & amico in nos animo nequaquam dubitemus. Nos quidem, confecto jam pœnè bello, & profligatis ubique patriæ hostibus, nihil æquius, aut ad pacem, Remque publicam stabiliendam firmius

mius usi duximus, quam ut illi qui vel libertatum, ductore semper Deo, per nos adepti sunt, vel vitam atque fortunas post belli civilis facinora, nostro dono atque gratiâ receperunt, nobis vicissim suis Magistratibus fidem & officium, solenni, si opus esset, more testarentur, atque præstarent. Præsertim cum tot homines inquieti & inimici, semel atque iterum in fidem accepti, nullum neque domi neque foris perfidiosè agendi, novasque turbas excitandi finem faciant. Itaque formulam quamdam sponsionis perscribendam curavimus, quâ omnes qui aut munus aliquod in Repub. sustinerent, aut legum præsidio muniti incolumitate, otio, cæterisque vitæ commodis fruerentur, conceptis verbis se obstringerent. Hanc etiam par omnes Colonias & quacunque gentium nostri cives negotiandi causâ agerent, mittendam censuimus; ut eorum quibus præficimur, fidem, prout decet atque necesse est, exploratam & cognitam habeamus. Quo magis mirari subit quod ex urbe vestra mercatores nostri scribunt, sibi mandata nostra per unum atque alterum vestri ordinis exequi non licere. Sanè quod *potentissimæ Fœderatorum in Belgio Provinciæ*, suarum rerum & rationum consultissimæ, nihil ad se pertinere existimaverunt, si peregrini scilicet *Angli* debitam suis domi magistratibus in hæc vel illa verba fidem astringant, id quo pacto vestræ Civitati suspectum aut molestum esse possit, fatemur planè nos nescire. Verum hoc à privato quorundam sive studio sive formidine profectum

ctum, quos errabundi quidam & pulsi patria *Scoti*, minis dicuntur impulisse, ut mercatores nostros a fide sua nobis obliganda deterrerent, Civitati non imputamus. Interea tamen summo vos opere hortamur atque etiam rogamus (non enim mercatura jam, sed Respub. ipsa agitur) ut ne quenquam apud vos patiamini, cujus hoc nihil potest interesse, authoritati quam nos in nostros populares, non Exterorum arbitrio aut judicio, sed jure Patrio obtinemus, suam quamcunque authoritatem interponere. Quis enim non ægrè ferat, si nos vestris hîc *Hamburgènsibus* sua erga vos fide interdiceremus. Valete.

Dat. Jan. 4. 1649.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

PHILIPPO QUARTO

Hispaniarum Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

A*Ntonium Ascamum* Virum probum, eruditum, & luculentâ familiâ ortum, de rebus in commune, tam *Hispanorum*, quam *Anglorum* genti, ut spes est, valde utilibus, ad Majestatem Vestram legamus. Quamobrem ut ei honestum iter, atque tutum in Urbem Regiam, sicut moris est, necnon & reditum concedere,

cedere, & præstare velis, parem referre gratiam parati, officiosè petimus. Sin id minùs placuerit, ut quæ vestra hac in parte sit voluntas, ei quam primùm significetur, utque tutò quo volet abeundi potestas fiat.

Dat. Feb. 4. 1649.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

PHILIPPO QUARTO

Hispaniarum Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

QUis rerum nostrarum status sit, quamque atrocibus injuriis subacti, sumptis tandem armis, capessendæ libertatis consilium ceperimus, constitutâ quâ nunc utimur Reipublicæ formâ, neque *Majestatem Vestram* potest latere, neque alium quemvis, qui evulgata super hac re scripta nostra æquo animo perlegerit. Nobis profecto fidem nostram, æquitatem, patientiam, testatam cunctis & probatam reddere, authoritatem etiam, honorem, & Decus nostrum adversus infames exulum & perfugarum linguas tueri, apud idoneos rerum æstimatores difficile non debet esse. Nunc quod exterarum nationum magis interest, deletis, aut depressis Patriæ hostibus, Deo nempe mirificè adjuti, ad pacem

pacem & amicitiam omni imperio potiorem cum vicinis gentibus habendam, paratos nos esse palam atque ex animo profitemur. Has ob causas spectatæ solertiæ & probitatis Virum *Antonium Aschamum* in *Hispaniam* ad *Majestatem Vestram* misimus; qui de amicitiâ deque solito inter utramque gentem commercio cum *Majestate Vestrâ* agat; vel etiam ad novas pactiones, si ita visum fuerit, de integro sanciendas viam muniat. Huic igitur *Vestræ Majestatis* adeundi copiam ut faciatis, ejusque incolumitati, necnon etiam honori, quoad isto apud vos munere perfuncturus est, velitis prospicere rogamus: ut & ea quæ a nobis mandata habet, utrique genti, ut speramus, profutura, liberè exponat; & mentis Vestræ qui sensus his de rebus sit, nos quam primùm certiores faciat.

Westmonasterio dat. Feb. 4. 1649.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

MUlta nos & infidæ pacis, & intestini belli mala ultima perpessos, eò demùm loci redactos fuisse, ut si salvam Rempubl. vellemus,

 mus,

mus, ejus administrandi ratio magna ex parte immutanda esset, ex iis quæ à nobis hac de re scripta publicè & declarata sunt, *Majestati Vestræ* jam pridem notum esse arbitramur, Quibus, ut par est, si fides potius haberetur, quàm improbissimis perditorum hominum calumniis, sanè qui foris de rebus nostris pessimè jam sentiunt, iis fortasse multò æquioribus uteremur. Nam quod nos jure nostro, proque gentilitiâ *Anglorum* libertate, rectè & majorum more fortiter fecisse contendimus, de eo pravas & obstinatas nequissimorum hominum opiniones ex animis evellere, humanæ opis aut ingenii certè non est. Nunc autem quod nobis cum nationibus externis commune, & in rem utrinque magis existit, amicitiam & commercium quod nostris hominibus, cum vicina quacumque gente consuevit esse, non imminutum, sed auctum atque ratum magnoperè cupimus. Cumque vestro in regno populares nostri permagna & per utrique genti quæstuosa habeant negotia, iis ne impedimentum aliquod aut imcommodum afferatur, quantum in nobis est, curabimus. Id verò prædicimus frustra fore, dum piratis & defectoribus nostris perfugium sibi vestris in portubus reperire, & onerariis *Anglorum* navibus, vi captis atque direptis, bona civium nostrorum sub hasta vendere Olissipone, ut nuntiatur, permissum est. Huic malo quo maturiùs occurratur, & de ea, quam petimus, amicitia clariùs ut constet, Nobilissimum Virum *Carolum Vane*, Oratoris munere præditum, cum mandatis atque

atque diplomate, commissi sibi muneris teste, ad *Majestatem Vestram* legavimus: Eum itaque benignè audire, fidem ei adhibere, ejus denique incolumitati atque honori, per omnes regni vestri fines, ut velis consulere obtestamur Hæc omnia & nobis pergrata, & *Majestati Vestræ*, si fortè usus venerit, nostra omnium officia mutua fore pollicemur.

Westmonasterio dat. Feb. 4 1649.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ Regi.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

SALUTEM.

QUotidiani ferè, & perquam graves afferuntur ad nos nuntii, Classiarios quosdam nostros, & gubernatores, qui abductis per scelus atque proditionem, quibus præerant, navibus, superiore anno a nobis defecerant, elapsos demùm ex eo portu Hiberniæ, in quo æstate fermè totâ obsessi, vix pœnam suis flagitiis dignam effugerant, ad *Lusitaniæ* nunc oram, *Tagique* fluminis ostium se recepisse: Ibi captis atque direptis quæ ad mercaturam ultrò citròque commeant, *Anglorum* navigiis, piraticam strenuè facere; & vicina quæque maria, fretumque omne Gaditanum latrocinis infestum atque in-

fame reddidiſſe. Cui malo niſi primo quoque tempore obviàm eatur, actum eſſe de commercio, quod noſtris hominibus cum *Luſitanis* peramplum & per utrique genti quæſtuoſum eſt, quis non videt? Quamobrem à *Veſtra Majeſtate* etiam atque etiam petimus, ut piratas noſtros & defectores, *Portugalliæ* finibus exire jubeas; & ſiqui a *Carolo Stuarto* pſeudolegati adſunt, eorum uti rationem ne habere digneris; noſque potius agnoſcas, ad quos *Anglicarum* jam ſumma rerum, Deo planè aſpirante, rediit; utque noſtræ amicorum Claſſi, non minus veſtris quam *Anglorum* commodis inſervienti, *Luſitaniæ* portus, atque flumina præcludi ne ſinas.

* * *

PHILIPPO QUARTO
Hiſpaniarum Regi.

QUàm graviter quàmque acerbè tulerit *Majeſtas Veſtra*, nefariam illam *Antonii Aſchami* oratoris noſtri cædem, & quid in puniendis ejus interfectoribus hactenus effectum ſit cum ex literis veſtris, tum ex *Domino Alphonſo de Cardenas* legato veſtro percepimus. Veruntamen illius facinoris atrocitatem quoties nobiſcum reputamus quæ & ipſam vel habendi vel conſervandi commercii rationem funditùs tollit ſi Legatorum jus apud omnes nationes ſanctiſſimum impunè tanto ſcelere violabitur, non poſſumus quin

quin Majestatem vestram summâ instantiâ iterùm efflagitemus ut supplicium de illis parricidis primo quoque tempore debitum sumatur, utque justitiam ullâ morâ aut obtentu religionis frustrari diutiùs ne sinat. Et quanquam potentissimi regis amicitiam plurimi certè facimus, tamen ut tam infandi parricidii authores dignas suo scelere pœnas persolvant omnem dare operam debemus. Humanitatem quidem illam quam jussû vestro in *Hispaniæ* portubus nostri homines persensêre, præclaram etiam vestræ Majestatis in nos voluntatem quam uper amplissimus verbis vestro nomine Legatus nobis exposuit grato animo agnoscimus, neque non voluptati nobis erit eadem pariter officia, si quis usus venerit *Vestræ Majestatis* & *Hispanorum* genti reddere. At nisi justitiæ sine mora satisfiat quod jamdiu petimus, quo niti fundamento amicitia sincera ac diuturna possit non videmus, cujus tamen conservandæ a nobis quidem nulla honesta occasio facilè omittetur, cui etiam fini præsentiam Legati apud nos vestri conducere existimamus.

Legato Hispanico.

Excellentissime Domine,

Concilium Status, quam primùm per gravissima Reipub. negotia licuit, in *Parlamentum* attulit quatuor illa scripta quæ visum

 est

eſt *Excellentiæ Veſtræ* unde vigeſimo proximi Decembris cum Concilio communicare, *Concilium* à *Parlamento* in Mandatis habet, quod ad primum ſcriptorum illorum caput, de nuperi ſcilicet *Reſidentis* ſui *Dom. Aſchami* nefariis interfectoribus, Reſponſum hoc reddere:

Parlamentum tamdiu, totiès, tamque meritò, debitum eorum ſupplicium poſtulâſſe ut ampliùs dicere opus non ſit in re tanta ubi (ut *Excellentia Veſtra* pulchrè meminit) *Regiæ Majeſtatis* ipſa agitur Authoritas: Et ſine qua re omnis ratio Societatis humanæ & conſervandæ inter gentes amicitiæ tolli neceſſe erit. Neque ſane ullo Religione petito argumento intelligere poſſumus, innocentium ſanguinem ſceleſtiſſimâ cæde effuſum non eſſe vindicandum, Etiamnum itaque inſtat *Parlamentum* & ab *Regia Majeſtate* expectat ut, juxta priora ſua poſtulata, ſatisfactio ſibi re ipſa atque effectu detur.

Sereniſſimo Principi

LEOPOLDO AUSTRIÆ

Archiduci Provinciarum in Belgio ſub Philippo Rege Præſidi.

UT primùm ad nos non ſine graviſſimâ querelâ prelatum eſt, *Janam Puccheringam* illuſtri & opulentâ Familiâ puellam hæredem,

dem, cum adhuc propter ætatem ſub Tutoribus eſſet, haud procul eâ domo, in qua tum fortè *Grenovici* agebat fuiſſe, & parato ad id navigio multarum raptam fuiſſe, & parato ad id navigio in *Flandriam* ſubitò deportatam, *Walcii* cujuſdam inſidiis, qui per fas & nefas omnia molitus eſt, ut pupillam locupletem, vel oſtenſo mortis metu, ad nubendum ſibi adigeret, huic tàm atroci tàmque inaudito ſceleri primo quoque tempore occurrendum eſſe rati, dedimus quibuſdam negotium, ut cum præfectis Neoporti & Oſtendæ (nam in ea fortè loca infelix illa dicebatur appulſa) agerent de ingenua raptoris manibus eripienda. Qui utrique pro ſua ſingulari humanitate & honeſti ſtudio, captivæ, perque latrocinium domo abductæ opem libentèr tulerunt; illa verò ut prædatorum vim quoquo modo effugeret, in Cœnobium votarum virginum veluti ſequeſtrò depoſita eſt. Quam ut ille *Walcius* inde abduceret, actionem in foro eccleſiaſtico *Iprenſis Epiſcopi* de contracto ſecum matrimonio inſtituit. Veruntamen, cum & raptor & rapta noſtrates omninò ſint, ipſum etiam facinus in noſtra ditione perpetratum, quod juratis teſtibus abundè liquet, hæreditas denique tam lauta, quam illum imprimus inhiaſſe conſtat, in noſtra poteſtate ſit, hujus propterea cauſæ cognitionem totam, atque judicium ad nos duntaxat pertinere arbitramur. Veniat huc igitur qui ſe ſponſum nominat, ſuam hîc litem inſtruat, quamque jure ſuam contendit eſſe uxorem, tradi ſibi poſtulet. Hoc interim

 à Ve-

à Vestra Celsitudine vehementèr petimus, quod & per nostrum internuntium Bruxellis commorantem jam aliquoties petivimus, ut afflictam & indignis modis habitam puellam, honestis parentibus ortam, suâ ex Patriâ prædatorium in modum abductam, quoàd potes, liberam & incolumem redire domum sinas. Hoc abs te non nos tantùm, siquam Vestræ Celsitudini parem a nobis gratiam, parque beneficium reddi posse acciderit, sed ipsa etiam humanitas, ipse pudor qui ad tuendum sexus illius honorem & pudicitiam viris bonis atque fortibus inesse debet, junctis unâ precibus efflagitare videntur. Vale.

Westmonasterio Martii 28. 1650.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ Regi.

QUod Oratorem nostrum & honorificé acceperit *Majestas Vestra*, & benignè statim audierit, nullam interponendam esse moram statuimus, quin alteris quam primùm literis nostris intelligeres, gratissimum id nobis accidisse; nosque nihil sanctius decrevisse, quàm pacem, amicitiam, commercium, quod nobis cum Nationibus plerisque exteris, & inter eas cum *Lusitanis* jam diù est, nullo nostro dicto aut facto,

non

non prius lacessiti, violare; nec aliâ mente aut consilio classem *Anglicanam*, *Tagi* fluminis ad ostium misisse, quàm hostes jam totiés fugatos persequendi, resque nostras repetendi, quas per vim & proditionem suis dominis ablatas, colluvies ista perfugarum vestras in oras, ipsamque etiam *Olissiponem*, tanquam ad certissimas latrocinii sui nundinas, asportavit. Verùm isti homines cujus audaciæ, furoris, & insaniæ sint, ex ipsorum moribus flagitiosissimis omnes jam penè *Lusitanos* abundè perspexisse arbitramur. Quo faciliùs à *Majestate Vestrâ* impetraturos nos esse confidimus, primùm ut *Illustrissimo* Viro *Odoardo Poppamo*, quem huic novæ classi præfecimus, quibus potes rebus ad prædatores hosce debellandos, adjumento esse velis, utque eos cum duce suo, non hospites, sed piratas, non mercatores, sed commercii pestes, jurisque gentium violatores, intra regni vestri portus, & munimenta diutiùs consistere ne sinas, sed quâ patent *Lusitaniæ* fines, terrâ marique pelli jubeas: sin hoc minùs, ut nobis saltem pace vestrâ liceat defectores nostros, & præpones propriis duntaxat viribus aggredi, &, si Deus dederit, in nostram potestatem redigere. Hoc ut prioribus literis vehementer petivimus, sic jam idem studio maximo atque opere ab *Majestate Vestra* contendimus. Hac sive æquitate, sive beneficio, non justitiæ solùm tuæ famam per omnes gentes benè moratas adauxeris, sed & nos imprimis, populumque *Anglicanum Lusitanis* jam anteà minimé adversum,

Tibi

Tibi tuoque populo majorem in modum devinxeris. Vale.

Westmonasterio. Dat. 27. *Aprilis.* 1650.

Hamburgensibus.

DE controversiis mercatorum, nonnullis etiam aliis de rebus quæ Reipubl: nostræ dignitatem aliquanto propiùs attingere videntur, scriptum inter nos haud semel, atque responsum est. Cum verò istiusmodi negatia solis literis confici vix posse intelligamus, esse autem à *Carolo Stuarto* immissos in urbem vestram seditiosos quosdam, nulla re magis quàm scelere atque audacia instructos, qui id agunt, ut nostrorum hominum, quorum præsertìm fides in patriam perspectior sit, commercium tàm vetustum in civitate vestra funditùs tollant, idcircò virum nobilem & spectatissimum *Richardum Bradshaw* nostrum apud vos Internuntium esse jussimus: qui secundùm ea quæ à nobis mandata habet, de rebus iis atque negotiis quæ cum utriusque Reipub: utilitatibus conjuncta sunt, vobiscum uberiùs communicare, & transigere possit. Huncigitur ut benevolè quam primùm audiatis rogamus; utque ei per omnia fides ea, isque honos habeatur, qui hujusmodi munus rectè obeuntibus ubique gentium haberi solet. Valete.

Westmonasterio. Dat. 2. *April.* 1650.

Hamburgensibus.

Amplissimi , Magnifici , & spectabiles Viri , Amici charissimi ,

STudia vestra quibus venientem ad vos Residentem nostrum accepistis, tàm propensa, támque egregia extitisse, & libenter intelligimus , & in eadem erga nos voluntate atque animo persceverare velitis magnoperè hortamur. Idque eò vehementiùs, quòd perlatum ad nos est, exules illos nostros , de quibus jam sæpe scripsimus, efferre se solito insolentiùs in urbe vestra, nec contumelias solùm, sed & minas quasdam atrocissimas in Oratorem nostrum palàm projicere. Hujus itaque salutem atque etiam debitum honorem hisce rursùs literis commendatissimum vobis esse volumus. In illos autem perfugas & sicarios, tàm veteres quàm recentes, si maturiùs animàdvertetis, & nobis gratissimum, & authoritate vestra atque prudentia dignum feceritis. Valete.

Westmonasterio. Dat. 31. *May.* 1650.

PHILIPPO QUARTO
Hispaniarum Regi.

A*Ntonium Ascamum* à nobis ad Majestatem Vestram nuper missum Oratorem , eoque nomine à Præfectis vestris perhumaniter & publicè

blicè acceptum, poſt itineris pericula tam longinqui, primo ſtatim adventu in urbem Regiam, omni præſidio nudatum, tam fœdo parricidio confoſſum in diverſorio quodam, & cum *Joanne Baptiſta de Ripa* ejus interprete mactatum eſſe, magno ſanè cum dolore accepimus. De illis autem parricidis jam comprehenſis, ut fertur, & in cuſtodiam datis, qui non nos duntaxat per illius latera, ſed veſtram quoque fidem atque honorem conſauciare ac pænè transfigere ſunt auſi, deque eorum quibuſcunque hortatoribus ac ſociis ut ſupplicium tanto ſcelere dignum primo quoque tempore ſumatur, opere quam maximô à *Majeſtate Veſtra* petimus. Quanquam id nihilo minus factum iri, quod petimus, utpote à Rege ſua ſponte pio atque juſto, etiamſi nemo peteret, non dubitamus. Quod reliquum eſt, ut corpus exanime amicis ſuis atque famulis in patriam deportandum tradatur, utque eorum ſaluti qui ſuperſunt eâ, quâ par eſt, ratione conſultum atque proviſum tantiſper ſit rogamus, donec reſponſo ad haſce literas, ſi fieri poteſt, ſecum ablato, veſtræ pietatis atque juſtitiæ teſtes ad nos quam primùm redierint.

Weſtmonaſterio. Dat. 28. *Junii.* 1650.

Ex-

Excellentissimo Domino

ANTONIO JOANNI LUDOVICO de la Cerda Medinæ Celi Duci, Andalitiæ Præsidi.

Consilium Statûs Parlamenti Angliæ authoritate constitutum,

SALUTEM.

ACcipimus ab Ornatissimis Viris quos nuper in *Portugalliam* ad persequendos proditores, resque nostras repetendas cum classe misimus, se ab *Amplitudine Vestra*, quoties contigit ut *Galliciæ* oram legerent, quæ prefectura vestra est, & perhumaniter illis portubus exceptos fuisse, & iis rebus omnibus adjutos, quæ navigantibus usui solent esse. Et vestra humanitas, cum pergrata nobis omni tempore fuisset, tum est nunc præcipuè, cum aliorum iniquum in nos animum nullo merito nostro aliquibus in locis experimur. Petimus itaque abs te *Illustrissime Domine* ut in eadem erga nos voluntate ac benevolentia permanere velis: utque nostris hominibus, quoties ad ea littora naves appulerint pro solita humanitate tua favere & adjumento esse pergas: tibique persuades nihil nos beneficii loco abs te petere quod non eodem studio vel Tibi vel tuis reddere, siquando similis occasio nobis dabitur, parati erimus.

Westmonasterio. Dat. 7. *Novemb.* 1650.
Signat. Consilii sigillo:

JO. BRADSHAWE PRÆSES.

ILLU-

ILLUSTRI & MAGNIFICO
Civitatis Gedanensis Senatui.

Magnifici atque Amplissimi Domini Amici Charissimi.

FRequentes ad nos literæ mercatorum nostrorum, qui Borussiæ per oram negotiantur, allatæ sunt, quibus tributum grave quoddam & insolitum nuper in magno *Polonorum* Concilio imponi sibi queruntur; ut decimam scilicet facultatum suarùm omnium partem sublevando *Scotorum* regi, nostro hosti, suppeditarent. Quod cum juri Gentium contrarium planè sit, tractari hunc in modum hospites & mercatores, iniquissimum etiam, ut cujus tyrannide sint domi, divina ope, liberati, iidem in aliena Republica stipendia persolvere cogerentur, non dubitamus quin pro illa libertate, qua frui vos intelligimus, tam grave onus mercatoribus imperari in urbe vestra pati nolitis; in qua amicitiam & commercium, nec sine magno vestræ civitatis emolumento, per tot annos habuere. Si est igitur ut nostrorum hominum apud vos mercaturam facientium tutelam suscipere velitis, quod quidem cùm ab æquitate & prudentia vestra, tum etiam à dignitate splendidissimæ urbis haud dubitanter expectamus, eam operam dabimus, ut gratissimum id esse nobis omni tempore sentiatis; quotiès in ditione nostra

Geda-

Gedanensis vel negotia habuerint, vel naves quod sæpè fit, ad portus nostros appulerint.

Westmonasterio. *Dat* 6. *Feb:* 1650.

INTERNUNCTIO PORTUGALLICO.

Illustris Domine,

LIteras tuas hujus mensis quinto decimo *Hamptonâ* ad nos datas accepimus. In quibus significas te à *rege Portugalliæ* ad *Parlamentum Reipub: Angliæ* missum esse: quo autem muneris titulo, sive Legati sive Agentis, sive Internuntii non dicis; id quod ex literis quas à rege habes commendatitias sive credentiales intelligere velimus; quarum exemplar, ad nos poteris quam primum mittere; simul & illud scire, satisne plena potestate instructus venias ad eas injurias expiandas, damnaque ea resarcienda quæ à Rege vestro illata huic *Reipub:* sunt: dum hostem nostrum tota æstate proxima suis portibus tutatus Classem *Anglicanam* in rebelles & perfugas quos eò usque insecute erat, impetum facere parantem cohibuit, hostem ab invadendis nostris non cohibuit. De his omnibus ut satisfacias, si ampla & libera mandata accepisse te scripseris, & illarum quas diximus literarum exemplar una miseris, deincèps curabimus, ut ad nos fide publica primo quoque tempore tutò commeare possis: ubi cum regis literæ perlectæ fuerint, tibi, quæ mandata porrò attulisti, ea liberè exponendi facultas dabitur.

Par-

Parlamentum

REIPUB. ANGLIÆ

Sereniſſimo Principi D. Ferdinando Secundo, Magno Duci Etruriæ &c.

SALUTEM.

LIteras *Celſitudinis Veſtræ* 22. Aprilis 1651. *Florentiæ* datas & à Reſidente Veſtro *Domino Almerico Salvetti* nobis redditas accepimus, in quibus *Anglico* nomini quantoperè faveat *Celſitudo veſtra*, Gentemque eam quanti faciat facilè perſpicimus, id quod non ſolùm Mercatores noſtri, qui in portubus veſtris multos jam annos negotiantur, Verùm etiam Adoleſcentes quique noſtræ nationis nobiliſſimi atque honeſtiſſimi, qui veſtras per urbes aut iter fecêre, aut excolendi ingenii cauſâ commorati ſunt, teſtantur atque confirmant, quæ cum nobis pergrata ſanè ſint, & acceptiſſima, tum hoc etiam atque etiam petimus, ut quo animo, quoque ſtudio in noſtros mercatores, alioſque noſtræ *Reipub:* Cives *Hetruſcam* ditionem peragrantes, *Serenitas Veſtra* conſuevit eſſe, in eò velit perſeverare: noſque viciſſim pollicemur atque recipimus, quod ad *Parlamentum* attinet, nihil defuturum, quod & commercio & amicitiæ mutuæ, quæ inter utramque Gentem jam diù inveteravit, firmandæ ac ſtabiliendæ poſſit conducere;

ducere; quam quidem omnibus utrinque humanitatis officiis, mutuâque observantiâ, in perpetuum conservari cupimus, atque optamus.

Westmonasterio. 20. *Januarii* 1651.

Subscripsit & Parlamenti sigillum apponi fecit

GULIELMUS LENTHALL.

Prolocutor

Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum

REIPUB. ANGLIÆ

Illustri & magnifico Civitatis Hamburgensis Senatui.

SALUTEM.

Amplissimi magnifici & spectabiles viri, Amici charissimi.

PArlamentum Reipub. Angliæ, cum antiquam amicitiam, mutuumque commercium, quæ inter gentem *Anglicam* Vestramque civitatem est, continuatum magnoperè vellet & conservatum, haud ita pridem *Richardum Bradshaw* armigerum Residentis Munere præditum illûc misit, eique inter alia mandata eò spectantia disertis

ſertis verbis mandavit, ut contra quoſdam veſtræ ditionis juſtitiam efflagitaret, qui Societatis *Angliæ* Concionatorem interficere ſunt conati, quique Deputato Illius Societatis impias manus injecêre, & mercatoribus quibuſdam ejus Societatis præcipuis impias manus injecêre, eoſque in navem prædatoriam abduxerant, & quamvis prædictus *Reſidens* cum exciperetur primum & audiretur, accepta ab hac *Republica* mandata illa ſigillatìm vobis nota fecerit, quibus juſtitiæ veſtræ exemplum in maleficos illos edendum expectabatur, tamen cùm expectationi noſtræ reſponſum non eſſe intelligeremus, illud nobiſcum cogitantes quanto in periculo & noſtri homines & illorum facultates verſarentur, ſi de incolumitate illorum & tutelâ adverſus hoſtium malitiam & iniquos oppugnatores non ſatis proviſum eſſet, rurſùs prædicto *Reſidenti* in mandatis dedimus, ut noſtrum ejus rei ſenſum repreſentaret: Utque hujus *Reipub.* nomine Vos ut amicitiam & neceſſitudinem inter hanc Rempub veſtramque civitatem initam magnumque uſum qui huic Reipub. cum veſtra civitate intercedit conſervare, adeoque mercatores noſtros cum eorum privelegiis ſine ulla violatione protegere velitis hortaretur; utqúe nominatìm in quemdam cui nomen *Garmes* eſt qui ſe in hanc *Rempub* Contumelioſè geſſit, certoſque ex ſocietate mercatorum *Anglica*, *Veſtra in urbe commorantes*, ad contumeliam hujus *Reipub.* magnamque noſtrorum mercatorum moleſtiam,

in

in *Spirensem* Cameram publicè citavit: quare reparationem ejusmodi expectamus quæ æquitati & justitiæ consentanea est.

De hisce capitibus & si quid amplius ad hujus Reipub. cum vestra civitate amicitiam pertinuerit, prædictum *Residentem* hujus *Reipub.* nomine ad vos jussimus accedere; cui, ut fidem amplam in iis quæ huc spectantia proposuerit habeatis, rogamus.

Westmonasterio. Dat.
12. *Martii.* 1651.

Subscripsit & Parlamenti sigillum imprimendum curavit

Prolocutor &c.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

Serenissimæ

CHRISTIANÆ,

Suecorum, Gothorum Vandalorumque Reginæ &c.

SALUTEM.

Serenissima Regina,

MAjestatis Vestræ Literas ad *Parlamentum Reipub. Angliæ* 26 proximè elapsi Septembris *Stockholmâ* datas per *Petrum Spiering Silvercroon* accepimus, & perlegimus: & veterem quidem amicitiam nec non commercium

magnumque usum qui *Anglis* cum *Suecorum* gente antiquitùs intercedit permanere atque indies augere vehementer atque ex animo cupimus: Neque dubitamus quin Legatus à Majestate Vestra ampliter instructus venerit ad ea maximè proponenda quæ in rem atque decus Genti utrique futura imprimis fuissent, quæque nos audire ex eo paratissimi fuissemus & quod utrinque potissimum salubre atque utile videretur, id primo quoque tempore effectum reddidisse: Verùm summo rerum Moderatori DEO ita visum est, ut is antequam audiri se petisset de iis quæ *Parlamento* exponenda ab Majestate Vestra in mandatis habebat, evenit ut ex hac vita excederet (cujus quidem desiderium ita ægrè atque acerbè tulimus, ut qui simul in divina voluntate acquiescere debeamus) unde & Majestatis Vestræ quæ mens esset adhuc scire nequeamus, ejusque rei progressibus in præsens injecta mora sit: Quocircà optimum nobis visum est hisce literis quas, misso hac ipsa de re nuntio nostro, dedimus, significare Vestræ Majestati quam gratæ Literæ vestræ quamque acceptus vester publicus Minister *Parlamento Reipub. Angliæ* fuerit; simulque Vestræ Majestatis amicitiam quantoperè expectamus; quàmque etiam, ut par est, tantæ principis amicitiam plurimi faciemus: deque illo quod inter hanc Rempub. & Majestatis Vestræ Regnum est commercio exaugendo, ita existimabimus quemadmodum de re maximi utrobiquè momenti existimare debemus: quod & ea de

causa

causa *Parlamento Reipub. Angliæ* acceptissimum erit. Adeoque *Vestram Majestatem* divinæ tutelæ recommendare volumus: Quorum nomine & Authoritate

Datis Westmonasterio die
Martis ann. Dom. 1651.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum imprimendum curavit.

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipublicæ Angliæ *Serenissimo Principi* FERDINANDO SECUNDO *Hetruriæ Magno Duci*, SALUTEM.

LIteras Celsitudinis Vestræ 22. Aprilis 1651. Florentiâ datas, Et a Residente Vestro Domino *Almerico Salvetti* nobis redditas accepimus; in quibus Anglico nomini quantopere faveat Celsitudo Vestra, gentemque eam quanti faciat, facile perspicimus: Id quod non solùm Mercatores nostri qui in portubus vestris multos jam annos negotiantur, verum etiam Adolescentes quique nostræ nationis nobilissimi atque honestissimi qui vestras per urbes aut iter fecere aut excolendi ingenii causâ commorati sunt,

testantur atque confirmant. Quæ cum nobis pergrata sane sunt & acceptissima, tum hoc etiam atque etiam petimus, ut quo animo quoque studio in nostros mercatores, aliosque nostræ reipublicæ cives Hetruscam ditionem peragrantes Serenitas Vestra consuevit esse, in eo velit perseverare: nosque vicissim pollicemur atque recipimus, quod ad Parlamentum attinet, nihil defuturum, quod & Commercio & amicitiæ mutuæ, quæ inter utramque rempub. tam diu inveteravit, firmandæ ac stabiliendæ possit conducere; quam quidam omnibus utrinque humanitatis officiis mutuâque observantiâ in perpetuum conservari cupimus atque optamus.

Westmonasterio May 22. 1651.

Parlamentum Reipublicæ Angliæ
Serenissimo ac Potentissimo Principi
PHILIPPO QUARTO
Hispaniarum Regi.
SALUTEM.

PErmagnas nobis querelas deferunt hujus Reipub. mercatores qui in ditionibus *Vestræ Majestatis* mercaturam faciunt, de vi multa atque injuriis sibi allatis, deque novis etiam tributis sibi impositis à præfectis aliisque officialibus vestrorum portuum & locorum ubi negotia habent

bent, & nominatim in insulis *Canariis*, idque contra fœderis articulos quos commercii causa utraque natio inter se sanxit. Quas eorum querelas veras esse jurejurando confirmavere. Nobisque demonstrant, nisi jus suum obtinere possint, suaque damna resarciantur, nisi denique contra vim istiusmodi atque injurias præsidium aliquod certum, atque tutelam & sibi & fortunis suis habituri sint, non posse se amplius iis in locis negociari. Quibus eorum querelis graviter a nobis prepensis, cumque facta illorum ministrorum iniqua, aut non omnino aut secus quàm res se habet ad notitiam *Vestræ Majestatis* pervenisse existimemus, visum est nobis ipsas eorum querelas cum hisce litteris ad *Majestatem Vestram* unà mittere; nec dubitamus quin *Majestas Vestra* cum ipsius justitiæ amore tum etiam commercii causâ quod vestris haud minus quam nostris hominibus fructuosum est, suis præcipere velit ut ab iniquis illis nostrorum vexationibus abstineant, utque hujus Gentis mercatores expeditam justitiam obtinere queant, necnon debitam earum injuriarum reparationem, quæ à Domino *Petro de Carillo de Guzman*, atque aliis illatæ sibi sunt, contra prædictos fœderis articulos, utque perficere velit *Majestas Vestra* ut prædicti Mercatores fructum illorum articulorum percipere queant, in eaque vestra tutela sint, ut tam ipsi quam fortunæ suæ ab omni injuria liberæ & incolumes esse possint. Hoc autem magnâ ex parte consecuturos se esse putant si ademptam sibi illam de judice conserva-

 tore

tore ſchedulam qui eos a novo quodam Conſulatu in ſe quidem iniquiore defendat, *Majeſtas Veſtra* rurſus conceſſerit; ne ſi nullum ab injuria refugium ſibi detur, abrumpi illud commercium quod utrique genti commoda haud parva attulit, violatis hunc in modum fœderis articulis, neceſſe ſit.

Weſtmonaſterio.
Auguſti 1651.

Sereniſſimo Principi Venetiarum Duci, Senatuique Celſiſſimo

Concilium Status Parlamenti Reipub. Angliæ Authoritate conſtitutum

SALUTEM.

Sereniſſime Princeps, Celſiſſime Senatus, Amici Chariſſimi,

MErcatores quidam noſtri, quorum alteri *Joannes Dickons*, alteri *Job Throck-morton* nomen eſt, ſimulque alii apud nos queſti ſunt, quòd cum Novembris octavo & vigeſſimo 1651. ex jure & authoritate Curiæ noſtræ Ammiralatûs occupaſſent in navi *Hirundine* vulgo nuncupatâ, cui in Dunis conſiſtenti *Iſacus Taylor* Magiſter erat, centum dolia Caveari vulgò dicti, quæ ſua propria bona eſſent, inque

ſinu

ſinu Moſcovitico Archangeli dicto eandem in navem impoſita ; atque in eâ Curiâ, prout lege agitur, decretum obtinuiſſent quo dicta Caveari dolia ſibi traderentur, fide ſua priùs interpoſita, ſe in illius Curiæ ſententia acquieturos; quodque eadem Curia, quo lis illa ad exitum perduceretur, cum pro more ſcripſiſſet ad Magiſtratus Judiceſque Venetos, literas, quibus petebant uti *Joannem Piattum* (Veneta ſub ditione degentem, qui Cavearum illum ſibi vendicat) citarent quo re per procuratorem in Ammiralatus curia Anglicam ſe ſiſteret, ub lis iſta pendet, juſque ſuum probaret, tamen idem *Piattus*, & quidam *David Rutts* Hollandus, dum cauſa hæc in noſtro hic foro pendet, multum ſupradicto *Joanni Dickons* aliiſque illis mercatoribus de Cavearo iſthoc negotium faceſſit; eorumque bona & facultates nexu occupandas Venetiis curat: quæ omnia ſingulatim, & quid hactenus in prædicta noſtra curia ſit actum in literis illis requiſitoriis fuſiùs exponitur, quas poſtquam à nobis inſpectæ eſſent, ad ſereniſſimam Venetiarum Rempub., ut Mercatoribus in hac causa adjumento eſſe poſſint, tranſmittendas cenſuimus; atque ab ea vehementer petimus ut non ſolum illæ literæ vim ſuam atque pondus illic habere queant, Sed etiam ut bona illa & facultates Mercatorum, quas prædictus *Piattus* & *David Rutts* nexu illigandas curarunt, liberentur; Dictique rei ad noſtram hic curiam remittantur, quid ſui ſit juris in hoc Cavearo ſibi vendicando lege ex-

experturi. Qua in te Celsitudo vestra & Serenissima Respub. fecerit & quod æquissimum in se est, & quod illibatâ utriusque Reipub. amicitiâ est dignum, quod denique, oblatâ quâvis occasione, pari hujus Reipub. benevolentiâ atque officiis compensabitur.

Datis ab Albâ Aulâ die
Feb. 1652.

Subscripsit & Concilii Sigillum
imprimendum curavit

Concilii Præses.

Ad Legatum Hispanicum.

Excellentissime Domine,

Concilium Status cum ex mandato Parlamenti secundo die mensis *Martii* accepto de charta Excellentiæ Vestræ 17 *Feb.* Commissariis hujus Concilii Exhibita deliberationem seriam habuerit, in qua Excellentiæ Vestræ visum est proponere, uti duobus capitibus illic nominatis quasi præviis responderetur, responsum hoc Excellentiæ Vestræ reddendum censet.

Parlamentum, ubi ad ea respondit quæ ab Excellentiâ Vestrâ cum primum audiretur proposita sunt, tum etiam in iis literis quas ad Serenissimum Hispaniarum Regem scripsit, quàm sibi grata quamque accepta illa fuerit amicitia, ususque mutuus qui & ab illius Regia Majestate

& à

& à vobis ejus nomine oblatus eſt, quam denique deliberatum ſibi fuerit parem amicitiam quod ad ſe attinet pariaque officia reddere uberius declaravit.

Exinde viſum Veſtræ Excellentiæ cum primum audita in Concilio eſt Decembris 19 ſtyli veteris, huic Concilio proponere, veluti rationem quandam auſpicandæ arctioris hujus Amicitiæ, cujus facta tum à vobis mentio erat, uti certi ex ſuo corpore nominarentur qui ea quæ attuliſſet Excellentia Veſtra audirent, iis perpenſis de eorum utilitate ad Concilium referre quam primum poſſint, Cui veſtro poſtulato ut ſatisfieret certos ex ſuo numero Concilium nominavit, qui Excellentiam Veſtram convenirent, quod & proinde factum eſt eorumque loco quæ proponenda expectabantur, Chartam illam ſupradictam congreſſio ea protulit, ad quam reſponſum hoc Concilii eſt.

Cum Parlamentum ea declaraverit, Veſtraque Excellentia progreſſum eum fecerit qui ſupradictus eſt, paratos nos eſſe, cum Excellentia Veſtra in colloquium venire iis de rebus quas Domini regis Veſtri nomine propoſueritis, tam de amicitia jam pridem inita, quam de arctiore ineunda, aut ſi quid à nobis hujus Reipub. nomine in medium proferetur; cumque ad ſingula ventum erit, ita reſpondebimus, ut par eſt, naturaque rei poſtulabit.

Alba Aula. Martii 21. 1652.

Parlamentum Reipub. Angliæ,

Serenissimo Principi

FREDERICO TERTIO

Daniæ Regi &c.

SALUTEM.

Serenissime & Potentissime Rex,

LIteras Vestræ Majestatis undevigesimo proximi Decembris ad Parlamentum Reipub. Angliæ ab arce regia Haphniæ datas per virum nobilem *Henricum Willemsen Rosenwing de Lysacker* accepimus, eoque animi affectu quem res illic propositæ merentur libentissimè perlegimus, Vestræque Majestati persuasum hoc esse cupimus, eundem animum, eadem veteris amicitiæ commercii, ac necessitudinis quæ Angliæ cum Dania per tot annos intercessit continuandæ & conservandæ studia quæ in Majestate Vestra sunt in nobis quoque esse; haud nescientes, quamvis divinæ Providentiæ visum sit gentem hanc tàm benignè & placidè respicienti receptam apud nos prioris regiminis formam in melius mutare, easdem tamen utrinque rationes, eadem in commune commoda, eundem mutuò usum atque liberum commercium, quæ pactiones priores & fœdera inter utramque nationem pepererunt, etiamnum durare vimque prio-

priorem obtinere, utrasque etiam obligare ut communem dent Operam Fœdera illa quàm utilissima sibi mutuo reddendo ut amicitiam quoque propriorem ac stabiliorem indies reddant; Cumque Vestræ Majestati placuerit ea persequi consilia quæ in literis vestris regiis scripta sunt, Parlamentum eadem amplecti cum alacritate omni ac fide paratum erit, eaque omnia pro virili suâ parte conferre quæ illum ad finem conducere arbitrabuntur; Sibique persuadent, Majestatem Vestram hac de causa, ea itidem consilia capturum esse ad hancRempub. spectantia (cui etiam provisum pactis prioribus est;) quæ ad hasce res facere possint ab Majestate Vestra nobis tàm cupientibus propositas. Parlamentum interea Majestati Vestræ ac populo fœlicitatem prosperaque omnia precatur.

Datis Westmonasterio die Aprilis anno Dom. 1652.

Sub Sigillo Parlamenti subscripsit ejus n*l*omine atque authoritate

Proocntor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ

Illuſtribus & magnificis

Hanſeaticarum Civitatum Proconſulibus ac Senatoribus,

SALUTEM.

Ampliſſimi magnifici & ſpectabiles Viri, amici chariſſimi,

PArlamentum Reipubl. Angliæ literas veſtras ſexto decimo *Januarii* proximè elapſi datas, perque veſtrum publicum Miniſtrum *Leonem ab Aiſema* allatas accepit atque perlegit, cumque ex earum authoritate audivit, qui & veſtrarum Civitatum erga hanc Rempub. propenſum & amicum animum expoſuit & antiqua illa inter eaſdem amicitia ut porrò maneat petivit. *Parlamentum* itaque pro ſe teſtatur atque confirmat pergratum ſibi eſſe, priſtinam illam amicitiam ac neceſſitudinem quæ huic Genti cum illis Civitatibus interceſſit & renovari ratamque permanere, ſeque fore paratum quâvis occaſione commodùm oblatâ quod verbis in ſe recipit id reipsâ ſolidè præſtare, eâdemque fide & integritate antiqui illi amici & fœderati ſui ut ſecum agant expectat: quæ autem præterea Reſidens veſter ſpeciatim in mandatis habuit, cum ea ad *Concilium Status* integra à nobis remiſſa

missa fuerint, quæque proposuisset ibidem consultata, Responsum illic atque transactum cum eo ita fuit, prout quidque maximè cum æqualitate & ratione consentire visum est, quod & Residens Vester renunciare ad vos poterit: cujus prudentia & spectata probitas collata in eum à vobis publici muneris notâ dignum prædicat.

Datis Westmonasterio die
Aprilis ann. Dom. 1652.

Sub Sigillo Parlamenti subscripsi ejusque nomine & Authoritate

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum

REIPUB. ANGLIÆ

Illustri & Magnifico Civitatis Hamburgensis Senatui

SALUTEM.

Amplissimi Magnifici & Spectabiles Viri, Amici charissimi.

PArlamentum Reipub. *Angliæ*, literas vestras quinto decimo Januarii proxime elapsi Hamburgo datas, perque nobilem Virum Dominum *Leonem ab Aisema* vestrum & cæterarum civitatum Hanseaticarum Residentem allatas

accepit atque perlegit, eumque ex earum authoritate audivit, & quæ amplius ab vestra Civitate mandata speciatim habuit, de iis ad *Concilium Status* remisit, quibus ut exciperent quæ ab eo proponerentur, deque iis quæ justa & æqua viderentur, cum eo quàm primum transigerent, authores fuimus; quod etiam exinde factum est. Utque Parlamentum earum rerum quæ à vobis afferentur debitam rationem semper se esse habiturum ostendit, suumque erga vestram civitatem singulare studium, misso illuc Residente suo, ibique manere jusso, testatum reddidit; ita vicissim expectat & meritò quidem postulat à vobis æqua reddi iis in rebus quæ hujus Reipub. ex usu, ab suo dicto Residente suoque nomine vestræ civitati, antiquitùs amicæ nobis & fœderatæ, vel jam exposita vel in posterum exponenda erunt.

Westmonasterio. Dat. die Aprilis anno Dom. 1652.

Sub sigillo Parlamenti subscripsit ejus nomine atque authoritate

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Con-

Concilium Status Reipublicæ Angliæ
Serenissimo Principi
D. FERDINANDO SECUNDO
Magno Duci Hetruriæ

SALUTEM.

CONCILIUM *Status* cum à *Carolo Longlando* qui in Portu Celsitudinis Vestræ *Liburnensi*, mercatorum Anglicorum negotia procurat, certius per literas fieret quatuordecim Naves præsidiarias Fœderatorum *Belgarum* in eum Portum nuper venisse, qui naves Anglorum in ipso Portu vestro aut incensuros se esse aut depressuros minati palam sunt, Vestramque Serenitatem cujus fidem atque opem Angliæ Mercatores ibi commorantes imploraverant, *Liburnensis* Præsidii præfecto mandasse, uti illis Anglorum navibus auxilio esset, sui muneris atque officii judicavit esse, uti Celsitudinem Vestram certiorem faceret, quàm huic Reipublicæ gratissima sit benevolentia illa atque tutela quam mercatoribus Anglis tam benignè præbuistis, Vestræque Celsitudini promittit atque in se recipit mansuram apud se in omne tempus hujus benè meriti gratiam, paratumque se omni occasione fore parem amicitiam pariaque officia vestro Populo reipsa præstare, omniaque facere quæ conservandæ inter

hanc

hanc Gentem atque Vestram solitæ benevolentiæ, atque commercio possint conducere. Cumque naves Fœderatarum *Belgii* Provinciarum inter ipsa de Fœdere Colloquia à semetipsis oblata in Classem nostram summa cum perfidia non solùm in ipsius Stationibus hostilia inceptaverint (quo in facinore DEUS, tanquam arbiter justissimus, adversum se illis atque infensum ostendit) verùm etiam in exterorum portubus naves mercatorum nostrorum capere aut demergere conatæ sint, necessarium etiam censuimus Scriptum hoc Parlamenti Reipublicæ Angliæ ad Celsitudinem Vestram unà mittere; cujus emittendi occasionem dedêre Controversiæ inter hanc Rempub. & *Belgii* Provincias in præsentiâ coortæ. Ex quo Celsitudo Vestra facilè perspiciat, quàm iniqua, quam contra fas omne atque jus Gentium facta illius Populi in hanc Rempub. extiterint, & quàm ex animo Parlamentum studuerit publicæ Pacis causâ amicitiam eorum & societatem pristinam retinuisse.

Datis ab Alba Aula
Julii 29. 1652.

Subscripsit Concilii Nomine atque Authoritate

Concilii Præses.

AD LEGATUM HISPANICUM.

Excellentissime Domine,

C*Oncilium Status*, deliberatione habitâ de illa chartula quam $\frac{27\ May}{6\ Juny}$ 1652. ab Excellentia Vestra accepit, tum etiam de illa quam in *Concilio Status* cum audiretur $\frac{6}{16}$ hujus mensis Vestra exhibuit Excellentia, ad binas illas chartulas Responsum hoc reddit, Parlamentum Reipubl. Angliæ firmam amicitiam bonamque pacem, quæ huic Reipub. est cum Hispaniarum Regia Majestate conservandi percupidum, ex quo idem primùm Regis prædicti animum eôdem inclinare Excellentia Vestra significavit, paratum semper fuisse eam utriusque gentis bono quam maximè firmare ac stabilire. Idque Concilium Status Parlamenti nomine atque mandato suis chartulis aliquoties Excellentiæ Vestræ demonstravit; & speciatim, prout Excellentia Vestra petiverat, Commissarios delegit, quæ & Excellentiam Vestram convenirent, ab eaque acciperent, quæ ad prædictum finem conducentia proponerentur; quo in conventu eorum loco proponendorum visum est vobis generatìm quædam, quasi futuro prævia colloquio, exhibere, de quibus Concilio videbatur, Parlamentum qui suus esset sensus chartis prioribus planum fecisse: tamen quo cumulatiùs satisfieret, utque Excellentiæ Vestræ nequa dubitatio restaret iis de rebus quæ tum proposuerat, Concilium in ea chartula

quæ

quæ 31 *Martii* / 10 *Aprilis* data est paratum se esse ostendit cum Excellentia Vestra in Colloquium venire iis de rebus quæ à parte Regiæ Majestatis prædictæ in mandatis haberet tàm de pristina amicitia quàm de actione futura, de iis etiam quæ à nobis hujus Reipub. nomine exhiberentur; cumque ad singula veniretur ea, quæ par esset, resque postularet, responsa dare: ad quæ visum est Excellentiæ Vestræ nihilum respondere neque per duos pene menses in ea re ulterius progredi. Vestramque chartulam 27 *Maii* / 6 *Junii* 1652. datam Concilium ex eo tempore primam ab Excellentia Vestra accepit, in eaque hoc solum proponitis, uti pacis atque fœderis articuli inter *Carolum Regem* nuperum vestrumque Dominum 6/16 *Novembris* 1630. pacti denuò percurrantur, utque ejus capita quæque vel amplificentur vel immutentur pro temporum & rerum alio nunc Statu, necnon regendæ Reipublicæ formâ immutata, quod cum nihil amplius esset, quàm quod & nos in prædicta nostrâ chartula 31 *Martii* / 10 *Aprilis* summatim atque dilucidè significaveramus, expectabat Concilium quosdam speciatim articulos ex eo fœdere ab Excellentia Vestra propositum iri cum ea amplificatione iisque mutationibus quarum facitis mentionem, cum alioqui nobis impossible sit ullum aliud responsum hac de re dare quàm quod jam dedimus. Verùm cum Excellentia Vestra ex charta sua novissima dilationem in

nos

nos conferre videatur, Concilium idcircò chartulam Vestram prædictam 27 May / 6 Juny datam quodque in ea propositum erat denuò inspexit, seque de eo quod illic est propositum, priore illâ chartulâ Excellentiæ Vestræ plenè satisfecisse arbitratur, cui & hoc solum potest adjicere, se, cum Excellentiæ Vestræ videbitur, vel ex fœderibus jam factis vel alio quovis modo ejusmodi ferre conditiones quæ ad præsentem rerum ac temporum Statum erunt accommodatæ, quibus à parte Vestra fundari amicitiam vultis, ea vobis responsa exinde redditurum quæ ab se ad ea reddi æquum erit, quæque Parlamentum in eodem perseverare studio testentur, illibatam atque firmam cum rege vestro Domino amicitiam conservandis. Eaque ut augescat etiam, Parlamentum omnem honestam seque dignam operam pro se quidem dabit.

Concilium præterea sui officii ducit esse, Excellentiam Vestram illius nostræ chartulæ Januarii 30. 1651. ad vos datæ admoneri, cui cum Excellentia Vestra responsum nondum dederit, instamus proinde atque expectamus ut Parlamento, de qua illic re facta mentio est, satisfactio detur.

Respon-

Responsum Concilii Status *ad Replicatorum Dominorum Legatorum Extraordinariorum serenissimi* Regis Daniæ & Norwegiæ *Commissariis Concilii traditam ad Responsum illud quod reddidit Concilium ad quatuordecim eorum postulationes.*

PRædictis Dominis Legatis ut satisfiat de responsa Concilii ad quintum, sextum, septimum, octavum, & nonum articulum, assentitur Concilium huic sequenti clausulæ suo responsorum fine adjiciendæ. Videlicet, Præter illas Colonias, insulas, portus & loca in partis alterutrius ditione, ad quæ loca ne quis negotiandi aut commercii habendi causa accedat, lege cautum est, nisi impetrata prius ejus partis Licentia speciali ad quam illa Colonia, Insula, portus, aut loca pertinuerint.

Receptio cujusquam in navem quæ in flumina, portus, aut sinus alterutrius partis compulsa erit navem illam ulli exhibendæ molestiæ aut perscrutationi ex responso Concilii ad articulum undecimum obnoxiam non faciet, quemadmodum prædicti Domini Legati in replicatione sua videntur intellexisse, præterquam ubi illa receptio contra Leges, Statuta, aut morem illius loci est, in quo illa navis portum capesserit, qua in re videtur Concilio nihil

nihil ſtatui quod durius ſit, ſed quod utriuſque Reipub. Saluti ſit æquè conducibile.

Quod ad probandum cujusnam propriè naves & bona illa erunt quæ in naufragio ejici acciderint, Concilium exiſtimat neceſſe eſſe jusjurandum dari in illis curiis quæ ad hujuſmodi cauſas aut jam ſunt conſtitutæ aut erunt conſtituendæ, ubi qui illa ſibi vendicant audiri ſinguli poſſint & cujuſque jus cognoſci ac dijudicari, quod ſcriptis teſtimoniis, quæ vulgo *Certificata* nuncupantur, tam clarè atque diſtinctè fieri non poteſt, unde multi ſcrupuli ac dubitationes exiſtere poterunt, multæ etiam fraudes ac doli in illud genus probationis irrepere, quod ne eveniat utriuſque partis intereſt providere. Concilium etiam æquum eſſe arbitratur, definiri certum tempus ante quod tempus qui juſtum earum rerum dominum ſe eſſe non probaverit, excludetur ad evitandas ſine fine lites. Quod autem ad modum venundandi ea bona quæ ejecta in naufragio facile corrumpuntur, viſum eſt Concilio eum modum proponere qui ad lucernam dicitur, ut qui ſit modus maximè probabilis verum bonorum pretium eliciendi ad dominorum emolumentum; tamen ſi prædicti Domini Legati inventam aliam rationem attulerint quæ huic fini magis conducere videbitur, per Concilium non ſtabit quo minus id fiat quod æquum erit: neque intelligitur ob hanc rem huic Tractationi moram afferendi occaſio ulla præbeatur.

Quod autem ad eorum ſupplicium qui propoſitum

positum fœdus ruperint, Concilium id adjecit, cujus in responso suo ad articulum quartum decimum fit mentio ad majorem ejus articuli efficaciam ipsumque fœdus eò firmius atque diùturnius reddendum.

Ad clausulam Articuli quarti decimi extremam quod attinet respondere, non expedire censemus illis fœderibus ac Societatibus, quarum in prædictis responsis facta est mentio, quæque generatim duntaxat proponuntur assensum nostrum exhibere antequam quales illæ sint, exploratius nobis fuerit, de quibus cum Excellentiis Vestris visum erit Concilium certius facere, responsum expressus ad id reddere poterimus.

Replicatio Concilii Status ad responsum prædictorum Dominorum Legatorum quod ad senos articulos à prædicto Concilio nomine Reipub. Angliæ *exhibitos est redditum.*

CONCILIUM, inspectis prædictorum dominorum Legatorum diplomatis quibus collata in eos potestas est transigendi cum *Parlamento* aut ejus Commissariis de iis omnibus quæ transigi expediverit fœderaque vetusta renovandi novaque jungendi, existimabat quidem prædictos dominos Legatos ea authoritate esse præditos ut & responsa dare possent, & omnia transigere tam quæ à parte hujus Reipub. quam

quæ

quæ à parte *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* ferrentur, adeoque reſponſa quæ prædictis Dominis Legatis ad primam, ſecundam, tertiam & quintam Concilii poſtulationem dare libuit haud expectabat, quo factum erit ut huic præſenti tractationi neceſſario more afferatur cum & in ſe æquiſſimum ſit & in Concilio deliberatum fœdus integrum tractando ſimul complecti tam de iis quæ ad hanc *Rempub.* quam quæ ad Regna *Daniæ* & *Norwegiæ* ſpectant. Quapropter Concilium enixè flagitat ut Excellentiæ Veſtræ reſpondere ad prædictum noſtrum primum, ſecundum, tertium, & quintum poſtulatum velint.

Ad quartum articulum de portoriis *Gluckſtadii* cum ea jam antiquata ſint, quemadmodum Excellentiæ Veſtræ in reſponſo meminerunt, inſtat Concilium uti eorum illa antiquatio etiam per hoc fœdus rata habeatur, ne forte in poſterum revocentur.

Quod ad ſextum articulum, qui de pyratica eſt, eum quidem inſeruit Concilium ut qui ad utriuſque commoda æquè pertineret & ad commercium in commune ſtabiliendum quod à pyratis atque prædonibus perquàm turbatur utque interrumpitur; cumque reſponſum Dominorum Legatorum de hoc articulo ad hoſtes tantùm referatur, mentionem Piratarum nullam faciat, Concilium idcirco expreſſius reſponſum ad id petit.

Cumque prædicti Domini Legati in ſua replicatione ad reſponſum Concilii & decimum ſuum

ſuum articulum, & ad eum Concilii reſponſum prætermiſerint, Concilio neceſſarium viſum eſt prioribus ſuis poſtulatis ſequentem hunc articulum adjungere.

Populum & incolas Reipub. Angliæ qui negotia aut commercium per ulla regna, regiones, aut ditionem *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* habuerint portorii, tributi, cenſus, vectigalis aut ſtipendii cujuſvis plus in poſterum non ſolvere aut alio quovis modo atque populus fœderatarum *Belgii* Provinciarum, aliave quævis natio externa minimum illic ſolvens mercaturamque faciens, ſi ſolvit aut ſolutura eſt, parique frui & æquè amplâ libertate privilegiis & immunitatibus, cum in adventu, tum in reditu & quamdiu illic commorabuntur, in piſcatu etiam, mercatura, atque alio quocunque modo, quo ullius exteræ gentis populus in prædictis regnis totaque ditione dicti *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* fruitur aut frui queat; quibus itidem privilegiis populares *Regis Daniæ* & *Norwegiæ* per omnes Provincias ac ditionem *Reipublicæ Angliæ* pariter fruentur.

Con-

Concilium Status Reipub. Augliæ *Serenissimo Principi* D°. Ferdinando Secundo, Magno Duci Hetruriæ,

Salutem.

Serenissime Princeps, *Amice Charissime*,

Concilium Status, cognito tàm per Oratorem Celsitudinis Vestræ hìc commorantem, quam per *Carolum Longlandum* Mercatorum Anglicorum negotia *Liburni* procurantem, quanta cum benevolentia àc fide Celsitudo Vestra navium Anglicarum in *Liburnensem* portum se recipientium tutelam susceperit, contra *Belgarum* naves prædatorias exitium illis atque direptionem minitantes, literis undetrigesimo Julii datis (quas ad Celsitudinem Vestram, jamdudum pervenisse sperat) significavit quàm id sibi gratum acceptumque accidisset, eodemque tempore scriptum Parlamenti Reipublicæ *Angliæ* de controversiis inter hanc *Rempub.* & *Fœderatas Belgii Provincias* in præsentia exortis ad Serenitatem vestram unà misit. Cumque rursus per eundem *Carolum Longlandum* Concilium intellexerit, quæ ulterius mandata dederit Celsitudo Vestra de incolumitate atque tutela navibus *Anglicis* præstanda, etiam *Belgis*, ne id fieret, importunè contra nitentibus, ne

C hanc

hanc quidem occaſionem pretereundam eſſe cenſuit, ſignificandi rurſus Celſitudini Veſtræ ſe veſtram juſtitiam & ſingularem in tutandis navibus ſuis conſtantiam cum plurimi facere tum ſibi etiam gratiſſimam habere. Quod cum ſolidæ amicitiæ ſtudiique veſtri in hanc rempub. haud leve inducium ſit, perſuadere ſibi poterit Celſitudo Veſtra paria officia atque ſtudia in nobis erga Veſtram Celſitudinem nunquam ſe eſſe deſideraturam. Quæque declarare poſſint quàm nobis deliberatum ſit eam amicitiam quæ huic Reipub. cum Veſtra Serenitate eſt, quam conſtantiſſimè atque diutiſſimè pro virili noſtra parte conſervare. Nos Interim navibus noſtris omnibus, quæ veſtros portus intraverint diſertis verbis mandavimus, ut ſalutationes exploſione tormentorum conſuetas, omnemque honorem debitum veſtræ Celſitudini exhibere meminerint.

Datis Alba Aula Septemb. 1652.

Et Concilii Sigillo deinde conſignandis ſubſcripſit

Concilii Præſes.

Ad Legatum Hiſpanicum ALPHONSUM de CARDENAS.

Excellentiſſime Domine,

LIteræ *Excellentiæ Veſtræ* 5/15 *Novemb* 1652. datæ, & à Secretàtio veſtrò *Novemb.* 8. redditæ unà cum duobus libellis ſupplicibus

ſimul

ſimul involutis in Concilio recitatæ ſunt de navibus nimirùm *Samſone* & *San Salvadore* vulgò nominatis, ad quas Concilium reſponſum hoc reddit, Navem Anglicam præſidiariam, cum in prædictas naves non in *Dunis*, ut ſcribit Excellentia Veſtra, ſed in alto incidiſſet, tanquam hoſtium navem prædæ habitam in portum adduxiſſe; curiamque Ammiralatûs ad quam propriè de cauſis hujuſmodi attinet cognoſcere illius cauſæ cognitionem pro jure ſibi ſumpſiſſe; ubi ſinguli partis utriuſque quorum id intereſt ampliter & liberè audientur, juſque ſuum quiſque obtinebit: veſtræ porrò Excellentiæ rogatum ad illius Curiæ judices miſimus quo certiùs intelligamus quouſque iis de navibus in judicio proceſſerint. Quod ſimul ac nobis compertum erit ea dari mandata hâc de re curabimus quæ & æquum erit, & eâ dignum amicitiâ quæ huic Reipublicæ cum Rege veſtro intercedit, nec minùs confidimus Regiam ejus Majeſtatem minimè paſſurum eſſe hujus Reipublicæ hoſtium bona ſub nomine ejus ſubjectorum elabi aut deliteſcere.

Subſcripſit & Concilii Sigillum
apponendum curavit

GUILIELMUS MASHAM.
Concilii Præſes.

Datis ab Albâ Aulâ 11. *Novemb.*
An. Dom. 1652.

LEGATO HISPANIENSI

Excellentissime Domine,

ALlatum nuper ad Concilium est ab Navarcho nostro *Badileo* navium hujus Reipub. ad *Gaditanum* mare Præfecto, se cum tribus aliis navibus præsidiariis postquam undecim Belgicarum impetum continuato bidui certamine sustinuisset, ad portum *Longonem* vulgò dictum ad sarcienda quædam in eo prælio accepta incommoda, easque res comparandas quæ sibi ad pugnam opus essent, in portum *Longonem* vulgò dictum se recepisse, ubi ejus loci Præfectus in eum cæterasque sub ejus ductu naves omnia & justissimi & humanissimi simul Viri officia implevit; cumque is locus in ditione Serenissimi Regis Hispaniarum sit, Concilium certè singularem præsidii illius singularem humanitatem reipsâ cognitam arctioris amicitiæ mutuæ tàm auspicatò cœptæ fructum uberem esse existimat; suique adeò officii ducit esse, ob acceptum tam opportunò beneficium ejus *Majestati* gratias agere, vestramque rogat Excellentiam ut hoc *Regi suo* serenissimo velit primo quoque tempore significare, eique persuasum reddere *Parlamentum Reipub. Angliæ* paratum semper fore paria amicitiæ atque humanitatis

manitatis officia oblatâ quâvis occaſione referre.

Dat. Weſtmonaſterio 11. *Novemb.*
An. Dom. 1652.

Subſcripſit & Concilii Sigillum apponendum curavit

GUILIELMUS MASHAM
Concilii Præſes.

Parlamentum Reipublicæ Angliæ,
Sereniſſimo Principi
Dº FERDINANDO SECUNDO
Magno Duci Hetruriæ,
SALUTEM.

Sereniſſime Princeps Amice Chariſſime,

PArlamentum Reipub. Angliæ literas veſtræ Celſitudinis *Auguſti* ſeptimo decimo, Florentiâ datas accepit: in quibus de reſtitutione navis cujuſdam agitur oryzâ onuſtæ, quæ navis à capitaneo *Cardio Liburnienſi* vendicatur. Et quamvis in noſtrâ Ammiralatûs curiâ contra prædictum *Cardium* in ea cauſa ſententia Judicum lata jam ſit, & apud Delegatos provocatio tum penderet, tamen cum hoc Celſitudo veſtra petat, Parlamentum, quo tam amici Principis benevolentiam ac neceſſitudinem quanti faciat

testificari possit, mandavit quibus curæ ea res est, ut navis illa cum oryzâ, vel saltem ejus justum pretium prædicto Capitaneo *Cardio* reddatur; cujus mandati fructum procurator ejus apud nos re ipsâ jam percepit. Et quemadmodum Celsitudo vestra suum navibus Anglorum in portu *Liburniensi* patrocinium atque tutelam benignè præbendo Parlamentum sibi magnoperè devinxit (cujus rei gestæ narratio tam ab Oratore hîc vestro, quàm à *Carolo Longland* mercatorum nostrorum illic procuratore, delata nuper ad nos est) ita Parlamentum summo vicissim studio dabit operam, quotiescunque occasio dabitur, ut sua omnia sinceræ amicitiæ atque benevolentiæ officia in Celsitudinem vestram solidè constare possint; quam adeò divinæ benignitati atque tutelæ commendatissimam vult esse.

Datis Westmonasterie die
Novemb. 1652.

Subscripsit & Sigillum Reipub.
apponendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub.
Angliæ.

Par,

Parlamentum Reipub. Angliæ

Serenissimo & potentissimo Principi

DANIÆ REGI &c.

Serenissimo & potentissimo Rex,

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* poſtquam accepit ab illius Claſſis Præfecto quæ nuper ad *Hafniam* Majeſtatis Veſtræ portum miſſa eſt, ut navibus Mercatorum noſtrorum inde redeuntibus domum præſidio eſſet; prædictis navibus permiſſum non eſſe ſecum diſcedere; verùm illic Majeſtatis Veſtræ juſſu retineri; productis etiam ab eo literis Regis veſtram ea in re ſententiam declarantibus, negat explicatas in iis literis rationes cur naves illæ retineantur ulla in parte ſibi ſatisfacere; ut igitur in re tanti planè momenti quæque ad proſperum utriuſque Gentis Statum tantoperè conducit ſequuturo fortaſſe majori cuipiam incommodo maturiùs occurratur, miſit *Parlamentum* Virum illuſtriſſimum & ſpectatæ fidei *Richardum Bradshaw Armigerum*, *Hamburgi* Oratorem, qui itidem ad Majeſtatem Veſtram Oratoris munus impleat, cum iis diſertè mandatis, ut de prædicto Negotio agat: Veſtramque adeò rogamus Majeſtatem eidem velit Viro & aurem benignam & fidem amplam perhibere, quicquid ſuper hoc negotio Veſtræ Majeſtati noſtro nomine propo-

 ſuerit.

ſuerit: quam Nos divinæ Tutelæ & Providentiæ commendatam volumus.

Datis Weſtmonaſterio 6. die Novemb. An. Dom 1652.

Sub Sigillo Parlamenti ejuſque Nomine atque Authoritate ſubſcripſit

Prolocutor Parlamenti Reipublicæ Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ

Sereniſſimo Principi

VENETIARUM DUCI

SALUTEM.

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* literas Celſitudinis veſtræ *primo Junii* 1652 datas per *Laurentium Palutium* accepit, ex quibus cum & veſtrum, & Senatus propenſum in hanc Rempublicam animum proſpiciat, occaſionem hanc ſuum viciſſim erga Sereniſſimam Rempublicam *Venetam* ſingulare ſtudium ac benevolentiam declarandi, libentìr arripuit, quam & re ipſa idque ex animo, demonſtrare quoties uſus venerit, haudquaquam gravabitur, cui & omnes vel conſervandæ vel etiam augendæ amicitiæ uſuſque mutui rationes in medium allatæ erunt itidem acceptiſſimæ, veſtræque adeò Celſitudini & Rei-

& Reipublicæ Sereniſſimæ fauſta omnia ac proſpera exoptat atque præcatur.

Datis Weſtmonaſterio die Decemb. An. Dom. 1652.

Subſcripſit & Parlamenti Sigillum imponendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Parlamentum Reipub. Angliæ

Sereniſſimo Principi

FERDINANDO SECUNDO

Hetruriæ Magno Duci,

SALUTEM.

CUm *Parlamentum Reipub. Angliæ* antehac ſuis Navarchiis atque Præfectis navium ad loca ſub veſtræ Celſitudinis ditione appellentibus, etiam atque etiam mandaverit, ut ſe pacatè atque modeſtè gererent, eaque qua decet obſervantia erga Principem Sereniſſimum cujus hæc Reſpub. & conſervare amicitiam tantoperè ſtudeat, & tantis beneficiis affecta ſit, prorſus inopinatum ſibi quidem accidit, quod à Navarcho *Appletono* in *Liburnenſi* portu inſolentiùs factum eſſe accepit; eum nimirum ab eo vigilidum in moleſtationem ageret, vim attuliſſe, idque tum contra fidem atque obſequium huic

Reipublicæ ab eo debitum, tum contra obſervantiam atque honorem qui veſtræ Celſitudini ſuâ in ditione jure optimo debetur: quam rem totam ſicuti geſta eſt, ex literis veſtris 7. & 9. *Decembris Florentiâ* datis Parlamentum intellexit; uberiùs etiam ſpectatiſſimum virum *Almericum Salvettum*, veſtrum hic Reſidentem; Atque veſtræ Celſitudinis honorem qui hâc in re agi videtur, uſque adeò ſibi commendatum habet, ut Concilio Status id negotii dederit, uti literas Navarcho *Appletono* quam primum ſcribendas curaret, quibus is terreſtri itinere confeſtim huc advolare juberetur, inſoliti hujus facti & extraordinarii rationem redditurus (quarum exemplum literarum his incluſum unà mittitur) qui ubi advenerit & facti poſtulabitur, de eo id ſtatutum iri pollicemur, quod teſtificari poſſit ſe veſtri juris violationam haud minùs moleſte ferre, quam ſi ipſum jus ſuum violaretur. Quidetiam de nave dictâ *Phœnice Liburni* recuperata conſultatione habita, quæ res à Celſitudine veſtra nec non ab Oratore ſuo narratur atque urgetur, contra datam à Navarcho *Appletono* fidem fuiſſe, quâ obſtrictus erat ne *Hollandos* intra conſpectum portus aut laternæ adoriretur, veſtramque Celſitudinem ea fiducia nixam, *Hollandis* fide datâ de incolumitate promiſiſſe, debere proinde eorum ſatisfactioni proſpicere, quibus veſtrâ ſub fide damnum datum eſt, Parlamentum ab Excellentiâ veſtrâ petit, ut hoc ſibi perſuaſum habeat, hanc rem, quemadmodum ſine ſuo

con-

consilio aut mandato est gesta, ita hoc etiam ab suâ voluntate ac mente longissimè abesse ut Celsitudo vestra ullo incommodo aut honoris imminutione ex illo facto afficiatur: quin imò se operam daturum, ut vobis satisfaciendi aliqua ratio ineatur, prout sibi quæstione habitâ de re tota constiterit: quam ut pleniùs intelligere possit, ipsum Navarchum *Appletonum* ab se audiri necessarium esse judicat; qui & eâdem fide obstrictus erat, & ab Excellentiâ vestrâ creditur, ejusdem violationi saltèm assensisse; præsertim cum is tam brevi sit ad nos reversurus, atque illum postquam Parlamentum audiverit, & cum dicto Oratore vestro rationes amplius contulerit, hâc de re haud exigui sanè momenti eam sententiam feret, quæ & æqua erit, summæque benevolentiæ quâ celsitudinem vestram prosequitur consentanea, collatis denique à vobis in se beneficiis haud indigna. De quâ ne interim dubitaret Celsitudo vestra literis per eundem hunc tabellarium statim missis certiorem factam primo quoque tempore volebat; seque nullam occasionem esse prætermissurum, qua possit re ipsa testari, vestram amicitiam quanti faciat.

Datis Westmonasterio 14. *die Decembris An. Dom.* 1652.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum imprimendum curavit

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Concilium Status Reip. Anglicanæ

Sereniſſimo Principi

FREDERICO Hæredi *Norwegiæ* Duci *Sleſvici*, *Holſatiæ*, *Starmariæ*, *Ditmarſiæ*, Comiti in *Oldenburgh* & *Delmenhorſt*

SALUTEM.

QUanquam ſapientiſſimo Deo viſum eſt rerum omnium Moderatori clementiſſimo præter illud onus quod nobis cum majoribus noſtris commune impoſuit, ut pro libertate noſtra contra tyrannos honeſtiſſima bella gereremus, iis nos etiam auſpiciis eaque divina ope præ illis inſigniter adjuvare, ut non ſolum civile bellum reſtinguere ſed & cauſas ejus in futurum præcidere, nec non & hoſtium externorum inopinatos impetus propulſare valuerimus, eundem tamen ſupremi numinis in nos favorem ac benignitatem gratiſſimis quantum poſſumus animis agnoſcentes, non ita rerum noſtrarum ſucceſſibus efferimur, ut non ſingularem potiùs Dei juſtitiam ac providentiam edocti, atque noſmet largiter experti; & bellum omne quantum licet averſemur, & pacem cum omnibus cupidiſſimè amplectamur. Quemadmodum igitur quæ amicitia, quæque fœderum jura nobis cum

cum populis quibuſcunque ac Principibus antiqua interceſſêre, ea hactenùs cuiquam nec violavimus priores, nec violata voluimus, ita & Celſitudo veſtra pro vetuſta ſua cum *Anglis* & à majoribus accepta amicitia poterit certiſſima animi perſuaſione de nobis aqua omnia atque amica, & ſibi & ſuis polliceri. Denique ut delata à Celſitudine veſtra nobis ſua ſtudia atque officia plurimi ut par eſt facimus, ita operam dabimus ut neque noſtra ullo tempore vel ſibi vel ſuis deeſſe ſentiat: Veſtramque adeò Celſitudinem Omnipotentiæ numinique Dei Omnipotentis quàm maximè commendatam cupimus.

Datis in Alba Aula die Julii Ann. 1653.

Subſcripſit & Concilii Sigillum imprimendum curavit

Concilii Præſes.

COMITI OLDENBURGICO.

Illuſtriſſime Domine,

P*Arlamentum Reipub. Angliæ* plurimam ſalutem ab Amplitudine veſtra officioſiſſimè atque humaniſſimè ſibi dictam, per *Hermannum Mylium*, Juriſconſultum Deputatum & Conſiliarium veſtrum accepit: qui & fauſta omnia Parlamento reique *Angliæ* veſtro nomine precatus eſt, & hujus Reipub. amicitiam ut

 vobis

vobis ſarta tecta permaneret ſimul expetivit: literas etiam liberi commeatus, quibus veſtræ ditionis populus eò tutiùs negotiaretur, navigaret, & commercia exerceret, nec non & noſtra ad Publicos foris Miniſtros mandata uti Amplitudini veſtræ rebuſque veſtris, ſuis officiis atque conſiliis opitularentur, idem à nobis petivit. Nos & petitis hiſce libenter annuimus, & cùm amicitiam, tùm etiam literas illas expetitas, illaque ad Miniſtros Publicos mandata ſub Parlamenti ſigillo conceſſimus. Et quanquam aliquot jam menſes abierunt, ex quo Veſter Publicus Miniſter ad nos primum acceſſit, ea tamen dilatio neque ex eo orta eſt, quo nos petitioni, Amplitudinis Veſtræ nomine factæ, aſſentiri gravaremur, neque quo Veſter Deputatus nos aſſiduè ſollicitare, ullo tempore deſtiterit, (qui certe omni cum diligentia, nec non officioſa ſimul inſtantia, ut confecto negotio, compos voti dimitteretur, quotidiè nos efflagitavit) verùm ex eo ſolùm accidit, quòd maxima quidem & graviſſima Reipub. negotia, quæque ad eam vehementer pertinere aut agitarentur per hoc totum fere tempus, aut tranſigerentur. Qua de re dignitatem veſtram Illuſtriss: certiorem faciendam eſſe cenſuimus, ut ne quis dilationem hanc ſecùs interpretando, gravatim aut ægrè impetratum hoc eſſe exiſtimet, quod à Parlamento Reipub. *Angliæ* libentiſſimè conceſſum eſt. Cujus nomine conſignare hæc juſſus eſt

HENRICUS SCOBELL *Clericus Parlam.*

Par-

Parlamentum Reipub. Angliæ

Illustribus & Amplissimis Consulibus, Sculteti, Landam. & Senatoribus Cantonum Helvetiæ Evangelicorum, Tigurini, Bernensis, Glaronensis, Basileensis, Schaffusiensis, Abbatiscellani, nec non ejusdem Religionis Confœderatorum in Rhætia, Genevæ, Sanctogalli, Multusii & Biennæ, Amicis nostris charissimis

SALUTEM.

LIteras vestras, *Illustres Domini atque Amici Charissimi*, *Decembris* 24. 1652. ad Nos datas accepimus, omni humanitate, benevolentiâ, studioque erga nôs nostramque Rempub. egregio refertas: quodque nobis semper majus & antiquius debet esse, charitatem fraternam & verè christianam spirantes. Deoque imprimis Optimo Maximo gratias agimus, qui vos totque vestras *Civitates* nobilissimas, non tam illis montium claustris quàm insitâ vestrâ fortitudine, pietate, & prudentissimâ æquissimâque rerum civilium administratione, mutuâ denique fœderum fide circumvallatas atque munitas, firmissimum universis orthodoxis præsidium illis in locis excitavit atque constituit: vos deinde, qui par omnem Europam primi fere mortalium post invectas ab Aquilone Barbarorum

rum Regum tyrannidos, Deo vestram virtutem prosperante, libertatem vobis peperistis, partam haud minore prudentiâ ac moderatione, tot per annos, illibatam conservastis; de nobis nostrâque libertate nuper vindicatâ tàm præclarè sentire, tamque sinceros Euangelii cultores de nostro in orthodoxam fidem amore ac studio, tam constantèr persuaderi, id quidem longè nobis gratissimum est. Quod autem ad pacem nos piè sanè & affectu, ut nobis est persuasissimum, verè christiano adhortamini, permagnum certè pondus apud nos ea adhortatio habere debet; cum propter ipsam rem, quam suadetis, maximè expetendam, tùm propter summam etiam authoritatem, quæ Vobis præ cæteris hâc in parte meritò tribuenda est, qui inter maximos circumquaque bellorum tumultus, & ipsi summam pacem domi forisque tandiu colitis, & aliis omnibus pacis colendæ simul hortatores & exemplum optimum extitistis; cùm id denique suadeatis, quod nos deditâ operâ, idque haud semel, non tam nostris rationibus, quàm universæ rei Euangelicæ prospicientes, per Legatos aliosque publicos Ministros petivimus, amicitiam nimirùm & arctissimum fædus cum fœderatis *Belgarum Provinciis* feriendum. Verùm illi (sive illa perpetuò nobis infesta, regiis addicta partibus, tyrannidis & ipsa apud suos affectatæ comperta *Arausiana* factio potiùs dicenda est) quo pacto Legatos nostros, non de pace, sed de fraternâ amicitiâ ac fœdere arctissimo venientes accepe-

rint,

rint, quas postea belli causas præbuerint, ut nos, inter ipsa Legatorum suorum de fœdere colloquia, instructâ classe nihil tale cogitantes, in ipsis navium stationibus nostris, ultrò lacesserint, ex illo à nobis eâ de re publicè scripto, & nunc unà cum hisce literis ad vos misso, abundè intelligetis. Nos autem in id sedulò incumbimus, Deo benè juvante, quamvis re hactenùs, tàm prosperè gestâ, ut neque nostris quicquam viribus aut copiis tribuamus, sed Uni Omnia Deo, neque successibus insolentèr efferamur: Eundemque animum retinemus conficiendæ justæ atque honestæ pacis omnes occasiones amplecti paratissimum. Vos interim, *Illustres ac præstantissimi Domini*, quibus pium atque præclarum hoc studium est, solo Evangelico amore impulsis, fratres inter se certantes componere atque conciliare, & omni apud homines laude digni, cœlestis illius pacificorum præmii apud Deum haud dubiè compotes futuri, cujus summæ benignitati atque gratiæ vos vestrosque omnes ex animo commendatos volumus, si qua in re vobis usui esse possumus, ad omnia cum amicorum tùm fratrum officia promptissimi.

Datis Westmonasterio die Octobris
An. Dom. 1653.

Subscripsit & Parlamenti Sigillum imprimendum curavit.

Prolocutor Parlamenti Reipub. Angliæ.

Le-

Legato Hiſpanico.

Illuſtriſſime Domine,

CUm graves ad nos allatæ eſſent querelæ *Philippi Noelli*, *Joannis Godalli*, & ſocietatis mercatorum in Anglia *Foienſium*, Navem quandam ſuam *Annam Foyenſem* dictam, navem *Anglicum* à ſeſe inſtructam, ſuis mercibus onuſtam, cum domum ſuam ad portum *Foyenſem*, curſum teneret circa Feſtum *Michaelis Archangeli*, à nave quâdam præſidiariâ *Oſtendenſi*, cui præfuit *Eraſmus Bruerus*, oppreſſam injuſtè & ſine cauſa captam fuiſſe, inque ea nautas indignè & barbarè tractatos, Conſilium Status ea de re ad *Marchionem Ledæ* ſcripſit, (quarum literarum exemplar Amplitudini veſtræ unà cum his mittemus) Expectabatque ab eo ſine mora mandatum iri ut ex jure & æquo iſta in re quam primum ageretur. Verùm cum denuò prædictus *Noëllus* unà cum illa ſocietate graviter queratur; quamvis literæ noſtræ *Marchioni* redditæ fuerint, & mercatores illi, ab eo tempore ſe *Brugas* ad maritimarum cauſarum curiam contulerint, ibique jus ſuum ſuæque cauſæ veritatem probaverint, juſtitiam tamen ſibi denegari, tamque iniquè ſecum agi ut quamvis per tres ampliùs menſes cognitioni matura res fuerit, tamen ab illa curia ſe impetrare non poſſe ut ſententiam tandem ferat; quin navis

eorum

eorum & bona nihilominus retineantur, ſeque par hanc moram in perſequendo jure ſuo magnos ſumptus feciſſe. Non ignora *Amplitudo Veſtra* & juri Gentium & commercii & amicitiæ, quæ inter Anglos & Flandros eſt, contrarium eſſe, ut navis aliqua *Oſtendenſis* navem aliquam *Anglicam* caperet, ſi quidem mercibus *Anglicis* onuſta *Angliam* petat, quæque ab illo Præfecto in nautas *Anglicos* inhumaniter ac barbarè commiſſa ſunt pœnam gravem mereri. *Concilium* itaque hanc rem Amplitudini veſtræ commendat, petitque ut de ea in *Flandriam* ſcribere velitis, eamque operam primo quoque tempore dare ut ne hoc negotium diutiùs extrahatur ſed uti ea juſtitia fiat, ut prædicta navis & bona, unà cum damnis, ſumptibus & fœnore quæ *Angli* iſti propter illam injuſtam interceptionem ſuſtinuerunt, Authoritate Curiæ maritimæ *Brugenſis*, aut alio modo bono iis reddantur, utque curetur nequa ejuſmodi interceptio deinceps fiat, quin amicitia quæ noſtris hominibus cum *Flandris* intercedit ſine ullâ violatione conſervetur.

Obſignatum nomine & juſſu Concilii Statûs Parlamenti authoritate conſtituti.

Mar-

Marchioni Ledæ.

Illustrissime Domine,

GRaves ad nos allatæ sunt querelæ, à *Philippo Noëllo*, & *Joanni Godallo*, & Societate mercatorum *Foyensium*, de nave quadam sua, cui nomen *Anna Foiensis*, quæ cum esset Navis Anglica, ab illis instructa, & ipsorum solummodo mercibus onusta, circiter festum *Michaëlis Archangeli* ad portum suum renavigans, à nave præsidiaria quæ ad *Ostendam* pertinebat, cujus erat præfectus *Erasmus Bruerus*; de improviso capta fuit. Nuntiatum porrò est, *Ostendenses*, cum in sua potestate navis esset, nautas omnes nimis inhumaniter tractâsse, accenso fune digitis admoto, & navis magistrum undis immersisse, atque pœne suffocasse, ut minimè veram ab ipso confessionem extorquerent, de navi atque mercimoniis illis, quasi Gallorum essent. Quod tametsi Magister ille cæterique socii navis firmiter pernegabant, *Ostendenses* tamen, & navim & mercedes in portum suum abduxerunt. Hæc in *Curia Navali Angliæ*, inquisitione factâ, testibusque adhibitis vera esse apparuere, ut ex autographis testimoniorum quæ cum his literis simul misimus manifesto liquebit. Cum itaque illa Navis, *Anna Foyensis* dicta, atque mercimonia omnia peculiariter verè ac propriè ad *Anglos* pertineant,

neant, adeo ut nulla causa appareat cur *Ostendenses* vel illam vel ea vi caperent, multò minùs auferrent navis Magistrum, aut societatem tam durè tractarent; cumque secundùm leges Nationum arque amicitiam inter *Anglos Flandrosque*, navim illam atque mercimonia reddi oporteat, magnoperè petimus ab Excellentia vestra, ut jus suum *Anglicani* maturè obtineant, atque illis satisfiat qui damnum acceperunt, utque commercium, & Amicitia quæ inter *Anglos Flandrosque* est, diù atque firmitèr conservetur.

Legato Hispanico.

Parlamentum Reipub. Angliæ cum intelligat, plurimos ex populo in hâc urbe tàm Excellentiæ vestræ, quàm aliorum Legatorum & ministrorum ab exteris regionibus publicorum hìc versantium domos *Missæ* audiendæ causâ frequentare, *Concilio Status* mandavit, uti Excellentiæ vestræ significaret, cùm hoc gentis hujus legibus damnatum, ac in hâc nostrâ Republica mali admodum exempli sit, offensionisque plenum, censere se, sui planè officii esse, ne quid tale dehinc fiat providere; cœtusque ejusmodi in futurum prorsùs interdicere. Quâ de re Excellentiam vestram admonitam nunc esse cupimus, ut ne quem ex populo hujus Reipublicæ *Missæ* audiendæ causâ suam in domum posthàc velit admittere. Et quemadmodum *Parlamentum* diligenter curabit ut Legati jus

jus & privilegia quæque veſtræ Excellentiæ inviolata ſerventur, ita hoc ſibi perſuaſiſſimum habet, *Excellentiam* veſtram, quandiu hìc commoratur, leges hujus Reipub. per ſe ſuoſve nolle ullo modo violatas.

Summarium damnorum ſingulorum & haud fictorum, quibus Societas Anglicana *multis* Orientalis Indiæ *Locis à* Belgica Societate *affecta eſt.*

	L. ſ. d.
1. DAmna illa ſedecim Articulis comprehenſa & pridem exhibita, quorum ſumma eſt 298555. *Regiorum* 8/8 quæ eſt monetæ noſtræ.	74628:15:00
2. De *Pularonis* Inſulæ fructibus ſatisfactionem dari poſtulamus ab anno 1622. ad hoc uſque tempus ducenties millenum *Regiorum* 8/8 præter diſpendium futurum donec jus ditionis in illam Inſulam nobis reſtituatur eo rerum ſtatu in quo fuit cum erepta nobis eſt, prout fœdere ſancitum erat: quod eſt noſtræ monetæ.	50000:00:00
3. Satisfactionem poſtulamus de omnibus illis mercimoniis ci-	

	L. ſ. d.
bariis & apparatibus, qui ab Agentibus Societatis *Belgiæ* apud *Indos* ablati ſunt, aut iis traditi, aut ulli ex eorum navibus eo curſum tenentibus aut inde redeuntibus, quorum ſumma eſt 80635. *Regiorum*: noſtræ monetæ	20158:00:00
4. Satisfactionem poſtulamus ob portiora *Mercium Belgicarum* quæ in *Perſide*, aut navibus impoſitæ ſunt, aut in terram expoſitæ ab anno 1624. prout nobis à Rege *Perſarum* conceſſum erat; quæ minoris æſtimare non poſſumus quam Octogies millenis *Regiis*	20000:00:00
5. Satisfactionem poſtulamus ob quatuor ædes malitioſiſſimè & iniquiſſimè *Joccatræ* incenſas, unà cum mercium Apothecis repoſitoriis & apparatibus, cui rei Prætor illic *Belgicus* occaſionem dedit, de quibus omnibus ex eo ipſo loco certiores poſtea facti ſumus quam priores quærelas exhibueramus; cujus damni ſumma eſt ducentius millenum *Regiorum*	50000:00:00
6. Satisfactionem poſtulamus ob 32899 *Libras piperis* ex nave *Endimione* vi ablatas *anno* 1649. cujus damni ſumma eſt	6000:00:00
	220796:15:00

Sum-

Summarium Damnorum aliquot particularium quibus etiam à Belgica Orientalis Indiæ Societate *affecti sumus.*

1\. PRopter damna quæ per eos fecimus qui *Bantamum* obſederunt, unde factum eſt ut per ſex annos continuos eo commercio excluſi ſimus & conſequenter occaſione ſexcenties mille Regios in coëmendo pipere locandi pro rata noſtra portione, quo multas naves noſtras in reditu onerare potuiſſemus, quo onere cum carerent paſſim per *Indiæ* littora cariem traxere: interea ſors noſtra apud *Indos* quæ vel pecuniæ vel bonorum erat ſtipendio nautico commeatu alioque apparatu imminuta & exhauſta eſt; adeo ut prædictæ Jacturæ haud minoris æſtimari queant vicies centies & quater millenis Regiis id eſt noſtræ monetæ. — L. ſ. d. 600000:00:00

2\. Plura etiam propter damna ex amiſſa parte noſtra debita fructuum in *Inſulis Molucci*, *Banda* & *Amboyna* ex quo tempore per

cædem

cædem nostrorum ibi factam pulsi inde sumus ad usque illud tempus quo de jactura hac atque dispendio nobis satisfiat, quod spatium temporis ab anno 1622. ad hunc annum Præsentem 1650 pro-reditu anno 25000. *Librarum*, annis 28 Summam conficit. } £ s d 700000:00:00

3. Reparationem insuper postulamus centies & bis milenum nongentorum quinquaginaa novem *Regiorum Suratt* à Populo *Mogulli* nobis ablatorum, quos *Belgæ* eum in modum tutati sunt ut neque ex pecuniis neque ex bonis ejus populi quæ in ipsorum *Juncis* seu Navibus erant damna nostra resarcire possemus, quod quidem perficere & conati sumus & in manu nostra situm erat, nisi eos *Belgæ* iniquissimè defendissent, quæ pecunia amissa ad impensas faciendas jamdudum in Europa triplum peperisset: quod Nos æstimamus } 77020:00:00

4. Ob portoria *Presidis* quorum dimidia pars ab Rege *Persarum Anglis* concessa est A. 1624 quæ usque ad Annum 1629 supputata æstimatur octies millenis *Regiis*, quemadmodum prius exponitur qua ratione subducta }

quatuor mille Librarum in annos singulos præbere tenentur ab anno 1629. à quo unus & viginti anni sunt, atque indè summa conficietur	84000:00:00
Ab altera Pagina	120976: 15:00
Summa totalis	1681996:15.00

Locus Figuræ Regiæ

Debitum ab eo tempore fœnus Sortem ipsam longè superabit.

LIT:

LITTERÆ OLIVERII PROTECTORIS Nomine Scriptæ.

COMITI OLDENBURGICO

Illustrissime Domine,

PEr literas vestras *Jannuarii de vigesimo* 1654. datas certior sum factus, nobilum virum *Fridericum Matthiam Wolisogum* Secretarium vestrum, & *Christophorum Griphiandrum* cum certis mandatis ab illustrissimâ dignitate vestra in *Angliam* missos fuisse. Qui cum ad nos accessissent, & susceptam *Anglicanæ Reipublicæ* administrationem nobis vestro nomine gratulati sunt; & uti vos vestraque ditio in hanc pacem, quam cum *Fæderatis Belgii Ordinibus* proxime fecimus, assumeremini: ut denique *Salvam Guardiam* illam quam vulgò vocant, à *Parlamento* nuper vobis concessam nostrâ nunc authoritate confirmaremus, petiverunt: ob istam itaque gratulationem tam amicam maximas, ut æquum est, gratias agimus: & illa duo postulata libenter concessimus; nulli etiam occasioni in posterum defuturi,

turi, quæ ſtudium in vos noſtrum poterit ullo tempore declarare, idque ex ſupradictis Oratoribus veſtris pleniùs vos arbitror intellecturos; quorum fides, ad deligentia in hoc veſtro apud nos negotio præclarè conſtitit. Quod reliquum eſt, vobis, rebus veſtris feluitatem, atque ex voto pacem omnem exopto.

Weſtmonaſterio. Jun. 27. 1654.

Illuſtriſſimæ Dignitatis veſtræ
ſtudioſiſſimus

Oliverius Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c. Protector.

Comiti Oldenburgico.

Illuſtriſſime Domine,

Literas veſtras *Maii* ſecundo die *Olbenburgo* datas accepi haud uno nomine gratiſſimas; cùm quòd eſſent ipſæ ſingulari erga me humanitate ac benevolentiâ refertæ; tum quod illuſtriſſimi Domini Comitis *Antonii* perdilecti Filii veſtri manu redditæ. Id quod eò magis honorificum mihi duco, ex quo illius virtutes tantâ ſtirpe dignas, moreſque eximios, ſtudium denique in me egregium, non tam acceptum ab aliis quàm re ipsâ cognitum atque perſpectum jam habeo. Neque dubium eſſe poteſt, quin eandem quoque ſuis domi ſpem faciat, fore

ſe

ſe Patris optimi præſtantiſſimique ſimilium; cujus præclara virtus atque prudentia perfecit, ut toto illa ditio *Oldenburgica* permultis ab annis, & ſummâ pace frui, & pacis commoda percipere inter ſæviſſimos undique circumſtrepentium bellorum tumultus potuerit. Talem itaque amicitiam quidni ego quamplurimi facerem, quæ poteſt inimicitias omnium tam ſapienter ac providè cavere. Pro munere denique illo magnifico eſt, *Illuſtriſſime Domine*, quòd gratias habeo, pro jure eſt ac merito tuo, quòd ex animo ſum.

Illuſtriſſimæ dignitatis veſtræ ſtudioſiſſimus
OLIVERIUS Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ, &c. Protector.

Weſtmonaſterio die
29. Jun. 1654.

Illuſtriſſimo Domino

ANTONIO GUNTHERO,
Comiti in Oldenburgh; & Delmenhorſt, Domino in Jehvern, & Kuiphauſen.

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Esthoniæ, Careliæ, Bremæ, Verdæ, Stetini Pomeraniæ, Cassubiæ* & *Vandaliæ*, Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ, VVissmarræ*, necnon Comiti *Palatino Rheni, Bavariæ, Jul. Cliviæ* & *Montiuw Duci &c.*

SALUTEM.

Serenissime Rex.

CUm Suecorum Regnum per hosce dies summis populi studiis, omniumque ordinum suffragiis liberrimus translatum ad vos esse, toto orbe terrarum percrebuerit, id maluisse Majestatem Vestram suis literis amicissimis, quàm vulgatâ famâ nos intelligere, & bummæ benevolentiæ erga nos vestræ, & honoris inter primos attributi argumentum haud leve esse ducimus. Illam itaque vestris meritis egregiis accessionem dignitatis, præmiumque virtute tantâ signi-

dignissimum, & sponte, & jure vobis gratulamur: idque ut *Majestati* vestræ, *Suecorumque* Genti, reique toti *Christianæ* bonum atque faustum sit, quod & vobis maximè in votis est, junctis precibus Deum oramus. Quòd autem fœderis inter hanc Rempublicam, *Sueciæque* Regnum recens icti conservationem Majestas vestra, quod ad se attinet integerrimam, usque eò curæ sibi fore confirmat, ut quæ nunc intercedit amicitia, non permanere solum, sed, si id fieri potest, augescere etiam indies possit, id vel in dubium vocare nefas esset, tuâ tanti Principis fide interpositâ, cujus eximia virtus non solùm in peregrinâ terrâ Regnum tibi hæreditarium peperit, sed tantùm etiam potuit, ut augustissima Regina, *Gustavi* filia, cui parem omni laude Heroinam multa retrò sæcula non tulêre, possessione imperii justissimâ inopinanti tibi ac nolenti ultrò cederet. Vestram deniqne tam singulare erga nos studium, tamque præclaram animi significationem nobis esse gratissimam omni ratione persuasum esse vobis cupimus; nullumque nobis pulchrius certamen fore, quàm ut vestram humanitatem nostris officiis nullo tempore defuturis, si id potest fieri; vincamus.

Majestatis Vestræ Studiosimus
OLIVERIUS, Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c. Protector.

Westmonasterio. die
4. *Julii* 1654.

Illustrißimo Domino,

LUDOVICO MENDEZIO DE HARO

QUod accepi ex literis tuis, *Illustrissime Domine*, constitutum ac nominatum jam esse ab Serenissimo *Hispaniarum* Rege Legatum, qui de suscepta à me *Anglicana* Republica gratulatum huc primo quoque tempore veniret; cùm est meritò per se gratum; tum tu id, qui ex te inprimis hoc me cognoscere voluisti, ut esset mihi aliquanto gratius atque jucundius, singulari tuo studio atque officii celeritate effecisti. Sic enim diligi atque probari me abs te, qui virtute tua atque prudentia tantam apud Regem tuum authoritatem tibi conciliasti, ut vel maximis illius Regni negotiis par animo præsis, haud minori profectò mihi voluptati debet esse, quàm judicium, præstantissimi viri ornamento mihi intelligo fore. De meo autem in Serenissimum *Hispaniarum* Regem propenso animo, & amicitiam cum isto Regno conservandam, atque etiam indies exaugendam promptissimo, & huic qui nunc adest Legato satisfecisse me spero, & alteri, cùm advenerit, cumulatè satisfacturum. De cætero, *Illustrissime Domine*, qua nunc flores apud Regem tuum dignitate ac gratia, eam tibi perpetuam ex-

exopto; quasque res geris bono publico & daministras, volo tibi prospere feliciter que evenire.

Amplitudinis tuæ Illustrissimæ Studiosissimus.

Oliverius, Protector Reip. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ &c.

Albâ Aulâ Septembris die 1654.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO ADOLPHO *Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, &c.*

CUm de voluntate vestra Majestatis in me singulari ex vestris sim nuper literis persuasus, quibus & ipse pari studio rescripserim, videor mihi ex ratione prorsus amicitiæ nostræ deinceps facturus, si quemadmodum quæ grata acciderint ad lætitiam mutuam communicem, ita quæ contraria, de iis vobis tanquam amicissimis, animi mei sensum doloremque aperiam. De me equidem sic existimo, eo me in loco Reipub. jam esse constitutum, ut communi Protestantium, paci inprimis & quantum in me est consulere debeam. Quo gravius necesse est feram quæ de *Bremensium* & *Suecorum* prælis

liis mutuisque cladibus ad nos perferuntur. Illud primum doleo, amicos utrosque nostros tam atrociter tamque protestantium rationibus periculosè inter se decertare; pacem deinde illam Monasteriensem quæ Reformatis omnibus summo præsidio credebatur fore, ejusmodi peperisse infœlix bellum: ut nunc arma *Suecorum* in eos conversa sint quos inter cæteros paulo ante religionis causâ acerrimè defenderent: idque potissimum hoc tempore fieri; cum Pontificii per totam fere Germaniam Reformatos ubique rursus opprimere, & ad intermissas paulisper injurias vimque pristinam redire palam dicantur. Cum itaque intelligerem dierum aliquot inducias ad *Bremam* urbem jam esse factas, non potui sane quin Majestati vestræ, occasione hac datâ, significarem quam cupiam ex animo quamque enixe Deum pacis orem, uti istæ induciæ utrique parti feliciter cedat; utque in pacem firmissimam ex compositione utrinque commoda possint desinere. quam ad rem si meam operam conferre quicquam aut usui fore Majestas vestra judicaverit, eam vobis libentissimè ut in re Divino Numini procul dubio acceptissimâ polliceor atque defero, Interea Majestatis vestræ consilia omnia ut ad communem *Christianæ* rei salutem dirigat Deus atque gubernet, quod idem non dubito, quin & vos maximè velitis, animitùs exopto.

Majestatis vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS, Prot. Reip. Angliæ, &c.

Albâ Aulâ Oct. 26. 1654.

Magni-

Magnificis Amplissimisque

Consulibus ac Senatoribus Civitatis *Bremensis.*

Ex literis vestris per Oratorem vestrum *Henricum Oldenbergum* ad nos datis, coortum civitati vestræ cum vicino potentissimo dissidium, quasque exinde ad augustias redacti sitis, eò majore cum molestiâ ac dolore intelligo, quo magis *Bremensem* Civitatem præter cæteras Orthodoxâ religione præstantem diligo atque amplector; neque in votis quicquam habeo antiquius, quam ut universum Protestantium nomen fraterno consensu atque concordiâ in unum tandem coalescat. Lætari interim communem Reformatorum hostem hisce nostris contentionibus & ferocius passim instare certissimum est. Ipsa autem controversia, cum decisionis nostræ non sit quæ vos jam nunc exercet. Deum itaque oro ut quæ cœptæ sunt induciæ possint fœlicem exitum sortiri. Equidem quod petistis ad *Suecorum* Regem ea de re scripsi suasor pacis atque concordiæ, Deo nimirum inprimis gratæ, meamqne operam ut in re tam pia libens detuli, vos uti æquum animum, neque ab ullis pacis conditionibus, honestis quidem illis, abhorrentem suadeo gratis,

vestramque civitatem divinæ tutelæ ac providentiæ commendo.

Amplitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Albâ Aulâ Octob. 26. 1654.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ,

Illustrissimo Principi Tarentino.

S. P. D.

PErspectus ex literis tuis ad me datis Religionis amor tuus, & in *Ecclesias Reformatas* pietas eximia, studiumque singulare, in istâ præsertim generis nobilitate ac splendore, eoque sub Regno in quo deficientibus ab Orthodoxâ fide tot sunt noblissimis quibusque spes uberes propositæ, tot firmioribus incommoda subeunda, permagno me planè gaudio ac voluptate affecit. Nec minus gratum erat placuisse me tibi eo ipso Religionis nomine, quo tu mihi dilectus atque charus inprimis esse debes. Deum autem obtestor ut quam de me spem Ecclesiarum & expectationem esse ostendis, possim ei aliquando vel satisfacere, si opus erit, vel demonstrare omnibus, quàm cupiam non deesse. Nullum equidem fructum laborum meorum, nullum hujus

hujus quam obtineo in Repub. meâ sive dignitatis sive muneris nec ampliorem existimarem, nec jucundiorem, quàm ut idoneus sim, qui Ecclesiæ Reformatæ vel amplificationi vel incolumitati, vel, quod maximum est, paci serviam. Te vero hortor magnopere ut religionem Orthodoxam qua pietate ac studio à majoribus acceptam profiteris, eâdem animi firmitate atque constantiâ ad extremum usque retineas. Nec sanà quicquam erit te fuisse Parentibus religiosissimis dignius, nec quod pro tuis in me meritis, quanquam tuâ causâ cupio omnia, optare tibi melius, aut præclarius queam, quàm si sic te pares atque instituas, ut Ecclesiæ, præsertim patriæ, quarum in disciplina tam felici indole tamque illustri loco natus es, quanto cæteris præluces, tanto firmius in te præsidium suis rebus constitutum esse sentiant. Vale.

Albâ Aula die Aprilis 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ,

Serenissimo Principi Immanueli Subaudiæ *Duci* Pedemontii *Principi.*

SALUTEM.

Serenissime Princeps.

REdditæ sunt nobis *Geneva*, nec non ex *Delphinatu* aliisque multis ex locis ditione ve-

ſtræ finitimis literæ, quibus certiores facti ſumus, Regalis veſtræ Celſitudinis ſubditis *Reformatam* Religionem profitentibus, veſtro Edicto atque authoritate imperatum nuper eſſe, uti triduo quàm hoc edictum promulgatum erit ſuis ſedibus atque agris excedant pœnâ capitis, & fortunarum omnium amiſſione propoſita, niſi fidem fecerint derelictâ religione ſuâ, intra dies viginti *Catholicam* Religionem amplexuros: Cumque ſe ſupplices ad Celſitudinem veſtram Regalem contuliſſent, petentes uti edictum illud revocetur, utque ipſi priſtinam in gratiam recepti, conceſſæ à Sereniſſimis Majoribus veſtris libertati reſtituantur, partem tamen exercitus veſtri in eos impetum feciſſe multos crudeliſſime trucidaſſe, alios vinculis mandaſſe, reliquos in deſerta loca monteſque nivibus coopertos expuliſſe, ubi familiarum aliquot centuriæ, eo loci rediguntur ut ſit mutuendum ne frigore & fame, brevi ſint miſerè omnes perituræ. Hæc cum ad nos perlata eſſent, haud ſane potuimus quin, hujus afflictiſſimi populi tanta calamitate auditâ, ſummo dolore ac miſeratione commoveremur. Cum autem non humanitatis modo ſed ejuſdem religionis communione, adeoque fraternâ penitus neceſſitudine cum iis conjunctos nos eſſe fateamur, ſatisfieri à nobis neque noſtro erga Deum officio, neque fraternæ charitati, neque religionis ejuſdem profeſſioni poſſe exiſtimavimus, ſi in hac fratrum noſtrorum calamitate ac miſeria ſolo ſenſu doloris afficeremur, niſi etiam ad ſublevanda

eorum

eorum tot mala inopinate, quantum in nobis est situm, omnem operam nostram conferamus, Itaque à vestra inprimis Celsitudine Regali majorem in modum enixè petimus & obtestamur ut ad instituta Serenissimorum Majorum suorum concessamque ab iis omni tempore & confirmatam subditis suis *Vallensibus* libertatem velit animum referre. In quâ concedendâ atque confirmandâ, quemadmodum id præstiterunt, quod Deo per se gratissimum proculdubio est, qui conscientiæ jus inviolabile ac potestatem penes se unum esse voluit, ita dubium non est quin Subditorum etiam suorum meritam rationem habuerint, quos & in bello strenuos ac fidelissimos & in pace dicto semper audientes experti fuissent. Utque Serenitas Vestra Regalis in cæteris omnibus & benignè & gloriosè factis Avorum suorum vestigiis optimè insistit, ita in hoc nolit ab iisdem discedere etiam atque etiam obsecramus; sed & hoc edictum, & si quod aliud inquietandis *Reformatæ* Religionis causà subditis suis rogatum sit, abroget; ipsos patriis sedibus atque bonis restituat; concessa jura ac libertatem pristinam ratam iis faciat; accepta damna sarciri, & eorum vexationibus finem imponi jubeat. Quod si fecerit Regalis Celsitudo vestra, & rem Deo acceptissimam fecerit, miseros illos & calamitosos erexerit & recrearit, & à suis omnibus vicinis, quotquot *Reformatam* Religionem colunt, maximam gratiam inierit; nobisque potissimùm, qui vestram in illos benignitatem atque cle-

clementiam obtestationis nostræ fructum arbitrabimur. Quod & ad omnes officiorum reddendas vices nos obligaverit; nec stabiliendæ solùm verumetiam augendæ inter hanc Remp. Vestramque ditionem necessitudinis & amicitiæ fundamenta firmissima jecerit. Neque verò hoc minus ab justitia vestra & moderatione animi nobis pollicemur: quam in partem Deum Opt. Max. oramus uti mentem vestram & cogitationes flectat: vobisque adeo vestroque populo pacem ac veritatem & successus rerum omnium felices ex animo precamur.

Albâ Aulâ. May. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi Transylvaniæ,

SALUTEM.

Serenissime Princeps;

EX literis vestris *sexto decimo Novembris* 1654. ad nos datis singularem erga nos benevolentiam vestram atque studium perspeximus; & Internuntius vester qui illas nobis literas dedit de contrahenda nobiscum societate & amicitia voluntatem vestram ampliùs coram exposuit. Nos certè occasionem hanc esse datam, unde nostrum quoque erga vos animum, & quanti Celsitudinem vestram meritò faciamus declarare

rare atque ostendere possimus, haud mediocriter sanè gaudemus. Cum autem Vestra in Rempublicam Christianam præclara merita laboresque suscepti ad nos usque fama pervenerint & hæc omnia certiùs, & quæ amplius rei *Christianæ* vel defendendæ vel promovendæ causâ in animo habeatis Celsitudo vestra suis literis communicata nobis amicissimè voluerit, ea uberiorem insuper lætandi materiam nobis attulere: Deum nempe iis in regionibus excitasse sibi tam potentem atque egregium suæ gloriæ ac providentiæ ministrum; qui, cum virtute atque armis tantum possit, de re religione communi *Protestantium* tuendâ cui nunc indique malè & dictum & factum est, nobiscum unà sociare consilia cupiat. Deus autem qui utrisque nobis tametsi locorum intervallo tam longè disjunctis, eundem Religionis Orthodoxæ defendendæ studium atque animum injecit, dubium non est quin earum præcipue rationum author nobis futurus sit, unde & nobis & inter nos & Reformatorum reliquis principibus ac civitatibus hac in re maximo esse adjumento atque usui possimus, occasionibus certè omnibus intenti, si quas Deus obtulerit, iis quod ad nos attinet, eodem Deo benè juvante, non deerimus. Interea Celsitudini Vestræ sine summo dolore commemorare non possumus quanta inclementia Dux *Allobrogum* subditos suos *Alpinarum* quarundam Vallium incolas Orthodoxam Religionem retinentes persequutus sit. Quos non solùm severissimo Edicto quotquot Romanam

Reli-

Religionem suscipere recusarunt sedes avitas, bona que omnia relinquere coëgit; verùm etiam suo exercitu adortus est, qui multos crudelissimè concidit, alios barbarè per exquisitos cruciatus necavit, partem verò maximam in montes expulit fama & frigore absumendam, exustis domibus, & siqua eorum bona ab illis carnificibus non sint direpta. Hæc ut ad vos jamdudum nuntiata sunt & Celsitudini Vestræ tantam crudelitatem graviter displicuisse, & vestram opem atque auxilium, quantum in vobis est, illis miserrimis, siqui tot cædibus atque miseriis adhuc supersunt, non defuturum, nobis facilè persuadetur. Nos literas Duci *Sabaudiæ* ad deprecandum ejus infensum in suos animum jam scripsimus; sicut & Gallorum Regi, idem ut is etiam velit facere: vicinis denique Reformatæ Religione Principibus uti de illa sævitia tam immani quid nos sentiamus intelligere possint: quæ quanquam in illos inopes primum cœpta est, idem tamen omnibus eandem religionem profitentibus minatur: eoque majorem illis prospiciendi sibi in commune suisque omnibus consulendi necessitatem imponit: quam & nos eandem rationem, prout Deus nobis in animum induxerit, semper sequemur. Id quod Celsitudo vestra persuadere sibi poterit quemadmodum & de singulari nostro erga se studio atque affectu, quò prosperos rerum omnium successus vobis animitùs exoptamus; & vestra incœpta omnia atque conatus, quibus Euangelii cultorumque ejus liber-

libertati ſtudetis fœlicem exitum ſortiri volu-
mus

Albâ Aulâ. May 1655.

OLIVERIUS P.

Sereniſſimo Principi

CAROLO GUSTAVO ADOLPHO
Suecorum Regi,

SALUTEM.

PErveniſſe nuper in regna veſtra illius Edicti acerbiſſimi famam quo dux *Sabaudiæ* ſubjectos ſibi Alpinos incolas, *Reformatam* Religionem profitentes, funditus afflixit, & niſi religione *Romanâ* ſuam mutare fidem à Majoribus acceptam intra dies viginti velint, patriis ſedibus exterminari juſſit, unde multis interfectis, cæteri ſpoliati, & ad interitum certiſſimum expoſiti, per incultiſſimos montes, hyememque perpetuam fame & frigore confecti cum conjugibus ac parvulis jam nunc aberrant & hæc graviter tuliſſe Majeſtatem veſtram nobis perſuaſſimum eſt. Nam Proteſtantium nomen atque cauſam, tametſi inter ſe de rebus non maximis diſſentiunt, communem tamen & penè unam eſſe, adverſariorum par in omnes *Proteſtantes* odium facile demonſtrat. Et *Suecorum* Reges, ſuam cum *Reformatis* conjunxiſſe ſemper cauſam illatis etiam in Germaniam armis

mis ad *Protestantium* religionem sine discrimine tuendam nemo est qui ignoret:petimus inprimis igitur, idque majorem in modum, à Majestate vestra (nisi id jam fecerit, quod & Reformatorum aliæ Respublicæ & nos fecimus) ut cum *Subaudiæ* Duce per literas velit agere; suaque authoritate interpositâ & hanc tantam edicti atrocitatem ab hominibus cum innocuis tum religiosis deprecando, si fieri potest, avertere conetur: etenim hæc initia tam sæva quo spectent, quid nobis omnibus minentur, admonere vestram Majestatem supervacuum esse arbitramur. Quod si is iræ suæ, quam nostris omnium precibus auscultare maluerit: Nobis profecto, siquod est vinculum, siqua religionis charitas aut communio credenda atque colenda est, communicato prius vestra cum Majestate cæterisque Reformatorum primoribus consilio alia quamprimùm ineunda ratio erit, quâ provideri maturè possit, ne tanta innocentissimorum fratrum nostrorum multitudo omni ope destituta miserrimè pereat. Quod idem quin Majestati vestræ visum jam sit atque decretum cum nullo modo dubitemus, nihil consultius, ut nostra quidem fert sententia, esse poterit quam ut gratiam, authoritatem, consilia, opes, & siquid aliud necesse est in hanc rem primo quoque tempore conferamus. Interea Majestatem vestram Deo Opt. Max. commendatam ex animo volumus.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis,

Fœderati Belgii Ordinibus.

EDictum *Duci Sabaudiæ* nuperrimum in subjectos sibi *Alpinos* incolas , Orthodoxam Religionem antiquitùs profitentes, quo illi edicto, ni intra dies viginti fidem *Romanam* amplectantur, exuti fortunis omnibus, patriæ quoque sedes relinquere jubentur, & quantâ crudelitate in homines innoxios atque inopes nostrosque, quod maximè refert , in *Christo* fratres illius edicti auctoritas grassata sit, occisis permultis ab exercitûs parte contra eos missâ, direptis reliquis atque domo expulsis, unde illi cum conjugibus ac liberis fama & frigore conflictari inter asperrimos montes, nivesque perpetuas jamdiu coacti sunt, rumore & vicinis undique ex locis creberrimis literis ac nuntiis cognovisse vos jamdudum existimamus. Qua autem animi commotione, quo sensu fraternæ calamitatis hæc vos affecerint facilè ex dolore nostro qui certe est gravissimus intelligere videmur. Qui enim eodem religionis vinculo, conjuncti sumus, quidni iisdem plane affectibus in tam gravi atque indigna fratrum nostrarum commo-

commoveremur. Et vestram quidem in Orthodoxos ubicunque locorum disjectos atque oppressos spectata pietas atque in multis Ecclesiarum difficultatibus & adversis rebus jam sæpe cognita est. Ego certe, nisi me fallit animus, quavis in re potius, quàm studio & charitate erga fratres religionis causâ violatos atque afflictos vinci sustineam: quandoquidem Ecclesiarum salutem atque pacem incolumiti etiam propriæ libens prætulerim. Quod igitur hactenus potuimus, ad *Sabaudiæ Ducem* scripsimus; suppliciter penè rogantes ut in hos homines innocentissimos & subditos & supplices suos placatiorem animum ac voluntatem suscipiat, suas sedes atque fortunas miseris reddat, pristinam etiam in religone libertatem concedat. Scripsimus præterea ad summos *Protestantium* Principes & Magistratus, ad quod hæc maximè pertinere judicavimus, ut in *Sabaudiæ Duce* exorando suam conferre operam nobiscum unà velint. Hæc eadem, & plura forsitan vos quoque fecistis. Nam exemplum hoc tam periculosum, instaurata nuper in Reformatos tanta crudelitas si auctoribus benè cedat, quantum in discrimen adducta religio si vestram commonefacere prudentiam nihil attinet. Et is quidem si flecti nostris omnium precibus & exorari se passus erit prædarum nos atque uberem suscepti hujus laboris fructum ac præmium reportabimus. Sin ea in sententia persiterit, ut apud quos nostra Religio vel ab ipsis Euangelii primis Doctoribus tradita per manus & incorruptè

ser-

ſervata, vel multo antè quàm apud cæteras Gentes ſincerrtati priſtinæ reſtituta eſt, eos ad ſummam deſperationem redactos, deletos funditùs ac perditos velit, paratos nos eſſe commune aliquod vobiſcum cæteriſque *Reformatis* Fratribus ac ſociis conſilium capere, quo & ſaluti pereuntium juſtorum conſulere commodiſſimè queamus, & is demum ſentiat Orthodoxorum injurias atque miſerias tam graves non poſſe nos negligere. *Valete*.

Civitatibus Helvetiorum *Euangelicis*.

NOn dubitamus quin ad aures veſtras aliquanto citius quam ad noſtra illa nuper calamitas pervenerit *Alpinorum* hominum religionem noſtram profitentium, qui *Sabaudiæ Ducis* in fide ac ditione cùm ſint, ſui Principis edicto patriis ſedibus emigrare juſſi ni intra triduum ſatisdediſſent, ſe *Romanam* Religionem ſuſcepturos, mox armis petiti & ab exercitu *Ducis* ſui occiſis, etiam permultis in exilium ejecti, nunc ſine lare, ſine tecto, nudi, ſpoliati, afflicti, fame & frigore moribundi, per montes deſertos atque nives cum conjugibus ac liberis miſerrimè vagantur. Multo eſt minus cur dubitemus quin hæc, ut primum vobis nuntiata ſunt pari atque nos tantarum miſeriarum ſenſu eoque fortaſſe graviore quo illorum finibus propiores eſtis, dolore affecerint. Veſtrum enim

enim in primis Orthodoxæ fidei ſtudium egregium ſummamque in eâ cum retinendâ conſtantiam tum defendendâ fortitudinem abundè novimus. Cum itaque religionis arctiſſimâ communione Fratres, vel potius unum corpus cum his miſeris vos pariter nobiſcum ſitis, cujus membrum nullum affligi ſine ſenſu, ſine dolore, ſine detrimento atque periculo reliquorum poteſt, ſcribendum ad vos hac de re & ſignificandum cenſuimus quanti noſtrum omnium intereſſe arbitremur, ut Fratres noſtros ejectos atque inopes comuni ope atque auxilio, quoad fieri poteſt juvemus & conſolemur; nec eorum tantummodo malis & miſeriis removendis, verum etiam nequid ſerpat latius, nequid periculi exemplo atque eventu vel nobis omnibus creari poſſit, maturè proſpiciamus. Literas nos quidem ad *Sabaudiæ Ducem* ſcripſimus, quibus uti cum Subditis ſuis fideliſſimis pro clementiâ ſuâ leniús agat, eoſque jam propre perditos ſuis ſedibus ac bonis reſtituat, vehementer petivimus. Et his quidem noſtris vel noſtrûm potius omnium conjunctis precibus, exoratum iri Principem Sereniſſimum quodque ab eo tanto opere petivimus, facile conceſſurum ſperamus. Sin illi in mentem secùs venerit, communicare vobiſcum conſilia parati ſumus, qua potiſſimum ratione oppreſſos tot injuriis atque vexatos innocentiſſimos homines, nobiſque chariſſimos in *Chriſto* fratres ſublevare atque erigere, & ab interitu certiſſimo atque indigniſſimo conſervare poſſimus.

Quo-

Quorum salutem atque incolumitatem pro vestra pietate vobis quam maxime cordi esse confido: Ego eam certe vel gravissimis meis rationibus, immò incolumitati propria potiorem habendam esse existimem. Valete.

Westmonasterio, May 1655.

O. P.

Superscript.

Illustribus atque Amplissimis Dominis, Helveticorum Pagorum Protestantium & Confœderatarum Civitatum Consulibus ac Senatoribus,

SALUTEM.

Serenissimo Potentissimoque Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex,

EX Literis Majestatis Vestræ, quibus illa ad meas *quinto & vigesimo Maii* proximi datas rescribit, facilè intelligo nequaquam fefellisse me eam opinionem, quâ mihi quidem persuasum erat, cædes illas immanissimas, barbaramque eorum hominum stragem, qui Religio-

nem Reformatam in *Sabaudia* profitentur, à cohortibus quibusdam veſtris factam, neque juſſu veſtro neque mandato accidiſſe, Quæ quantum Majeſtati veſtræ diſplicuerit, id vos veſtris militum Tribunis, que hæc tam inhumana ſuo ſolo impetu injuſſi perpetraverant, ita maturè ſignificâſſe, deque tanta crudelitate *Ducem* ipſum *Sabaudiæ* monuiſſe, pro reducendis denique iſtis miſeris exulibus unde pulſi ſunt, veſtram omnem gratiam, neceſſitudinem, authoritatem tanta cum fide atque humanitate interpoſuiſſe, majorem equidem in modum ſum lætatus. Ea nempe ſpes erat, illum Principem voluntati ac precibus Majeſtatis veſtræ aliquid ſaltem hac in re fuiſſe conceſſurum. Verùm cum neque veſtro, neque aliorum Principum rogatu atque inſtantiâ in Miſerorum cauſa quicquam eſſe impetratum perſpiciam, haud alienum ab officio meo duxi, ut hunc nobilem virum extraordinarii noſtri Commiſſarii munere inſtructum ad *Allebrogum Ducem* mitterem; qui tantæ crudelitatis in ejuſdem nobiſcum Religionis cultores idque ipſius Religionis odio adhibitæ, quo ſenſu afficiar, uberiùs eidem exponat. Atque hujus quidem Legationis eo feliciorem exitum ſperavero, ſi adhibere denuò & adhuc majore cum inſtantiâ ſuam authoritatem atque operam Majeſtati Veſtræ placuerit; & quemadmodum fideles fore illos inopes dictoque audientes Principi ſuo ipſa in ſe recepit, ita velit eorundem incolumitati atque ſaluti cavere, ne quid iis hujuſmodi injuriæ & calamitatis atrociſſimæ in-

innocentibus & pacatis deinceps inferatur. Hoc cum in ſe juſtum ac verè regium ſit, nec non benignitati veſtræ atque clementiæ, quæ tot ſubditos veſtros eandem illam Religionem ſequentes ubique ſalvos & incolumes præſtat, ſummè conſentaneum, à Majeſtate Veſtra, ut par eſt, non poſſumus quin expectemus. Quæ hâc ſimul operâ, cum univerſos per ſua Regna *Proteſtantes*, quorum ſtudium erga vos ſummaque fides maximis in rebus perſpecta jam ſæpe & cognita eſt, arctiùs ſibi devinxerit, tum exteris etiam omnibus perſuaſum reddiderit, nihil ad hoc facinus contuliſſe Regis conſilium, quicquid Miniſtri Regii atque præfecti contulerunt. Præſertim ſi Majeſtas Veſtra pœnas ab iis Ducibus ac Miniſtros debitas repetiverit, qui authoritate proprio, ſuaque pro libidine tam immania patrare ſcelera ſunt auſi. Interea cum Majeſtas Veſtra factum hoc inhumaniſſimum, quo dignum eſt odio, averſari ſe reſtetur, non dubito quin miſeris illis atque ærumnoſis ad vos confugientibus, tutiſſimum in Regno ſuo receptum atque perfugium ſit præbitura; nec Subditorum ſuorum cuiquam, ut contra eos *Duci Allobrogum* auxilio adſit, permiſſura. Extremum illud eſt, Majeſtatem Veſtram, quanti apud me ſua amicitia ſit, certoriem ſaciam, Cujus rei neque fidem neque fructum ullo tempore defuturum confirmo

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Prot.Reip.Angliæ &c.

Albâ Aulâ. Julii 29. 1655.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZZARINO.

Eminentissime Domine Cardinalis,

CUm nobilem hunc virum cum literis, quarum exemplar hic inclusum est, ad Regem mittere necessarium statuissem, tum ei, ut Eminentiam vestram meo nomine salutaret, simul in mandatis dedi, certasque res vobiscum communicandas ejus fidei commisi: Quibus in rebus Eminentiam rogo vestram, uti summam ei fidem habere velit, utpote in quo Ego summam fiduciam reposuerim.

Eminentiæ vestræ studiosissimus.

OLIVERIUS Protector Reipublicæ Angliæ.

Albâ Aulâ. Julii. 29. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Sereniſſimo Principi

EREDERICO III. Daniæ, Norwegiæ &c. Regi

SALUTFM.

QUam ſevero nuper, & inclementi edicto *Allobrogum* Dux *Immanuel* ſuos ipſe Subditos *Alpinarum Vallium* incolas, innoxios homines & religionis cultu purioris jam multis ab ſæculis notos ac celebres, religionis causâ finibus patriis exegerit, &, occiſis permultis, reliquos per illa deſertiſſima loca malis omnibus & miſeriis inopes ac nudos expoſuerit, & audiſſe jamdudum arbitramnr Majeſtatem Veſtram, & graviſſimum exinde, prout tantum *Reformatæ* Fidei Defenſorem ac Principem decuit, dolorem percepiſſe. Siquidem pro inſtitutione *Chriſtianæ Religionis* quæ mala atque miſerias pars aliqua noſtrorum patitur, earum ſenſu penitus eodem tangi omnes debemus, & ſanè omnibus nobis & univerſo *Proteſtantium* nomini hujus facti eventus atque exemplum, quid periculi oſtendat, nemo Veſtrâ Majeſtate, ſi nos ejus pietatem atque prudentiam rectè novimus, melius videt. Scripſimus

itaque libenter, ut quem dolorem ob hanc Fratrum innocentiſſimorum calamitatem, quam ſententiam, quod judicium de re totâ veſtrum eſſe ſperamus, idem planè & noſtrum eſſe ſignificemus. Itaque ad *Ducem Sabaudiæ* literas dedimus, in quibus uti miſeris atque ſupplicibus parcat, illudque atrox edictum porrò eſſe ratum ne ſinat, magnopere ab eo petivimus. Quod ſi Majeſtas Veſtra, cæterique *Reformatorum* principes fecerint, ut jam feciſſe credimus, ſpes eſt leniri poſſe Sereniſſimi Ducis animum, & hanc iram ſuam tot ſaltem vicinorum Principum interceſſioni atque inſtantiæ condonaturum; ſin perſeverare in inſtituto ſuo maluerit, paratos nos eſſe teſtamur cum Majeſtate Veſtra, cæteriſque Religionis Reformatæ ſociis eam inire rationem quâ tot miſerorum hominum ſubvenire quamprimum inopiæ, providere ſaluti ac libertati pro virili parte noſtra poſſimus. Veſtræ interea Majeſtati bona omnia atque fauſta à Deo Opt. Max. precamur.

Weſtmonaſterio, Maii
1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Amplissimis Consulibus & Senatoribus Civitatis Genevensis

SALUTEM.

SUmmum dolorem nostrum quem ex maximis & inauditis *Protestantium* calamitatibus *Valles* quasdam *Pedemontanas* incolentium percepimus quos *Allobrogum Dux* tanta crudelitate persequutus est jampridem vobis exposuissemus, nisi id magis operam dedissemus ut eodem tempore intelligeretis tantis eorum miseriis non affici nos solum, verum etiam de sublevandis iis atque solandis, quantum in nobis est prospicere. Quapropter *Eleemosynas* per hanc totam *Rempublicam* colligendas curavimus: quas ejusmodi fore haud immeritò expectamus, quæ nationis hujus affectum erga fratres suos tam immania perpessos demonstrare possint & quemadmodum religionis eadem utrinque communio est, ita sensum quoque eundem calamitatum esse; interea dum pecuniæ collectio maturatur, quod sine spatio temporis fieri nequit, & miserorum istorum egestas atque inopia pati moram non potest, necessarium duximus duo millia librarum Anglicarum quanta fieri potuit celeritate

præmittere inter eos diſtribuenda qui præſentiſſimâ ope atque ſolatio indigere maximè videbuntur. Cum autem neſcii non ſimus innocentiſſimorum hominum miſeriæ atque injuriæ quantopere vos affecerint nec vobis quicquam labori aut moleſtiæ fore quod illis adjumento atque auxilio eſſe poſſit, prædictam pecuniæ ſummam illis calamitoſis curandam ac numerandum ad vos transferre non dubitavimus; idque vobis negotii dare, ut pro veſtrâ pietate ac prudentiâ providere velitis qua ratione æquiſſimâ quam primum illa pecunia egentiſſima quibuſque diſtribui queat, ut quamvis ſumma ſane exigua ſit, aliquid tamen ſit ſaltem quo illi inopes recreari ac refici in præſens aliquantum poſſint, donec uberiorem iis copiam ſuppeditare poterimus: vos hanc vobis datam moleſtiam æqui bonique conſulturos eſſe cum non dubitemus tum etiam Deum Opt. Max. oramus uti populo ſuo Religionem orthodoxam profitenti det animum ſui in commune defendendi, ſibique mutuò opem ferendi contra hoſtes ſuos immaniſſimos; quâ in re noſtram quoque operam Eccleſiæ utcunque uſui fore lætaremur. *Valete.*

Mille quingentæ Libræ de prædictis bis millibus à *Gerardo Henſh* Pariſiis, quingentæ reliquæ per litteras à Domino *Stoupio* curabuntur.

Junii 8. 1655.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Serenissimo Principi

VENETIARUM DUCI.

Serenissime Princeps.

CUm rebus vestris omnibus contra hostem præsertim Christiani nominis prospere gestis lætati semper consuevimus, tum & illo navalis prælii novissimo successu nequaquam sanè dolemus, quamvis id aliquo nostrorum cum detrimento accidisse intelligamus. Ostenderunt enim nobis per libellum supplicem Negotiatores quidam nostri *Gulielmus* & *Daniel Gulielmi* nec non *Edoardus Bealus* navem suam, cui nomen *Princeps magnus*, *Constantinopolim* ab se commercii causâ missam nuper fuisse; eam navem ab aulæ *Turcicæ* ministris ad commeatum & milites in Cretam insulam deportandos retentam, dum in illa classe *Turcarum* coacta eo navigaret quæ à classe *Venetarum* oppugnata in itinere & superata est, captam & *Venetias* abductam, ab maritimarum causarum judicibus adjudicatam publico fuisse. Cum itaque inscientibus dominis & nullo modo probantibus navis illa *Turcis* operam dare invitissima coacta sit, seque ex eâ pugnâ explicare militibus referta non potuerit, Serenitatem Vestram magno-

pere rogamus, ut ſententiam illam maritimæ curiæ velit noſtræ amicitiæ condonare, navemque illam ſuis dominis, de Veſtra Republica nullo ſuo facto malè meritis, reſtituendam curare. Quâ in re impetranda nobis præſertim petentibus, cum mercatores ipſos de veſtrâ clementiâ benè ſperare videamus nos utique de eâ dubitare non debemus: qui & preclara veſtra conſilia remque *Venetam* terrâ marique maxima uti pergat fortunare Deus omnipotens ex animo optamus.

Serenitatis veſtræ Venetæque Reip.
Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Weſtmonaſterio. Decemb. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſſimo Principi

LUDOVICO

Galliarum Regi.

Sereniſſime Rex,

MErcatores aliquot noſtrates, quorum nomina ſunt *Samuel Mico*, *Gulielmus Cocainus*,

nus, *Georgius Poynerus*, aliique complures per libellum ſupplicem nobis oſtenderunt ſe anno 1650. in navem quandam, cui inſigne *Unicornus* erat, permagnas rationes ſuas contuliſſe: eam navem bombyce, oleo aliiſque mercibus onuſtam, quæ, plus minus, triginta quatuor millibus librarum noſtrarum ab iisdem æſtimata ſunt, ab nave prætoriâ, & proprætoria *Majeſtratis Veſtræ* in *Mediterraneo Mari Orientali* oppreſſam atque captam fuiſſe, noſtros autem illa in navi, propterea quod nobis eo tempore cum *Gallis* illibata pax erat, cùm contra naves regias vi ſe defendere noluiſſent, promiſſis *Pauli* & *Terrerii Navarchorum* inductos, qui velle ſe noſtros dimitteré aiebant, prolatis onerùm libellis, maritimis legibus paruiſſe: Mercatores proinde ſuprà dictos procuratorem ſuum, qui navem illam ac bona reſtituenda ſibi peteret, in *Galliam* miſiſſe: ibi poſt triennium eoque amplius conſumptum, cum ad ſententiam de reſtitutione ferendam perventum jam eſſet, *Cardinalis Mazarini* Eminentiam eorum procuratori *Hugoni Morello* factum mercatoribus iſtis injuriam agnoviſſe; datumque iri ſatisfactionem, ut primùm confirmata pax inter utrumque gentem, fœduſque, quod tùm agitabatùr, confectum atque ratum eſſet, in ſe recepiſſe: immò recentiùs Majeſtatis Veſtræ apud nos Legatum Excellentiſſ. Dominum *de Bordeaux* ex mandato veſtro veſtrique Concilii, diſertis verbis confirmaſſe; hujus navis atque bonorum peculiari exceptione habitum iri rationem,

 etiam

etiam seorsim ab iis controversiis, de quibus in commune decidendis ex fœdere provisum est: hujus promissi Legatum ipsum; qui nunc percommodè negotiorum quorundam suorum causâ ad vos transmeavit, testem esse posse locupletem. Quæ cum ita sint, jusque horum mercatorum in repetendis rebus suis tam præclarè constet, à Majestate Vestrâ majorem in modum petimus, ut in eo obtinendo nulla iis mora diutiùs afferatur, velitque nostro rogatu has nobis redintegratæ amicitæ & instaurati recèns fœderis esse primitias. Quod & fore confidimus, vobisque fausta omnia Vestroque regno à Deo Opt. Max. precamur.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Westmonasterio, Decemb. 1656.

Civitatibus
HELVETIORUM
Euangelicis.

EX vestris ad nos tam actis publicis per Commissarios nostros *Genevâ* transmissis, quam literis 27. *Decembris Tyguri* datis, quo in loco res vestræ sint, cum non sint optimo, satis superque intelligimus: in quo etsi pacem vestram, tamque diuturnum Sociale fœdus ruptum

tum dolemus, tamen cum id veſtrâ culpâ nequaquam accidiſſe appareat, novam hinc vobis ex Adverſariorum iniquitate & pertinacia illuſtrandæ fortitudinis, conſtantiæ que veſtræ in *Evangelica* fide jam olim cognitæ parari rurſus materiem confidimus. Nam *Suitenſes*, qui Religionem noſtram ſiquis amplectatur, Capitale cenſent, quid moliantur, quibus horatoribus tam hoſtiles Spiritus in *Orthodoxam Religionem* ſuſceperint, latere neminem poteſt, cui modo indigniſſima illa fratrum noſtrorum in *Pedemontio* facta ſtrages animo nondum excidit. Quapropter, Dilectiſſimi Amici, quod ſoletis eſſe, aſpirante Deo fortes eſtote; jura veſtra atque fœdera, immo conſcientiæ libertatem, Religionemque ipſam idolorum cultoribus obculcandam concedene nolite; voſque ita parate ut non propriæ duntaxat libertatis atque ſalutis propugnatores eſſe videamini, ſed ut fratribus quoque vicinis, *Pedemontanis* preſertim illis ærumnoſiſſimis, quibus poteſtis rebus, opitulari atque adeſſe poſitis: hoc certò perſu aſi per illorum corpora ac neces ad veſtra latere illum nuper aditum fuiſſe patefactum. De me ſcitote, incolumitatem veſtram reſque proſperas non minùs mihi curæ ac ſolicitudini eſſe quàm ſi in hac noſtra Rep. coortum hoc incendium, quam ſi in noſtras cervices expeditæ *Suitenſium* ſecures illæ (ſicuti reverà ſunt in omnes Reformatos) ſtrictique enſes eſſent. Ut primum itaque à vobis de ſtatu terum veſtrarum, & obſtinato Hoſtium animo certiores facti ſumus, adhibitis in Con-

filium viris quibusdam honestissimis & Ecclesiæ aliquot Ministris pietate spectatissimis, de subsidio vobis mittendo, quantum quidem rationes nostræ in præsentia ferre possunt, ea decrevimus, quæ Commissarius noster *Pellus* vobiscum communicabit. De cætero vestra omnia consilia causamque imprimis hanc vestram justissimam sive pace sive Bello tuendam, Deo Opt. Max. fautori commendare non desinimus.

Vestrarum Amplitudinum ac Dignitatum Studiosissimus

OLIVIRIUS Protector Reip Angliæ, &c.

Westmonasterio. Jan. 1655.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Dei Gratia *Suecorum*, *Gothorum*, *Vandalorumque* Regi, Magno Principi *Finlandiæ* &c.

Serenissime Rex,

CUm amicorum inter se mutua omnia, tam adversa quam prospera, atque communia de-

debere esse nemo non intelligat, quòd jucundissimam amicitiæ partem Majestas Vestra, gaudium nempe suum impertitum nobis per suas literas voluerit, non potest id quidem nobis non esse longè gratissimum, quandoquidem & hoc singularis indicium humanitatis Vereque Regia est, ut nec vivere, ita ne gaudere quidem sibi soli velle nisi amicos quoque & fœderatos eâdem, quâ se, lætitio affectos esse sentiat. Itaque Regi tam præstanti & natum esse Filium Principem, quem Paternæ virtutis atque gloriæ speremus hæredem, meritò gaudemus, & idem quod Regi olim fortissimo, *Philippo Macedoni* æve felicitatis sive decoris domi simul & foris contigisse gratulamur: Cui eodem tempore & natus *Alexander* filius, & *Illyricorum* gens potentissima subacta memoratur. Nam & *Poloniæ Regnum* vestris armis ab imperio *Papano* quasi cornu quoddam avulsum & cum *Duce Brandenburgico* pax piorum votis omnium exoptata, frendentibus licet adversariis, facta, quin ad Ecclesiæ pacem atque fructum permagnum sit momentum habitura non dubitamus. Det modò finem Deus tam prœclaris initiis dignum; det modò filium, virtute, pietate, rebusque gestis patri similem: id quod & auguramur sanè & à Deo Opt. Max. tam vestris rebus jam antè propitio, ex animo precamur.

Majestatis Vestræ Studiosimus
OLIVERIUS, Prot. Reip. Angliæ, &c.

Westmonasterio. Feb. 1655.

DA-

DANIÆ REGI

Serenissime ac Potentissime Princeps,

QUesti sunt per libellum supplicem suo aliorumque mercatorum *Londinensium* nomine nobis exhibitum *Joannes Fremannus* & *Philippus Travesius* hujus Reip. cives, se circiter mensem *Octobris* 1653. cum in navem quandam *Sunderburgensem*, cui nomen *Salvatori*, *Nicolao Weinshinks* magistro, merces varias, pannum laneum, aliamque vestem textilem, ac mercimonia plus tribus millibus librarum æstimata imposuissent, magistro mandasse, ut per *Fretum Balticum* recto curso *Dantiscum* navigaret utque ad *Elsenoram* vectigal solveret, eique etiam pecuniam ad eam rem curasse: supradictum tamen magistrum perfidiose, & contrà quàm ipsi à mercatoribus mandatum erat, prætervectum *Elsenoram* nullo portorio soluto *Balticum* pernavigasse. Navisque per hanc causam cum toto onere non sine magno mercatorum damno publicata atque retenta est. Quorum in gratiam jampridem ad Legatum Majestatis vestræ *Londini* tunc temporis commorantem scripsimus; qui, ut ipsi ajunt, pollicitus est, ut primum ad Majestatem vestram reddiisset, daturum operam, uti ratio mercatorum haberetur. Verum cum is postea aliis in regionibus à Majestatis Vestræ negotia obiret, & ante discessum ejus & postea frustra se eum adiisse ostendunt: unde procuratorem

torem ſuum mittere coacti ſunt, qui jus ſuum *Hafniæ* perſequeretur, navemque illam ac bona liberari, ſibique reddi flagitaret: verum exinde nullum ſe fructum percepiſſe, niſi ut ad damna vetera novas impenſas, & Suſceptum fruſtra laborem adjungerent: cum fiſco damnata, & retenta hactenus ſint bona, tametſi ex lege *Daniæ*, quemadmodum ipſi in libello ſuo demonſtrant, magiſter quidem navis ob ſuum delictum eſt ipſe puniendus, naviſque, non bona, proſcriptioni ſunt obnoxia: eoque gravius accidiſſe ſibi hoc malum exiſtimant, quòd, ſicuti nobis perlatum eſt, vectigal illud quod *Elſenoræ* ſolvere debuiſſet eſt admodum exiguum. Quapropter, cum mercatores noſtri nullam proſcriptioni cauſam præbuiſſe videantur, confeſſuſque ipſe magiſter paulo ante obitum ſit, ſuo ſolum delicto illatum hoc mercatoribus detrimentum eſſe, cumque Pater defuncti jam magiſtri ipſe per libellum ſupplicem Majeſtati Veſtræ exhibitum, ſicuti nos accepimus, culpam omnem in filium ſuum contulerit, mercatores abſolverit, haud ſane potuimus quin navis illius bonorumque retentionem iniquiſſimam eſſe arbitramur, adeoque confidimus, ſimulatque Majeſtas Veſtra hac de re certior facta erit, fore ut non modo has miniſtrorum ſuorum injurias improbet, verum etiam ipſos rationem reddere, bonaque illa ſuis Dominis eorumve procuratoribus quamprimùm reſtitui damnaque inde data ſarciri jubeat. Quod & nos à Majeſtate veſtra majorem in modum petimus, utpote rem

rem usque adeo æquam adeo & rationi consentaneam, ut æquiorem petere aut expectare in causâ tam justa nostrorum civium non posse videamur, haud minus æqua vestris subditis, quoties data occasio erit, reddituri.

Serenissimo Principi

JOANNI QUARTO

Lusitaniæ, &c Regi.

Serenissime Rex.

QUam pacem & amicitiam cum *Anglicanâ Republicâ* Majestas Vestra, Legatione amplissimâ ac splendidissimâ jampridem ad nos missâ, expetivit, eam à Parlamento, quæ tum potestas rebus præfuit, inchoatam, & à nobis summo semper studio exoptatam, Deo inprimis favente, proque eâ quam accepimus Reipublicæ administratione, felicitèr tandem confecimus, & in perpetuum, uti spes est, sanximus. Itaque Legatum Vestrum extraordinarium Dominum *Joannem Rodericum de Sâ Meneses*, Comitem *Pennaguiadanum*, virum cum Majestatis Vestræ judicio comprobatum, tum humanitate, ingenio, prudentiâ, fide præstantissimum à nobis repertum, cum expleti muneris egregiâ laude, & reportatâ secum pace, vobis reddimus. Quòd autem per literas secundo die *Aprilis Ulyssipone* datas, Majestas Vestra

vestra quanti nos faciat quamque impensè dignitati nostræ faveat, nosque Rempublicam suscepisse gubernandam quantopere lætata sit, haud obscuris indiciis singularis benevolentiæ testatur, id vero mihi gratissimum esse, ex meis in Majestatem vestram paratissimis omni tempore officiis, dabo operam ut facilè posthac omnes intelligant. Neque segniùs interea pro incolumitate vestrâ, vestrique regni felici statu, rerumque prospero sucessu conceptis ad Deum precibus contendo.

Majestatis Vestsæ Studiosissimus

OLIVERIUS Reipub. Angliæ, Scotiæ, Hyberniæ, &c. Protector,

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelsis & Præpotentibus

FOEDERATI BELGII Ordinibus.

S. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici charissimi,

OStendunt nobis mercatores quidem, cives nostri *Thomas Busselus*, *Richardus Bearus* aliique socii navem quandam suam *Edmundi* & *Ioannis* nomine insignitam dum ab orâ *Brasilianâ*

liana Olysiponem contenderet ab navi quadam prædatoria *Flissingensi* cui nomen *Rubro Leoni*, Magister *Lambertus Bartelsonus*, oppugnatam, se dedisse; verum ea lege & pacto (id quod ipsum *Lamberti* chirographum obsignatum testabitur) ut navis, & quæcunque in illa fuissent *Anglorum* bona, *Flissingæ* restituerentur: eò eum appulsum est, navem quidem & nauticorum peculia reddita, mercatorum *Anglicorum* bona adempta eorumque auctionem statim esse factam: se mercatores nempe quibus hoc damni datum est, cum in foro *Flissingensium* suas res repeterent, iniquissima sententia lata, litem cum grandibus impenses post quinquennium perdidisse, ab iis nimirum judicibus abjudicatam, quorum nonnulli cum in illa navi prædatoria suas rationes collatas habuissent; & judices & adversarii & rei simul erant: nihil jam sibi superesse spei nisi in vestra æquitate & incorrupta fide, ad quam nunc demum confugient: eam sibi fore propensiorem existimarunt, si nostra commendatio accessisset. Et hominibus condonandum hoc sane est, si in hac tanta fortunarum suarum dimicatione omnia timentibus quid ad summa auctoritate atque potentia vestra sibi metuendum, quam quid apud integros præsertim judices de sua causa sit bene sperandum sæpius in mentem veniat: nos quin religione, justitiâ, integritate vestrâ potius quam rogatu nostro adducti, quod æquum, quod justum, quod vobis denique dignum est judicaturi sitis, non dubitamus. Deus vos vestramque Rempub. ad

glo-

gloriam ſuam, ſuæque Eccleſiæ præſidium conſervet.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Weſtmonaſterio. April. 1. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſſimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Eſthoniæ, Careliæ, Bremæ, Verdæ, Stetini Pomeraniæ, Caſſubiæ & Vandaliæ*, Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ, VVisſmarræ*, necnon Comiti *Palatino Rheni, Bavariæ, Jul. Cliviæ & Montium Duci &c.*

Sereniſſime Princeps,

PErfunctus Legatione ſuâ apud nos *Petrus Julius Coictus*, atque ita perfunctus ut ſuâ debitâ laude non inornatus à nobis dimittendus ſit, ad Majeſtatem veſtram revertitur. Fuit enim

enim cùm vestro præcipuè nomine, quod jure apud nos plurimi esse debet, nobis gratissimus, tum suo etiam merito, suo nempe munere diligentissimè obito, haud parum acceptus. Quam igitur commendationem vestram de eo accepimus, eam (siquid ad eam accedere testimonio ullo potest) & ab ipso impletam, & à vobis meritissimè datam, libentes utique testamur: quemadmodum & is poterit nostrum erga Majestatem Vestram singulare studium & observantiam, eâdem fide atque integritate ad vos referre, verissimique exponere. Extremum illud est ut Majestati vestræ felicitatem omnem victoriarumque cursum contra omnes Hostes Ecclesiæ perpetuum, à Deo Opt. Maximoque optemus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio, April 17. 1656.

OLI-

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimi Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

S. D.

Serenissime Princeps.

ADierunt ad nos per libellum supplicem, *Joannes Dethic* urbis *Londini* in hunc annum præfectus, & *Gulielmus Wakefield* Mercator, conquesti, se anno 1649. *calendas* circiter *Octob.* navem quandam cui nomen *Jonæ Londinensi*, *Jona* quoque cognomento *Lighthaghe* Magistro suis mercibus, quæ *Ostendam* mitterentur, onerasse: eam navem à prædone quodam *Barkingensi*, cui nomen *White* (is filii Regis *Caroli* defuncti nomine piraticam faciebat) in ipso *Thamesis* ostio oppressam atque inde *Dunkirkam*, quæ eo tempore in ditione *Gallorum* erat, fuisse abductam; cum autem edicto Majestatis Vestræ an. 1647. & an rursus 1649. aliquot etiam consilii Regii decretis, in gratiam P*arlamenti Anglicani*, cautum esse intelligerent; ne naves ullæ aut merces, illius belli tempore, quoquo obtentu *Anglis* ereptæ, in Majestatis Vestræ portus quoscunque asportarentur, venalesve essent

essent, misisse se statim *Dunkirkam* procuratorem suum *Hugonem Morellum* negotiatorem, qui à Domino *Lestrado* illius oppidi per id tempus Præfecto, reddi sibi suam navem cum mercibus postularet, cum eas præsertim magna ex parte adhuc integras, neque dum permutatas aut divenditas, in ipso oppido deprehendisset: respondit Præfectus, se Regis *Galliæ* dono, ob navatam Reipub. operam, præfecturam eam accepisse: curaturum proinde, uti ea sibi pretium operæ sit. Hoc responso frustratus, post magnum cum temporis tum pecuniæ dispendium, procurator domum revertitur. Petitores, quæ restat sibi spes, eam in vestra solo clementia atque justitia repositam esse vident; ad quam per nostras literas faciliorem sibi aditum fore crediderunt: ea ne desit hominibus contra jus omne, & repititâ vestrâ interdictâ spoliatis, rogamus. Quod tamen si impetrabimus, quandoquidem hoc sanè æquissimum videtur, ab insitâ æquitate vestrâ, potius quam rogatu nostro, impetratam id esse statuemus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Westmonasterio, Maji 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. D.

Excelsi & præpotentes Domini, amici charissimi,

DEmonstrarunt nobis per libellum supplicem *Joannes Brunus*, *Nicolaus Gulielmus*, aliique *Londinenses*, se, cum in navem, cui *Bonæ Esperantzæ Londinensi* nomen inditum erat, in *Orientalem Indiam* navigaturam, sortem quisque suam contulisset procuratori suo negotium dedisse *Februario* mense 1644. ut bis mille quadringentas libras *Belgicas* ad illius navis periculum præstandum *Amsterodami* curaret: ea navis cum in itinere ad oram ipsam *Indiæ* ab *Hollandica* quadam, quæ ex navibus *Orientalis* illius societatis erat, capta esset; qui præstando periculo se obligaverant, pactam pecuniam numerare recusasse; & sextum jam annum posse nostris, qui summa cum assiduitate maximisque impensis jus suum persecuti sunt, dilationibus variis eludere. Quod cum petitoribus grave admodum atque iniquum videatur, & nonnulli

F ex

ex iis qui se obligarunt vel jam diem obierint vel solvendo non sint, nequid fortè ad priora damni summi discriminis accedat, magnopere à vobis petimus, ut per tot annos in foro jactatis ac propè naufragis istis vestram æquitatem portum esse atque perfugium velitis; utque de causa sua, quam illi justissimam esse confidunt, primo quoque tempore judicium fiat. Vobis interim omnia ad Dei gloriam Ecclesiæ que præsidium faustè atque feliciter evenire volumus.

Excelsarum & præpotentium Dominationum vestrarum Studiosissimus.

OLIVIRIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Westmonasterio. Maii 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus.

S. D.

Excelsi & præpotentes Domini, amici charissimi,

COnqueruntur apud nos graviter iidem, de quibus antea circa Idus *Septemb.* superioris anni

anni literas ad vos dedimus, *Thomas* & *Gulielmus Lower* defuncti *Nicolai Lower* hæredes legitimi, se adversariorum suorum sive gratiâ sive opibus oppressos, quamvis causa sua imprimis optima, &, cum id satis non esset, litteris etiam nostris ter deinceps commendati fuissent, impetrare hactenus nullo modo posse ut relictam testamento hæreditatem adire sibi liceat: Ab *Hollandiæ* foro ubi primùm actio instituta erat vestram ad Curiam rejecti, inde in *Zelandiam* transmissi, (quæ tria in loca totidem nostras literas attulerunt) ab *Zelandia* nunc rursus ad vestrum summum judicium haud inviti remittentur: ubi enim potestas summa est, ibi æquitatem quoque summam esse sperant: si ea spes fallat, elusi atque irriti, post hanc tantam juris obtinendi causâ concursationem suam, quem demum consistendi locum habituri sint, nesciunt: nam de literis nostris, si his jam quartis nos viderint nihil proficere, non est ut in posterum quicquam sibi polliceantur. Nobis certe gratissimum erit si post tot rejectiones, facto sine mora judicio, hæredes plurimum quidem in æquitat e atque justitiâ vestrâ, aliquid etiam in authoritate apud vos nostrâ præsidii sibi fuisse intellexerint. Quorum de alterp non dubitamus, alterum vel amicitiæ nostræ daturos vos esse confidimus.

Excelsarum & Præpotentum Dominationum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS, Prot. Reip. Angliæ, &c.

Westmonasterio. Maii 1656.

Oliverius Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi.

Serenissime Rex,

Cum mercatoribus quibusdam *Anglis* à nonnullis mercatoribus *Lusitanis* ex societate *Brasiliensi* vecturæ commorationisque nomine *An.* 1649. & 1650. grandis pecunia debeatur, quæ pecunia à supradictâ societate jussu Majestatis Vestræ retinetur, expectabant quidem dicti mercatores uti ea pecunia ex conditionibus proximi fœderis jampridem sibi numerata esset, Verùm ne amputetur sibi spes omnis ac ratio recuperandi sua debita verentur, ex quo intelligunt statuisse Majestatem Vestram ut quam pecuniam *Brasiliensis* societatis ipsis debuisset, in ærarium vestrum inferretur, utque portorii di midia pars solvendis iis debitis impenderetur; atque hoc pacto mercatores legitimum duntaxat lucrum, sive fœnus pecuniæ suæ accepturi essent; ipsa sorte interim funditùs intereunte. Quod nos nobiscum reputantes quam duram sit, eorumque justissimis precibus victi, has nostras ad Majestatem vestram literas ipsis concessi

cessimus: hoc potissimum à vobis postulantes uti præstandum curetis, ut supradicta societas *Brasiliensis* hujus *Reipub.* Mercatoribus quamprimùm satisfaciat tam de summâ pecuniæ cuique eorum debitâ, quam de fœnore quinquennali: cum hoc & per se justum sit, & fœderi nuper vobiscum inito consentaneum: quod & nos eorum nomine à Majestate Vestræ peramicè petimus.

Majestatis vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS, Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Palatio Nostro Westmonasterio. die Julii 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, &c.

Serenissime Rex,

CUm amicitiam Majestatis Vestræ tanti Principis, rebusque gestis tam clari meritò plurimi faciamus, tum is cujus operâ fœdus inter nos arctissimum sancitum est, Illustrissimus Dominus

minus *Christiernus Bondus* Legatus Vester Extraordinarius necesse est gratus nobis & commendabilis hoc nomine imprimis fuerit. Hunc itaque hac Legatione laudatissimè perfunctum non sine summa cæterarum etiam virtutum egregiarum laude ad vos dimittendum censuimus: ut qui antea in pretio apud vos atque honore fuit nunc uberiores assiduitas atque prudentiæ suæ fructus ex hac nostra commendatione percepisse se sentiat. Quæ reliqua transigenda sunt, de iis Legationem brevi mittendam ad Majestatem, Vestram decrevimus: quam interim Deus incolumem defendendæ Ecclesiæ suæ Reique *Sueciæ* columen conservet.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Prot. Reip.
Angliæ &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii.
die Julij An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.
Serenissimo Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.
S. D.

Serenissime Rex, Amice ac Fæderate charissime.

DEtulerunt ad nos per libellum supplicem Mercatores quidam *Londinenses Richardus Baker*

Baker ejusque socii, navem quandam Anglicanam ab se conductam cui nomen vernaculum The Endeavour/Magister *Gulielmus Joppus*, trecentis atque tredecim vini optimi culeis ex *Tenariffa Insula Londinum* adhevendus onustam, dum inter *Palmam* & supradictam *Insulam* cursum teneret, à quatuor navibus *Gallicis*, in speciem quidem onerariis, sed predatorium in modum armatis, quibus *Ægidius de la Roche* Navarchus erat, *primo ac vigesimo Novembris die*, *An. Dom.* 1655. occupatam fuisse, atque in *Orientalem Indiam*, quo is iter sibi esse prædicabat, cum omni onere ac plerisque nauturam abductam; reliquis quatuordecim ad *Guineam Nigritarum* in littus quoddam expositis. Quod eo consilio *Ægidius* fecisse se dictitabat, nequis eorum ex terra tam longinqua & inhumana forte elapsus testimonio læderet. Fatebatur enim, se neque mandatis instructum, ut *Anglorum* naves caperet, neque alias quas poterat antea cepisse, ut propterea quod inter *Gallos* nostramque *Remp.* per eos ipsos dies convenisse pacem non ignorabat: sed cum in *Portugallia* constitutum sibi esset commeatus accipere, & ab adversis ventis rejectus attingere ea loca non potuisset, coactum se, ad supplendum quæ opus sibi essent, iis ut quæ in ista nave reperisset: credere ce proinde. illarum navium dominos se damno satisfacturos. Damnum autem constat supra sedecim mille libras Anglicas, id quod ex juratis testibus facile apparebit, Mercatoribus nostris datum. Verum si tam levibus de causis temerare acta

principum religiosissima & quasi Ludibrio habere negotiatoribus quibusvis ob sua commoda licuerit, concidet profecto omnis posthac fœderum sanctitas, omnis Principum fides atque authoritas obsolescet, proque nihilo habebitur. Quapropter non rogamus tantum, sed Majestatis Vestræ quàm maximè interesse arbitramur, ut qui Regis sui fœdus, jusque jurandum sanctissimum primi omnium tam facile violare sunt ausi, quamprimùm dent pœnas tantæ perfidiæ atque audaciæ debitas; utque illarum interea navium Domini de damno, etiam ipso suorum præjudicio, mercatoribus nostris summam per injuriam illato, satis faciant. Deus Majestatem Vestram diutissimè conservet, Remque *Gallicum* contra communem utriusque nostrum hostem tueatur atque sustineat.

Majestatis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reipub.

Ex Palatio nostro Westmonasterii.
die Augusti An Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZZARINO.

Eminentissime Domine,

CUm dandæ mihi literæ ad Regem essent, eandem quoque ad Emicentiam vestram scri-

ſcribendi occaſionem arbitrabar mihi oblatam: cujus enim unius viri prudentia ſingularis *Gallorum* res maximas, ſummaque Regni negotia pari fide, conſilio, ac vigilantiâ moderatur, eum celari qua de re ſcriberem non convenire exiſtimabam. Fœdus enim à vobis, quod dubitare nefas eſſet, ſanctiſſime percuſſum, eodem penè die ſpretum ac violatum à *Gallo* quodam *Ægidio* quatuor navium prefecto ejuſque ſociis nequaquam inſcientibus querimur: quemadmodum & ex literis noſtris ad Regem datis, & ex ipſis mercatorum noſtrorum poſtulatis facile poterit cognoſcere Eminentia veſtra; quam præter cæteros non fugit, quanti non magiſtratuum duntaxat, verum etiam ipſius Regiæ Majeſtatis interſit violatores fœderum primos eos ſeveriùs puniri. Verum illi fortaſſe, quo tendebant, in *Orientalem Indiam* jam nunc appulſi, noſtrorum bona contra jus omne atque fidem in recentiſſimo fœdere erepta, veluti prædam ab hoſtibus captam ſibi habent. Illud eſt interea quod Eminentiam Veſtram rogamus, ut quæ ab navium præfecto, tanquam itineri ſuo neceſſaria, noſtris ablata ſunt, ea ab illarum navium Dominis, id quod ipſi prædatores æquum eſſe cenſebant reſtituantur: quâ in re Veſtram Eminentiam, qua valet authoritate, plurimum poſſe intelligimus.

Eminentiæ Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii die 2 Auguſti An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S D.

Excelsi & Præpotentes Domini, amici ac Fæderati charissimi,

NOn dubitamus nos quidem quin omnes testimonium hoc nobis perhibituri sint, nullas in contrahendis externis amicitiis rationes defendendâ Religionis veritate potiores unquam nobis fuisse, nec conjungendis eorum animis, qui *Protestantium* vel amici ac defensores, vel saltem non hostes essent, antiquius nos quicquam habuisse. Quo graviore animi dolore commovemur, quoties annuntiatum est, *Protestantium* Principes ac Civitatis quæ sibi mutuo amicissimæ summéque concordes esse deberent, suspectos inter se esse & non optimè animatos; vos præsertim Regemque *Sueciæ*, quibus fortiores *Orthodoxa* fides defensores non habet, neque socios nostra *Respub.* sibi conjunctiores, videri non æquè ac consuevistis vobis invicem confidere, immo indicia quædam vel nascentis inter vos

vos diſſidii, vel vacillantis amicitiæ haud obſcura apparere. Cauſæ quæ fuerint utrinque, & uſque quo progreſſa animorum alienatio ſit, ignotum eſſe nobis profitemur: veruntamen haud potuimus quin gravem ſane moleſtiam animo caperemus ex ipſis initiis vel minimæ diſſenſionis inter fratres coortæ, ex qua tantum creari *Proteſtantium* rebus diſcrimen neceſſe ſit; quæquæ ſi ingraveſceret (quod Deus ne ſiverit) quantum inde *Reformatis Eccleſiis* periculum impenderet, quanta triumphandi materies inimicis noſtris, & *Hiſpanis* potiſſimum daretur, latere veſtram prudentiam uſumque rerum ſolertiſſimum non poteſt. *Hiſpano* certe, tantum hinc fiduciæ tantum ſpiritûs acceſſit, ut non dubitaverit per Legatum ſuum apud vos commorantem, ſua vobis conſilia, idque de ſumma *Reip.* veſtræ audaciſſimè obtrudere: & partim injecto renovandi belli metu terrere, partim oſtentatâ utilitatis falsâ ſpecie ſollicitare veſtros animos eſt auſus, ut relictis ejus hortatu amicis vetuſtis ac fideliſſimis, *Gallo*, *Anglo*, atque *Sueco*, arctiſſimam cum hoſte ac tyranno quondam veſtro, pacato nunc ſcilicet, &, quod maxime metuendum eſt, blandiente, coire ſocietatem velletis. Sane qui ex hoſte inveteratiſſimo, arreptâ tam levi occaſione pro conſiliario repente veſtro ſe gerit, quid eſt quod iſte ſibi non ſumeret, quò non audaciæ progredetur, ſi cernere id ſemel oculis poſſet quod nunc animo duntaxat concipit atque molitur; diſcordiam nempe inter *Proteſtantes* ac bellum inteſti-
 num.

num. Nescii non sumus, vos, pro sapientia vestra, qui sit *Europæ* universæ status, quæ *Protestantium* præsertim conditio sæpius cum animis vestris cogitare; *Helvetiorum* Pagos *Orthodoxam* fidem sequentes novorum motuum à popularibus suis fidem *Papæ* sequentibus jam jamque ciendorum expectatione suspensos teneri, ex eo vis dum bello emersos quod Religionis planè causâ ab *Hispano*, qui hostibus eorum & duces dederat & pecuniam suppeditaverat, conflatum est atque accensum; *Vallium Alpinarum* incolis consilia *Hispanorum* eandem rursus machinari cædem atque perniciem quam superiore anno crudelissimè intulerunt; *Protestantes Germanos* sub ditione *Cæsaris* gravissimè vexari, sedesque Patrias ægrè retinere; Regem *Sueciæ* quem Deus, uti speramus, fortissimum religionis *Orthodoxæ* propugnatorem excitavit, cum potentissimis Reformatæ fidei hostibus bellum anceps atque asperrimum totis regni viribus gerere; vestris *Provinciis* infesta vicinorum *Papistarum*, quorum Princeps *Hispanus* est, nuper icta fœdera minitari; nos denique indicto *Hispanorum* Regi bello esse occupatos. In hac rerum inclinatione siqua inter vos *Regemque Sueciæ* discordia existeret, *Reformaturum* tota *Europæ Ecclesiarum* quam miseranda conditio esset quæ immanium hostium crudelitati ac furori objicerentur? Hæc nos cura haud leviter tangit; eundemque vestrum esse sensum confidimus, proque vestro in communi *Protestantium* causa præclare semper stndio, utque pax inter fratrers eandem

dem fidem eandem ſpem ſequentes intemerata ſervetur, vos, veſtra conſilia ad has rationes eſſe accommodaturos, quæ cæteris quibuſcunque anteponendæ ſunt, nec quod paci inter vos *Sueciæque* Regem ſtabiliendæ poſſit conducere, quicquam eſſe omiſſuros. Qua in re ſi nos uſus ullius eſſe poſſumus, quantum apud vos vel authoritate vel gratiâ valemus, noſtram vobis operam libentiſſimè profitemur, *Sueciæ* quoque Regi eandem deferre paratiſſimi, ad quem etiam Legationem quamprimùm mittere in animo habemus, quæ hac de re quid noſtræ ſententiæ ſit, exponat. Deumque veſtros utrinque animos ad moderata conſilia flexurum eſſe ſperamus, voſque cohibiturum, nequid ab alterutrâ parte fiat quod irritare poſſit, remque ad extrema deducere: ſed ut contrà, pars utraque removere velit quicquid alterutri offenſum aut ſuſpicioſum eſſe queat. Id ſi feceritis, & hoſtes fruſtabimini, & amicis ſolatio eritis, & veſtræ denique ſaluti *Reipubl.* quamoptimè proſpicietis. Hoc etiam uti perſuaſſimum ſit vobis rogamus, daturos nos eſſe operam, quoties facultas oblata erit, uti noſtrum erga *Fæderati Belgii Provincias* ſummum ſtudium benevolentiaque appareat. Deum proinde aſſiduis precibus obteſtamur, ut veſtram *Remp.* pace, opibus, libertate, atque inprimis *Chriſtianæ* fidei amore ac vero cultu florentiſſimam conſervare perpetuò velit.

Veſtrarum Celſitudinum Potentiam Studioſ.

OLIVERIUS, Prot. Reip. Angliæ &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmon. die Aug. 1656.

 OLI-

Oliverius Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

J O A N N I

Lusitaniæ, &c Regi.

S. D.

Serenissime Rex.

Die undecimo *Julii* proximi stylo veteri sanctionem pacis à Majestate Vestra jam ratæ, à Legato vestro Extraordinario *Londini* transactæ, nec non arcanorum & præliminarium articulorum per *Thomam Maynardum* accepimus: perque literas à *Philippo Meadow* nostro *Olyssiponi* Internuntio eodem tempore datas, nostram etiam dictæ pacis & articulorum sanctionem, pro iis mandatis quæ à nobis ea de re acceperat, Majestati Vestræ ab ipso redditam intelligimus: cum supradicta sanctionis instrumenta ineunte *Junio* proximo vicissim data acceptaque fuissent, adeo ut nunc inter utramque gentem pax firmissima sancita sit. Qua ex pace nos quidem voluptatem haud mediocrem percipimus; propterea quòd eam & communi utriusque gentis utilitati fore arbitramur, hostiumque communium haud levi detrimento: qui ut prioris fœderis turbandi rationem ali-

quam

quam primò invenerunt, ita nunc ne idem instaurari fœdus posset, intentarum nihil reliquerunt. Neque dubium nobis est quin suspicionum utrinque offensionumque inter nos materiam creandi occasionem nullam prætermissuri sint. Quas nos quidem, quantum in nobis est, quàm longissimè amovere animo nostra ita constanter decrevimus, immo ut majorem indies mutuam fiduciam hæc nostra pariat necessitudo, tam vehementer cupimus, ut eos pro hostibus habituri simus, qui ullis artibus amicitiam nostram imminuere conabuntur inter nos nostrosque populos hac pace stabilitam; eundemque esse Majestatis Vestræ animum ac voluntatem facilè nobis persuademus: Cumque placuerit Majestati Vestræ suis in literis ad nos *quarto* & *vigesimo Junii stylo novo* datis, & diebus aliquot post instrumentum confirmatæ pacis datum atque acceptum nostro Internuncio traditis, clausularem quarundam hujus fœderis mentionem facere quas aliquantum immutatas velit, ut quæ huic *Reipublicæ*, quemadmodum Majestas Vestra censet, levis admodum sint momenti, *Portugalliæ* Regno Maximi, peculiari tractatione agere iis de rebus quæ à Majestate Vestra proponuntur, & si quid præterea fœderi stabiliendo vel etiam arctiùs obstringendo conducere alterutri parti videbitur, parati erimus: in qua Majestatis Vestræ, suique populi haud secus atque nostri, ut utrisque æquè satisfiat, rationem habebimus: atque hæc omnia *Olysiponi* an *Londini* agitanda ac transigenda sint, vestra op-

optio erit. Verùm hoc fœdere jam rato, signisque gentis utriusque ritè obsignato, dato denique vicissim atque accepto, immutare partem ejus ullam idem esset atque totum rescindere; quod Majestatem Vestram minimè velle pro certo habemus. Majestati Vestræ fausta omnia ac prospera exoptamus.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector. Reip. Angliæ, &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. Augusti die 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi.

JOANNI

Lusitaniæ Regi

S. D.

Serenissime Rex,

PErlatum ad nos est facinus illud inhumanum ac nefarium, quo cædes *Philippi Meadowes* Internuntii apud vos nostri, transigendæ pacis causâ à nobis missi attentata est: cujus atrocitas tanta fuit, ut Divino plane Numini atque tutelæ ejus

ejus conſervatio attribuenda ſit. Noſque ex literis Majeſtatis Veſtræ *ſexto* & *vigeſſimo Maii* proximi ad nos datis, perque *Thomam Maynardum* nobis redditis, permotam facti indignitate Majeſtatem Veſtram de authoribus juſſiſſe quæri intelligimus, ut ſupplicium de iis, pro eo ac meriti ſunt, ſumatur. Verùm comprehenſos eſſe ullos ex iis, aut juſſa veſtra hac in parte quicquam effeciſſe nondum accepimus. Quapropter noſtrum eſſe duximus palam ſignificare, tentatum illud facinus barbarum, & partim commiſſum quàm indignè feramus. atque adeo à Majeſtate Veſtra poſtulamus, ut ab illius facinoris, authoribus, ſociis, adminiſtris ſupplicium debitum repetatur: Et quo hoc maturiùs fiat, ut honeſtiſſimi integerrimique viri, quique gentis utriuſque paci quàm maximè ſtudent, huic quæſtioni præficiantur, quo res penitùs inveſtigari, tamque in authoris ſceleris quam in miniſtros ſeveriùs animadverti poſſit. Id niſi fiat, neque Majeſtatis Veſtræ juſtitia, neque noſtra hujuſque Reipub. exiſtimatio vindicari, neque conſervandæ inter utramque gentem amicitiæ ulla ratio firma eſſe poterit. Majeſtati Veſtræ fœlicia fauſtaque omnia precamus.

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS protector Reipub. Angliæ, &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii.
Aug. die 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ,

Illustrissimo Domino,

COMITI MIRANO

S. D

Illustrissime Domine,

SIngulare tuum erga me atque hanc Rempub. studium haud mediocriter nos demeruit, tibique devinxit: id vestris ex literis 25. *Junii* proximi ad me scriptis facile perspexi, tum etiam ex iis quas ab Internuntio nostro *Philippo Meadow* conficiendæ pacis causâ ad *Lusitaniæ* Regem à nobis misso, accepi: quibus is de eximio vestro studio atque opera in hac pace transigenda abundè nos docuit: hujus novissimam sanctionem & accepi libentissimè, mihique persuadeo fore, ut neque collatæ in hanc pacem operæ tuæ, neque in *Anglos* benevolentiæ, neque fidei erga Regem hac in re spectatæ unquam te pœniteat: quandoquidem, annuente Deo, sperandum est, hanc pacem & utrique genti permagna immolumenta, & hostibus incommoda haud exigua esse allaturam. Quod solum in hoc negotio triste atque infaustum accidit, fuit illud facinus in Internuntium nostrum *Philippum Meadowes* nefariè susceptum atque

atque tentatum : Cujus in occultos auctore haud segnius inquiri oportuit quam in manifestos sceleris ministros, neque de Regis vestri justitia ac severitate in tanto scelere puniendo neque de tuâ cum primis ad eam rem operâ, ut qui fas piumque colas, & pacis inter utramque nationem studiosus fueris dubitare possum. quæ quidem stare nullo modo potest, si facta hujusmodi nefaria impunita atque inulta ibunt. Verùm tua facinoris illius nota detestatio facit ut necesse mihi non sit plura de hac re in præsentia dicere. Cum itaque de meâ erga te benevolentiâ quam & rebus omnibus demonstrare paratissimus ero, certiorem te fecerim, extremum illud est, ut te tuaque omnia Divinæ benignitati ac tutelæ à me scias esse commendatissima.

Ampli udinis Vestræ Studiosissimus
OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.
Ex Palatio nostro Westmon. Aug. die 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, &c.

Serenissime Rex, amici ac Fœderate charissime,

CUm eundem nobiscum animum, idem consilium in Majestate Vestrâ inesse animadver

advertam, *Protestantium* fidei defendendæ contra hostes eujus, hoc tempore, si unquam aliàs, infestissimos, unde est quòd tam prosperis successibus vestris victoriamque nuntiis penè quotidie lætemur, tum illud sanè vehementer doleo; quòd unum lætitiam hanc nostram turbat atque corrumpit, perferri ad nos, inter læta cætera, vestram cum *Fæderatis Belgii Provinciis* amicitiam pristinam non satis constare; remque eo deductam inter vos, in mari præsertim *Baltico*, ut ad discordiam spectare videatur, Cujus causas quidem ignorare me fateor; eventum certe (nisi Deus avertat) *Protestantium* summæ rei periculosissimum fore facile perspicio. Quapropter pro illâ arctissimâ necessitudine quæ cum utrisque vestrum nobis intercedit, proque eo, quo duci omnes imprimis debemus, Religionis Reformatæ studio atque amore, nostrum esse censuimus, quemadmodum *Fæderati Belgii Ordines* ad pacem & æquanimitatem magnopere hortati sumus, ita nunc Majestatem Vestram hortari. Satis superque hostium *Protestantibus* ubique est: nunquam acrioribus odiis inflammati conspirasse in exitium nostrum undique videntur. Testes *Alpinæ Valles* haud ita pridem miserorum cæde ac sanguine redundantes; testis *Austria* edictis nuper & proscriptionibus *Cæsariis* concussa; testis *Helvetia*; quid enim attinet pluribus verbis tot calamitatum recentium memoriam luctumque revocare? Hæc omnia loca quis nescit *Hispanorum* & *Romani Pontificis* consilia incendiis, cladibus, vexationibus

tionibus Orthodoxorum per hoc biennium miſcuiſſe. Si ad hæc tot mala *Proteſtantium* Fratrum inter ſe diſſenſio acceſſerit, inter vos præſertim quorum in virtute, opibus, conſtantia præſidium *Eccleſiis Reformatis* conſtitutum eſt maximum, quantum humanæ opis eſt, periclitare *Religionem* ipſam *Reformatam*, atque in ſummo diſcrimine verſari neceſſe erit. Quod contra, ſi univerſum *Proteſtantium* nomen eâ quâ decet inter ſe fraterna conſenſione perpetuam pacem coluerit, nihil omnino erit quod pertimeſcamus quid hoſtium vel artes vel vires incommodare nobis poſſint; quos ſola noſtra concordia vel propulſabit vel fruſtrabitur. Quapropter Majeſtatem Veſtram majorem in modum oro atque obſecro, ut ad confirmandam cum *Fœderatis Provinciis* amicitiam priſtinam, ſi qua in parte collapſa eſt aut imminuta, propenſum atque benignum animum afferre velit. Siquid eſt in quo meâ opera, fides, diligentia ad compoſitionem uſui eſſe poſſit, eam omnem vobis profiteor atque deffero: Deus modò aſpiret, fauſtumque eſſe jubeat, quod cum ſummâ felicitate curſuque perpetuo rerum proſperum Majeſtati Veſtræ exopto.

Majeſtatis Veſtræ Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii.
die Aug. 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

ORDINIBUS HOLLANDIÆ.

Excelsi & Præpotentes Domini, Amici charissimi,

DEmonstratum est nobis à *Gulielmo Coopero* Pastore *Londinensi*, civéque nostro, *Joannem le Maire Amsterodamensem* Socerum suum, ante annos circiter triginta tres rationem quandam excogitasse, qua *Reip.* vestræ reditus, sine ullo populi onere, multo auctiores fierent; factâque cum *Joanne van den Brook* societate partiendi inter se præmii quod ex illo invento suo reportassent, id autem erat parvi Sigilli in *Provinciis* constitutio, ob hoc *Celsitudines Vestras Præpotentes* supradicto *van den Brook* ejusque posteris tria milla Geldricorum (quæ trecentas libras valent) in singulos annos pensitanda spopondisse: jam verò, etsi inventa illa parvi sigilli ratio facilis admodum & expedita reperta est, magnosque ex eo tempore reditus *Celsitudinibus Præpotentibus* vestris, nonnúllisque vestris *Provinciis* retulit, tamen ad hodiernam usque diem quamvis multâ sollicitatione petitum, illius pacti præmii nihildum adnumeratum esse: unde postquam supradictis *van den Brook* & *le Maire* longarum dilationum pertæsum est, actionem illam

illam in supradictum *Gulielmum Cooperum* civem nostrum jure esse translatam: qui cum fructum industriæ Soceri sui percipere cupiat, ad nos per libellum supplicem se contulit, ut hanc ejus postulationem *Celsitudinibus vestris Præpotentibus* commendare vellemus; quod ei non esse denegandum censuimns. Quapropter *Celsituainis Vestras Præpotentes* amicè rogamus, uti petitionem supradicti *Gulielmi Cooperi* ea de re benignè audire velitis, pactumque industriæ præmium atque stipendium tam justum, & pro numero tot annorum præteritorum & annua deinceps pensione solvendum curare. Quod cum non dubitemus quin *Celsitudines Vestræ Præpotentes* libenter facturæ sint, utpote & justum & munificentiâ vestra dignum, parati & nos vicissim erimus, vestris quoque popularibus in postulatis suis, quoties nobis edentur, æquè propenso animo favere.

Vestrarum Celsitudinum Præpotentium
Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii
die Septemb. An. Dom. 1656.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Sereniſſimo Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Sereniſſime Rex, Amice ac Fœderate chariſſime,

INviti facimus ut Majeſtatem Veſtram de ſuorum injuriis poſt pacem inſtauratum toties interpellemus: verùm & vos factas nolle confidimus, & nos noſtrorum querimoniis deeſſe non poſſumus. Navem *Antonium Diepenſem* ante fœdus jure captam, Judicum ſententia Curiæ noſtræ maritimæ præſidentium facile conſtat. Ejus prædæ partem quatuor millia plus minus coriorum *Robertus Brunus* Mercator *Londinenſis* ab iis qui auctioni præfuerunt, quod & ipſi teſtantur, coëmit: ex iis circiter ducenta cum *Diepam* advecta poſt ratam pacem Coriario cuidam *Diepenſi* vendidiſſet pecuniamque, redigiſſet, eà pecuniâ in manibus procuratoris ſui occupatâ atque retentâ, litem ſibi impingi, ſuumque jus illo in foro ſe obtinere non poſſe queritur. Quocirca Majeſtatem Veſtram rogandum cenſuimus, ut an Conſilium ſuum de re tota referri velit, pecuniamque illam iniquiſſimâ liti extricari. Etenim ſi ante pacem facta & judi-

judicata, post pacem rursus in contraversiam atque judicium vocabuntur, quis sit fructus fœderum futurus, non videmus. Verùm hujusmodi querelarum nullus finis erat, nisi in fœdifragos hosce tam frequentes exemplum aliquod severitatis maturè statuatur. id quod Majestati Vestræ quamprimùm curæ fore speramus. Quam Deus interim tutelâ suâ sanctissimâ dignetur.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. die Septemb. An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

JOANNI

Lusitaniæ Regi.

Serenissime Rex,

TRansactâ jam feliciter inter hanc Rempub. *Lusitaniæque* Regnum pace, nec non ad commercium quod attinet, rectè atque ex ordidine cautum atque sancitum cum sit, necessarium esse duximus *Thomam Maynardum*, à quo

hæ literæ perferuntur, ad Majestatem Vestram mittere; qui Consulis munere negotiatorio vestra in ditione, ad mercatorum res rationesque ordinandas fungatur. Cum autem hoc sæpius usu venire possit, ut adeundi Majestatem Vestram fieri sibi copiam, nonnunquam postulet, tam de commercio quam aliis de rebus quæ nostrâ hujusque Reip. interesse possint, à Majestate vestra petimus, ut illi, quoties audito opus sit, benignum velitis aditum atque aurem præbere; id vestræ erga nos benevolentiæ pro argumento singulari atque indicio habebimus: interim Majestati Vestræ Deum Opt. Max. fortunare omnia volumus.

Majestatis vestræ studiosissimus
OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii die Octob. 1656.

SUECORUM REGI.

Serenissime Potentissimeque Rex,

TAmetsi ea est solita Majestatis vestræ & spontanea in viros bene meritos benevolentia, ut omnis eorum commendatio supervacanea possit videri, tamen nobilem hunc virum *Gulielmum Vavasorem Equitem auratum*, Majestatis Vestræ sub signis merentem, & ad vos jam proficiscentem voluimus sine nostris ad Maje-

stateṃ

ſtatem Veſtram literis dimittere, Quod eo libentiùs fecimus, poſteaquam ſignificatum nobis eſt, jampridem eum, Majeſtatis Veſtræ auſpicia ſecutum, multis in præliis veſtrâ cauſâ ſuum ſanguinem profudiſſe: adeo ut *Suecornm* Reges proximi ob militarem ejus peritiam, operamque ſæpe in bello ſtrenuè navatam, eum agro & annuis penſionibus veluti virtutis præmio remuneraverint. Neque verò dubitamus qnin Majeſtati veſtræ in hodiernis bellis permagno ſit uſui futurus, cum ſit fide ac bellicarum rerum ſcientia jamdiu ſpectatâ. Eum itaque Majeſtati Veſtræ, pro eo ac meritus eſt, commendatum cupimus: ſimulque rogamus, ut quæ illi præterita ſtipendia proceſſerint, ſolvantur. Hoc nobis erat gratiſſimum; nec gratificari viciſſim Majeſtati Veſtræ, quoties facultas erit, grabimur, cui fauſta omnia ac proſpera exoptamus.

Majeſtatis veſtræ ſtudioſiſſimus.

OLIVERIUS Protector Reipublicæ Angliæ.

Ex Palatio noſtro Weſtmonaſterii. die Octob. An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſſimo Principi

JOANNI

Luſitaniæ Regi.

S. D.

Sereniſſime Rex, Amice ac Fœderate chariſſime,

Exhibuit nobis libellum ſupplicem *Thomas Ewans Nauclerus*, civis noſter, in quo oſtendit, ſe An. 1649. & 1650. cum navi ſua, cui nomen *Scipioni*, quadringentarum amphorarum, & cui ipſe præfuit, ſocietati *Braſilienſi* operam navaſſe; eam navem cum onere toto & apparatu, Majeſtatis Veſtræ juſſu ereptam ſibi eſſe: unde damnum homini factum, præter amiſſum ex tanta ſorte ſexenni lucrum, Commiſſarii ex fœdere ad dicidendas controverſias utrinque dati plus ſeptum millibus librarum noſtrarum, ſive bis totidem *Milreis Luſitanicis* æſtimarent; quemadmodum & ad nos retulerunt. Quod detrimentum tam grave cum ſupradictum *Thomam* vehementer afflixerit, coactus ad repetendas ex fœdere res ſuas, *Olyſſipponem* navigare, petiit ſuppliciter à nobis, ut literas noſtras hac dum re ad Majeſtatem veſtram ſibi daremus: nos, tametſi in communi

cauſa

causâ mercatorum, quibus à Societate *Brasiliensi* debebatur, superiore anno scripsimus, tamen ne cui nostram opem poscenti defuisse videamur, Majestatem vestram pro amicitia rogamus, ut hujus nominatim hominis ratio habetur; utque velit Majestas vestra suis omnibus ita præcipere, ut ne quid obstare possit quo minus is in ea urbe, quod sibi à Societe *Brasiliensi* vel aliunde debetur, sine ullo impedimento exigere, & sine morâ possit recuperare. Deus Majestatem vestram perpetua felicitate augeat; nostramque amicitiam faxit quàm diuturnam.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii. die Octob. An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.

Illustri & Magnifico

Civitatis Hamburgensis Senatui.

S. D

Amplissimi, magnifici & spectabiles Viri, Amici Charissimi,

GRavem detulerunt ad nos querimoniam *Jacobus* & *Patricius Hays* cives hujus *Reip.*

ſe, ſui fratris *Alexandri*, qui inteſtatus diem obiit, hæredes legitimum cum ſint, atque ita ipſius Curiæ veſtræ ſententiâ ante annos duodecim ſecundùm ſe lata contra fratris viduam pronuntiati fuiſſent, bonaque defuncti fratris cum fructibus exceptâ ſolùm viduæ dote, adjudicata ſibi ex eo judicio eſſent, non potuiſſe tamen hactenus, neque pro ſuo jure, neque literis *Caroli* olim *Regis* eâdem de reſcriptis ullum laborum ſuorum ac ſumptuum ex ea ſententia fructum conſequi: obeſſe ſibi ſcilicet potentiam atque opes *Alberti van Eizen Decurionis* apud vos primarii, apud quem bonorum pars maxima depoſita eſt; eum agere omnia, ne ea bona hæredibus reſtituantur. Eluſi, ac dilationibus confecti, ſummam denique ad inopiam redacti ſupplicant nobis ne ſe negligamus tantis injuriis fœderatâ in civitate oppreſſos. Quod nos cum officii imprimis noſtri intelligamus eſſe, ut ne quis civis noſter præſidium ſuis rebus, atque ſuſceptum patrocinium in nobis requirat, petimus quod à civitate veſtra videamur facile impetrare poſſe, ut ſententiam ipſimet veſtram hiſce fratribus ratam eſſe velitis; neque per cauſam provocationis ad *Spirenſem Cameram*, vel primò ſimulatæ vel nunc irritæ, moram juſtitiæ fieri diutiùs patiamini. Nam de ſumma ipſius câuſæ juriſperitorum noſtrorum ſententias requiſivimus; unàque deſcriptas obſignataſque ad vos miſimus. Quodſi rogandi nihil proficitur, erit neceſſariò, idque ex conſueto jure gentium, quod tamen minimè vellemus, ad-

ad reciproca deveniendum : id ne accidat, vos pro vestra prudentia provisuros esse confidimus.

Amplitudinum Vestrarum Studiosissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.

Ex Palatio nostro Westmonasterii die Octob. 16 *An. Dom.* 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ,

Serenissimo Potentissimoque Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

S. D.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amici ac Fœderate charissime,

PErvenisse ad Majestatem Vestram literas nostras arbitramur, *Maii quarto decimo* superioris anni datas : in quibus *Joannem Dethicum*, eodem anno *Londini* urbis præfectum, & *Gulielmum Wakefield* mercatorem per libellum supplicem nobis ostendisse scripsimus, navem *Jonam* suis mercibus onustam, quæ *Ostendam* veheruntur, *Dunkirkam*, quæ tum temporis in *Gallica* ditione erat, à prædone quodam *Caroli*

Stuarti filii auſpiciis piraticam faciente ex ipſo *Thameſis* oſtio fuiſſe abreptam: ſe, cum ex edictis veſtris veſtrique conſilii decretis, quibus erat cautum, nequa navis *Anglorum* ab hoſtibus *Parlamenti* capta veſtris portubus reciperetur, venaliſve eſſet à Domino *Leſtrado* illius oppidi præfecto poſtulaſſent ut reddi ſibi navem ſuam atque bona juberet, reſponſum ab eo tuliſſe, ſanè neque viro primario dignum, neque eo qui Regi ſuo ſatis dicto audiens videretur, ſe ſcilicet ab Rege *Galliæ* ob navatam in bello operam hanc præfecturam præmio accepiſſe; curaturum proinde uti ea quàm maximè quæſtui ſibi ſit: per fas videlicet ac nefas; id enim minime laborare videbatur. Quaſi verò hanc præfecturam atque Provinciam Majeſtatis Veſtræ dono accepiſſet, ut ſocios juxtà ſpoliaret, veſtraque edicta in eorum gratiam promulgata pro nihilo haberet. Quod enim Rex *Galliæ*, ſe maximè ab hoſtibus factum contra nos voluiſſet, facti tamen participes ſuos eſſe vetuit, id regius præfectus contra regium interdictum non modo fieri eſt paſſus. ut nos veſtris in portubus diriperemur, prædæque eſſemus, verum etiam ipſe diripuit, ipſæ prædæ habuit, ſeque facti authorem palam profeſſus eſt. Hoc itaque reſponſo mercatores infecto negotio irriti atque eluſi diſceſſêre: noſque hæc itidem ſuperiore anno Majeſtati veſtræ per literas ſignificavimus ſucceſſo licet haud multo meliore; nihildum enim reſponſi ad eas literas habuimus. Quod non habuerimus accidiſſe id credimus, propterea quòd eo tempore

Præ-

Præfectus ille apud exercitum in *Flandria* fuit; nunc in urbe ipsa *Parisiorum* degit, vel potius per urbem perque aulam nostrorum spoliis locupletatus impunè volitat. A Majestate igitur Vestra nunc denùo id petimus quod ipsius Majestatis vestræ interest in primis providere, nequis ad sociorum injurias edictorum regiorum contemptionem audeat adjungere: sed neque ad Legatos sive Commissarios de controversiis communibus utrinque dandos rejici propriè hæc causa poterit; quandoquidem hic non sociorum jus duntaxat, sed auctoritas ipsa vestra Regiique nominis reverentia agitur. Illud enim mirum sit, si mercatores damna sua molestiùs quàm Majestas vestra sui ferat imminutionem. Eam si non ferat, eâdem operâ simul perficiet, ut neque amicissimorum de Repub. nostra edictorum pœnituisse, neque in suorum injuriis connivisse, neque nostræ postulationi non tribuisse quod par sit videatur.

Majestati Vestræ voluntate, amicitia, fœdere devinctissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Aula nostra Westmonasterio die Novemb. An. 1656.

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo potentissimoque Principi

FREDERICO III.

Daniæ, Norwegiæ, Vandalorum, Gothorumque Regi; Duci Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, & Dithmarsiæ; Comiti in Oldenburg & Delmenhorst &c.

S. D

Serenissime potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate charissime.

LIteras Majestatis Vestræ sexto decimo *Februarii Hafniâ* datas ab ornatissimo viro *Simon de Petekum*, Oratore apud nos vestro, accipimus. Iis perlectis, & voluntas erga nos vestræ præclara significatio, & ipsius rei, de qua scriptum erat, pondus usque eò nos permovit, ut statim ad Majestatem Vestram mittere qui mandatis nostris instructus, nostra consilia vobis hac de re plenissime exponeret, in animo haberemus. Et quanquam idem nobis etiamnum animus manet, hactenus tamen idoneum aliquem cum iis mandatis dimittere, quæ gravissimum hujusmodi negotium postularet, non potuimus; quemadmodum jam brevi facturos nos esse speramus. Interea non omittendum diutiùs existimavimus Majestatem Vestram certiorem facere, præsentem rerum in

Eu-

Europæ ſtatum haud mediocri nos curâ ac cogitatione ſollicitos tenuiſſe: cum ab aliquot jam annis ſummo cum dolore videamus *Proteſtantium* Principes ac civitatem Primores (quos ex communi *Religionis* atque ſalutis vinculo omnem ſeſe mutuò confirmandi ac defendendi inire rationem oporteret) inter ſe indies magis magiſque infirmè animatos, quid quiſque moliatur, quidve ſtruat, ſuſpectum habere; metum amicis, ſpem hoſtibus præbentes, inimicitias atque diſſidia potius hac rerum inclinatione portendi, quam firmum invicem animorum conſenſum, ad præſidium mutuum ac defenſionem. Atque hæc quidem ſollicitudo eo altiùs animo noſtro inſedit, quo magis in Majeſtate Veſtra, Regeque *Sueciæ* adhuc aliquid reſidere mutuæ ſuſpicionis videtur; vel ſaltem non eam exiſtere voluntatum conjunctionem, quam communis noſtrum omnium in *Orthodoxam* religionem amor ac ſtudium flagitaret; dum Majeſtati veſtræ injecto ſorte aliqua ſuſpicio eſt, fore ut ab Rege *Sueciæ* detrimentum aliquod ditionis veſtræ commerciis afferatur; ſuſpicante viciſſim *Suecorum* Rege, ne per vos & bellum, quod nunc gerit, difficilius, & contrahendarum ſocietatem ratio impeditior ſibi reddatur. Non præterit Majeſtatem Veſtram, pro ea ſumma prudentia quam adhibere ſuis omnibus in rebus ſolet, quantum diſcriminis *Proteſtantium* ſummæ rei impendeat, ſi iſtiuſmodi ſuſpiciones inter vos diu verſentur, quanto magis, quod Deus avertat, ſiquod ho-

ſtilitati indicium erumperet. Utcunque hæc ſe habeant, nos, quemadmodum & *Suecorum* Regem, & *Fœderati Belgii Ordines* ad pacem & moderata conſilia magnopere hortati ſumus (adeoque redintegrari inter eos pacem atque concordiam vehementer gaudemus, nam & capita quoque illius fœderis à *Dominis Ordinibus* tranſmiſſa ad nos ſunt) ita noſtras eſſe partes duximus, noſtræque amicitiæ quam maxime convenire, ut qui ſenſus noſter his de rebus ſit, Majeſtatem Veſtram ne celaremus (præſertim cum ut ita faciamus, Majeſtatis Veſtræ literis amiciſſimis tam ſtudioſe invitemur, id quod etiam benevolentiæ erga nos veſtræ pro argumento ſingulari ſanè habemus atque amplectimur) Veſtræque Majeſtati ante oculos poneremus, qnantam nobis neceſſitatem, qui *Proteſtantium Religionem* ſequimur, Divina providentia impoſuerit colendi inter nos pacem, idque nunc maxime, cum hoſtes noſtri acerrimè, ſi unquam alias, rem gerere, & conjuraſſe undique perniciem noſtram videntur. *Valles Alpinas* miſerorum nuper Incolarum cæde ac ſanguine madentes commemorare nihil attinet, nec conquaſſatam per eoſdem dies *Ceſareis* proſcriptionibus atque edictis *Auſtriam*; nec denique contra *Helvetios* Proteſtantes *Helvetiorum Papiſtarum* infeſtos impetus. Quis neſcit *Hiſpanorum* dolos ac machinationes per hoſce aliquot annos hæc loca omnia incendiis, ruinis, cladibus *Proteſtantium* permiſcuiſſe; Si ad hæc mala *Reformatorum* Fratrum inter ſe diſſenſio velit

velut cumulus accedat, inter vos presertim qui nostrarum virium tanta pars estis & in quibus tantum præsidii ac roboris *Protestantium* dubiis temporibus comparatum atque repositum est; quod ad opem humanam attinet, pessùm ire *Protestantium* res, & in extremo discrimine atque occasu versari necesse erit. Quod contra, si pax constet inter vos vicinos, cæterosque *Orthodoxos* Principes, si concordiæ fraternæ omni ex parte studeatur, non erit cur, Deo bene juvante, vel vim vel versutiam nostrorum hostium pertimescamus; quorum conatus nostra Sola consensio vel dissipabit vel frustrabitur. Neque vero dubitamus quin Majestas Vestra ad hanc pacem beatam impertiri suam operam, quam potest maximam, & libens velit & velle desitura non sit. Qua in re ipse etiam communicare consilia cum Majestate vestra atque conjungere paratissimus ero; utpote & veram amicitiam professus, & cui non solum pactam inter nos tam auspicatò servare pacem deliberatum omnino sit, verum etiam necessitudinem hanc, quæ nunc intercedit, prout Deus facultatem dabit, arctiori vinculo constringere. Idem Deus interim Majestati Vestræ secunda ac prospera omnia concedat.

Majestati Vestræ amicitiâ, fædere ac voluntate conjunctissimus

OLIVERIUS Prot. Reip. Angliæ, &c.

Dabantur ex Aula Nostra Westmonasterii. Decembris An. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Illustrissimoque Principi ac Domino, Domino

GULIELMO

Hassiæ Lantgravio, Principi *Herefeldiæ*, Comiti in *Cattimeliboco*; *Decia Ligenhain*, *Nidda* & *Schaumburgo* &c.

Serenissime Princeps,

AD literas Celsitudinis vestræ non sit altero pòst anno, quod prope jam pudet, rescripsissimus nisi nos admodum invitos permulta sane, eaque gravissima, quorum curam, pro nostro in *Repub.* munere, differre non potuimus, interpellassent. Quæ enim literæ debebant esse nobis gratiores, quàm quæ à Principe Religiosissimo, majoribus quoque Religiosissimis orto; de pace Religionis, deque concordia Ecclesiarum concilianda sunt scriptæ; quæ etiam literæ eundem planè animum, idem pacis *Christianæ* promovendæ studium non solum suo, verumetiam universi ferè orbis *Christiani* opinione ac judicio, & ipsæ nobis tribuunt, & universim attributum esse gratulantur? Et nos qui-

quidem per tria hæc olim regna quid hoc in parte simus conati, quidque hortando, ferendo, præeundo, divino maximè auxilio, effecerimus, & norunt nostri plerique, & in summa conscientiæ tranquilitate sentiunt. Eandem præsertim *Germaniæ* totius *Ecclesiis*, ubi acriùs ferè jamque diu nimis diffidetur, pacem optavimus; perque nostrum *Duræum* hoc idem multos jam annos frustra molientem siquid eam in rem nostrâ operâ conferre posset ex animo detulimus In eadem nos etiamnum sententia permanemus; eandem illis *Ecclesiis* fraternam inter se charitatem optamus. sed quam sit hoc arduum conciliandæ pacis negotium inter ipsos pacis, ut præ se ferunt, filios, summo cum dolore satis superque intelligimus Nam ut utrique *Reformati* nempe & *Augustani*, in unius Ecclesiæ communionem aliquando coalescant, sperandum vix est; suam utrique sententiam ne possit vel voce vel scriptis defendere prohiberi sine vi non poterunt; vis autem cum pace Ecclesiasticâ consistere non potest: hoc tantùm se sinant exorari qui dissentiunt, ut humanis saltem & moderatius velint dissentire, nihiloque minus inter se diligere; utpote non hostes sed fratres in levioribus licet dissentientes, in summa tamen fidei conjunctissimos. Hæc nos inculcando, hæc suadendo nunquam defatigabimur, quod ultrà est, humanis neque viribus neque consiliis datur: Deus quod suum solius est suo tempore perficiet. Tu interim, Serenissime Princeps, præclaram in Ecclesias declarationem animi tui, sem-

ſempiternum ſanè monumentum & majoribus tuis dignum & omnibus poſthac principibus imitandum reliquiſti. Nos *Celſitudini* veſtræ, pro eo ac merita eſt, felicitatem cæteris in rebus quantum ipſa cupit, mentem, ea quam nunc habes, haud meliorem (quid enim poteſt eſſe melius;) à Deo Optimo Maximo præcamur.

Weſtmonaſterio. die Martii
An. Dom. 1656.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſsimo Principi
DUCI CURLANDIÆ.

Sereniſſime Princeps.

DE benevolentia Celſitudinis erga nos noſtræ & aliàs, & tum quidem abunde nobis conſtitit cùm Oratorem noſtrum ad *Moſcoviæ Ducem* iter facientem, & in ditione veſtra per aliquot dies commorantem hoſpitio benignè accepiſti: nunc juſtitiæ & æquitatis ſuæ haud leviora indicia daturam eſſe Celſitudinem veſtram & ſuopte ingenio & noſtro rogatu confidimus. Cum enim *Jannes Jameſonus Scotus*, navis cujuſdam veſtræ Magiſter fidelem naucleri operam ſeptennioque cognitam vobis navaverit, ſeque illam navem *Balenam* ſibi commiſſam, in oſtio fluminis,

minis, ut mos est, Gubernatori vestro appellendam in portum tradidisset, eumque imperitè suo munere fungentem quod solum potuit sæpius monuisse multis testibus probaverit, non ejus profecto culpâ, sed Gubernatoris vel imperitia vel pervicacia fractam esse navem nemini non liquet. Quod cum ita sit, à Celsitudine vestra majorem in modum petimus, ut supradicti *Joanni* Magistro neque illud naufragium imputare, neque eum idcirco stipendio debito velit privare; cujus spe solâ, jam altero naufragio bonis omnibus amissis, se utcunque in extrema inopia sustinet & solatur.

Ex Aula nostra, Westmonasterio die Martii An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Amplissimis Consulibus ac Senatoribus

REIP. GEDANENSIS

S. P. D.

Amplissimi, Magnifici Viri, Amici Charissimi;

URbem vestram industriâ, opibus & optimarum artium studiis florentem cum nobilissimis quibusque urbibus semper esse duximus conferendam: nunc posteaquam in hoc bello, quod vestris jamdiu in finibus geritur.

Polo-

Polonorum ſequi partes quam *Suecorum* maluiſtis, ſanè & Religionis cauſâ quam colitis & commercii, quod cum *Anglis* vetuſtum jam habetis, optavimus ut ea vobis maxime conſilia placerent, quæ cum Dei gloria urbiſque veſtræ dignitate ac ſplendore viderentur eſſe conjunctiſſima. Quocirca petimus pro amicitia quæ vobis cum *Anglorum Gente* multo uſu firmata jamdiu conſtat, & ſiqua in gratia apud vos noſtrum quoque nomen eſt, ut inſignem inter primos *Suecorum Duces Coningsmarcum*, egregium præſertim bello virum caſu & ſuorum prodi-tione mati interceptum belli lege, non acerbiſſimè adhuc geſti, dimittere velitis, ſin id minus veſtris rationibus convenire arbitramini, ut leniore ſaltem ac liberiore cuſtodia habendum cenſeatis. Utrum horum vobis faciendum decreverits, id profecto inprimis quod exiſtimatione urbis veſtræ dignum decernetis; deinde ab omnibus præclaris belli ducibus magnam gratiam inibitis; nos denique, quicquid id veſtrâ intereſſe putatis, haud mediocri ſanè beneficio devincietis.

Veſtrarum Amplitudinum Studioſiſſimus.

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Ex Aula noſtra Weſtmonaſterio. Aprillis An. Dom 1957.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ &c.

Sereniſſimo ac Potentiſſimo Principi, ac Domino

IMPERATORI Ducique magno ûniverſæ RUSSIÆ, Soli Domino *Voladomæri*, *Moſchœ*, *Novogrodi*, Regi *Cazini*, & *Aſtracani*, *Syberiæ*, Domino *Vobſcoæ*, Magno Duci *Smolenchi*, *Tuerscoiæ*, & aliarum, Domino ac Magno Duci *Novogrodæ*, Inferiorum Regionum *Chernigoï*, *Rezanſcoæ* & aliarum, Domino omnis *Plagæ Septentrionalis*, item Domino *Everſcoæ*, *Cartalinſcæ*, aliarumque permultarum.

S. P. D.

A*Nglorum Genti* cum imperii veſtri populis vetus amicitia, magnuſque uſus, id quod nemo neſcit, ampliſſimumque commercium jamdiu fuit; illa verò virtus ſingularis, *Imperator Auguſtiſſime*, qua majoribus ſuis Majeſtas veſtra longè prælucet, & quæ de ea eſt vicinorum omnium Principum opinio, Potiſſimùm nos movet, ut Majeſtatem Veſtram & eximio ſtudio colamus, eique communicata cupiamus, quæ & rei *Chriſtianæ* & rationibus veſtris haud parum

parum conducere, nec minus nominis vestri gloriæ servire posse existimemus. Quapropter ornatissimum virum Dominum *Richardum Bradshaw*, summa fide, integritate, prudentia, usuque rerum, ex aliis etiam Legationibus, nobis cognitum, ad Majestatem Vestram misimus Oratorem; qui & singulare erga vos nostrum studium, summamque observantiam vobis exponat; & supradictis de rebus agere cum Majestate Vestra possit. Eum itaque ut benignè nostro nomine accipiatis, eique ut, quoties commodum erit, liberum aditum, aureſque benignas, fidem denique in iis omnibus quæ proposuerit aut transegerit, eandem atque nobismetipsis, si coràm adfuissemus, præbere velitis rogamus; adeoque Majestati vestræ atque *Imperio Russico* fausta omnia à Deo Opt. Max. precamur.

Majestatis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS, Protector. Reip. Angliæ, &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii die April, An. Dom. 1647.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenißimo ac Potentißimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Esthoniæ, Careliæ, Bremæ, Verdæ, Stetini Pomeraniæ, Cassubiæ* & *Vandaliæ*, &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice, ac Fœderate Charissime,

VIr nobilissimus *Gulielmus Jepsonus Militum Tribunus, & Parlamenti nostri Senator*, cui hoc munus honori erit, quòd Majestati Vestræ hasce literas dabit, certiorem eam faciet quanta cum perturbatione ac dolore nuntium accepimus belli illius funesti inter *Majestatem* vestram *Daniæque Regem* coorti; quamque nobis cordi ac studio sit, nullam nostram operam aut officium prætermittere, quoad Deus facultatem dederit; ut huic ingruenti malo remedium aliquod maturè afferatur, eæque simul calamitates avertantur, quas inferri ex hoc bello religionis causæ communi necesse erit; hoc præsertim tempore, quo adversarii nostri contra-

Or-

Orthodoxæ fidei professionem & professores cum consilia perniciosissima tum vires arctissimè conjungunt. Hæc atque alia nonnulla permagni ad utriusque gentis commoda rationesque publicas momenti adduxêre nos, ut hunc virum ornatissimum Internuntii extraordinarii prædictum munere ad Majestatem vestram mitteremus: Quem uti amicè recipiatis, eique, iis in rebus quas cum Majestate vestra nostro nomine communicaverit, summam fidem adhibeatis rogamus, cum is sit cujus fidei atque prudentiæ nos quoque plurimum tribuamus. Simul & illud petimus, ut Majestas vestra nostram ergo se resque suas benevolentiam singularem, atque studium persuasissimum sibi habeat; cujus nos argumenta certissima per omnem occasionem & propenso animo & officiis paratissimis præbebimus,

Majestatis Vestræ amicus & Fœderatus conjunctissimus

OLIVIRIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Aula nostra Westmonasterii.
Aug. *An. Dom.* 1657.

Ex

Excellentissimo Domino

DOMINO de BOURDEAUX

Serenissimi

REGIS GALLIARUM

Legato extraordinario.

Excellentissime Domine,

MErcatores quidam *Londino-derrienses Samuel Dawsonus*, *Joannes Campsejus*, & *Joannes Nevinus* per libellum supplicem Serenissimo Domino Protectori ediderunt, se, posteaquam fœdus inter hanc *Rempub. Regnumque Galliæ* redintegratum intellexerant, An. Dom. 1655. navem quandam cui nomen *Anglicè* The Speedwell/ melioris ominis causâ, quam eventus ferebat, impositum, *Joannes Ker* Magister erat, mercibus quibusdam ex portu *Derriensi Burdegalam* convehendis onerasse; eam navem illic onere exposito, vinoque aliisque mercibus inde impositis, captam in reditu die 25. *Novembris* anni supradicti à duabus *Brestensum* Navibus armatis, quarum alteri *Adrianus Vindmian Swart*, alteri *Jacobus Jonsonus* præfuit, ab iisdem etiam in portum *Brivatem*, vulgo *Brestensem*, fuisse abductam; ibique & jure captam judicatam esse, & auctione venditam, cum mille centumque libras nostras estimatione justâ valuisset, extra damnum mille librarum præterea datum: de quibus recuperandis omni se honesta ratione cum illius loci præfectis egisse; id

id sibi hactenus frustra fuisse: se etiam moribus edictum curiæ maritimæ consecutos esse, quo citarentur in judicium qui navem illam cepissent, autem jure esse captam defendere statuissent. Edictum hoc & recte atque ordine promulgatum & redditum: idque ab ejusdem curiæ ministris publicis maturè *Domino Legato Galliæ* significatum esse: cum nemo contra compaparuisset, testes aliquot juratos de re judicanda interrogatos esse. Quæ res cum à Petitoribus ad Celsitudinem Domini *Protectoris* delata sit, ab eoque cognitioni atque sententiæ Concilii mandata, cumque de facto ex testimoniis juratis libello supplici adjunctis abunde constet, Petitoribusque liberum commercium *Burdegalæ* sit datum, mercesque illic emptæ atque impositæ vi sint in reditu ereptæ & occupatæ contra fœderis fidem, ut supra demonstratum est, quis non videt hoc esse æquissimum, aut navem cum onere Petitoribus restitui, aut de damno cùm captæ navis tum juris persequendi plene satisfieri? Peto igitur ab *Excellentia vestra* atque etiam Serenissimi Domini *Protectoris* nomine peto omnem velit operam dare, omnique operæ authoritatem etiam sui muneris adjungere ut primo quoque tempore horum alterutrum fiat. Cum neque in causa æquiore laborare possit, neque mihi gratiore; qui eo diligentius curasse quod mandatum mihi est videbor, quo Excellentia vestra maturiùs quod suum est præstiterit.

Ex Alba Aula Augusti, An. Dom. 1657.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

Do. FREDERICO WILHELMO *Marchioni Brandenburgensi Sacri Romani Imperii Archi-Camerario ac Principi Electori Magdeburgi, Prussiæ, Juliæ, Cliviæ, Montium Stetini, Pomeraniæ, Cassubiorum Vandalorumque, necnon in Silesia Crosnæ & Carnoviæ Duci, Burggravio Norinbergensi, Principi Halberstadii & Mindæ, Comiti Marcæ & Ravensbergi, Domino in Ravenstein.*

S. P. D.

Serenissime Princeps, Amice ac Fœderate Charissime,

CUm ea sit Celsitudinis vestræ singularis virtus & pace & bello terrarum orbe toto jam clara, ea magnitudo animi atque constantia, ut amicitiam vestram omnes fere Principes Vicini ambiant, amicum & socium nemo fideliorem sibi aut constantiorem cupiat, ut nos quoque in eorum numero esse intelligatis qui de

vobis vestrisque egregiis de *Rep. Christiana* meritis quam optimè quamque præclarè sentiunt, nobilissimum virum *Gulielmum Jepsonum*, *Tribunum Militum*, *&* *Parlamenti nostri Senatorem* ad vos misimus, qui vobis nostro nomine & plurimam salutem dicat, & rebus vestris felicitatem omnem ominetur atque exoptet; nostram denique benevolentiam summumque studium erga vestram serenitatem verbis amplissimis exponat: eique proinde fidem, iis in rebus de quibus vobiscum egerit, eandem habeatis rogamus, ac si à nobismetipsis testata omnia atque confirmata coram essent.

Ex Aula Westmonasterio. Augusti An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Civitatis

Hamburgensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

CUm Vir ornatissimus *Gulielmus Jepsonus*, *Tribunus Militum*, *&* *Parlamenti nostri Senator*, Ad *Suecorum Regem* Serenissimum à nobis

bis missus vestram per urbem iter faciat, in mandatis dedimus, uti vos quoque ne præteriret nostro nomine insalutatos; neque non rogatos, ut si qua in re vestra authoritate consilio aut præsidio opus sibi esse judicaverit, ei quibus rebus potestis præstò esse velitis. Id quo libentius feceritis, eo majorem à nobis iniisse vos gratiam intelligetis.

Ex Aula nostra Westmonasterio. die Augusti An. Dom. 1657.

Amplissimis Civitatis

Bremensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

QUi noster animus erga vestram civitatem, quæque benevolentia cum propter puriorem apud vos Religionis cultum etiam propter urbis celebritatem sit, & sensistis aliàs, & quoties facultas dabitur sentietis. Nunc, cum ornatissimus vir *Gulielmus Jepsonus*, *Tribunus Militum*, & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Regem Sueciæ* per urbem vestram Oratoris munere instructus iter faciat, hoc tantum in præsentia voluimus, ut & vos ille peramanter perque amice nostro nomine salutet, & siquid

 acci-

accideri in quo vestrâ ope atque amicitiâ usus sibi esse possit, id uti à vobis pro nostra necessitudine peteret. Qua in re non magis defuturos vos esse confido quam de nostro erga vos amore singulari ac dudio dubitare debetis.

Westmonasterio ex Aula Nostra.... die Aug. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Civitatis

Lubecensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

GUlielmus Jepsonus vir nobilissimus, *Militum Tribunus*, & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Suecorum Regem* ab urbe vestra haud longe castra habentem publico Munere ornatus proficiscitur. Quapropter ei per urbem vestram aut ditionem iter facienti ut omni adjumento, si opus erit, atque præsidio, pro nostra amicitia atque commercio, adesse velitis rogamus. De cætero & salutatos vos esse nostro nomine peramicè volumus, deque nostro erga

vos

vos propenso animo ac voluntate esse persuasissimos.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Aug. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Amplissimis Civitatis

Hamburgensis Consulibus ac Senatoribus

S. P. D.

Amplissimi, magnifici & spectabiles viri, amici charissimi,

QUi hasce ad vos literas perfert *Philippus Meadow* Oratoris munere à nobis instructus ad Serenissimum *Daniæ Regem* per Urbem vestram proficiscitur. Eum, siquid erit, in quo vestram authoritatem adjumento sibi fore aut præsidio existimaverit, commendatum vobis magnopere volumus. Nostraque commendatio quo solet esse apud vos pondere, eodem uti nunc sit rogamus; vobis vicissim, siquid ejusmodi occurrit non defuturi.

Ex Aula Nostra Westmonasterio. die Aug. An. Dom. 1657.

Oliverius Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

FREDERICO

Hæredi Norwegiæ, Duci Slesvici, Holsatiæ, Stormariæ, Ditmarsiæ, Comiti in Oldenburg & Delmenhorst.

Serenissime Princeps, amice Charissime,

Missus à nobis Vir Domi nobilis *Gulielmus Jepsonius*, *Militum Tribunus*, & *Parlamenti nostri Senator* ad Serenissimum *Suecorum Regem*, quod paci communi, Reique *Christianæ* felix faustumque sit, Legationem obit. Ei inter alia negotium dedimus, ut cum in itinere salutem plurimam Serenitati Vestræ nostro nomine dixisset, pristinamque nostram benevolentiam & constantissima studia significasset, ab ea quoque peteret, ut authoritate vestrâ munitus iter tutum atque commodum habere per vestram ditionem possit. Quo beneficio Celsitudo vestra nos nostraque vicissim officia majorem in modum demerebitur.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Aug. An. Dom. 1657.

Oli-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ.

Serenissimo Principi.

FERDINANDO Magno Duci Hetruriæ.

Serenissime Dux magne, amice charissime;

OStendit nobis per libellum supplicem Societas Mercatorum nostrorum qui ad oras *Mediterranei Maris Orientales* negotiantur, Præfectum quendam navis *Lodoviculi*, sive *Anglicè* The Little Lewis, nomine *Gulielmum Ellum*, cum *Alexandiæ* in *Egypto* esset, conductum à Satrapa *Memphitico* ut Oryzam, Saccharum & caphiam, ipsius *Turcarum* Principis in usum *Constantinopolim* aut *Smyrnam* comportaret, classi se *Otomanicæ* in itinere subduxisse, &, contra datam fidem, navis totum onus *Liburnum* avertisse: ibi prædâ potitum nunc agere. Quod facinus, pessimi sanè exempli, cum *Christianum* nomen probro, Mercatorum fortunas degentium sub *Turca* direptionis periculo objiciat, petimus à Celsitudine Vestra, ut illum hominem comprehendi, & in custodiam tradi, navemque & bona retineri jubeat, quoad significatum à nobis erit curasse nos res illas *Turcarum* principi reddendas. Vestræ Celsitudini sicubi

nostris officiis usus vicissim erit, paratissima omni tempore fore profitemur.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ, &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. die Sept. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi ac Domino

D°. FREDERICO WILHELMO

Marchioni *Brandenburgensi*, Sacri Romani Imperii *Archi-Camerario*, ac Principi Electori *Magdeburgi*, *Prussiæ*, *Juliæ*, *Cliviæ*, *Montium*, *Stetini*, *Pomeraniæ*, *Cassubiorum*, *Vandalorumque*, nec non in *Silesia*, *Crosnæ* & *Carnoviæ* Duci, Burggravio, *Norinbergensi*, Principi *Halberstadii* & *Mindæ*, Comiti *Marcæ* & *Ravensbergi*, Domino in *Ravenstein*.

Serenissime Princeps, amice ac Fœderate charissime,

ALteris ad Celsitudinem Vestram literis per Oratorem nostrum *Gulielmum Jephsonum* aut redditis aut brevi reddendis Legationis ipsi à nobis mandatæ fidem fecimus; idque sine ve-

vestrarum virtutem aliqua mentione, nostræque erga vos benevolentiæ, significatione facere non potuimus. Verum nequis vestra de rebus Protestantium egregiè merita, quæ summa omnium prædicatione celebrantur, nos obiter tetigisse tantùm videamur, resumendum nobis nunc idem argumentum, nostraque officia non libentiùs quidam aut animo propensiore, aliquanto tamen proliximiùs deferenda Serenitati vestræ censuimus. Et meritò sanè, cum ad aures nostras quotidie perferatur, fidem vestram atque constantiam omnibus tentatam machinis, Sollicitatam technis, labefactari tamen, & ab amicitia fortissimi Regis ac socii, nullo modo posse dimoveri: idque cum eo loco Suecorum res nunc sint, ut in retinenda eorum societate Celsitudinem vestram Reformatæ potius Religionis causâ communi, quàm suis commodis duci manifestum sit: cumque hostibus vel occultis, vel jam prope imminentibus cincta undique & penè obsessa sit, copiæ ut sint validæ non tamen sint maximæ, ea tamen firmitate animi ac robore esse, eo consilio ac virtute imperatoria, ut una vestra voluntate niti totius rei summa ac moles; bellique hujus maximi exitus pendere videatur. Quapropter nihil est quod dubitet Celsitudo vestra quin de amicitia nostra summoque studio polliceri omnia sibi possit; qui vel ipsi ab omni laude derelicti nobis videremur, si præclara ista fide atque constantia, cæterisque vestris laudibus minùs delectaremur, aut vobisipsis communi Religionis no-

mine minus deberemus. Quòd si rebus ab ornatissimo Viro *Joanne Frederico Schelzer* Consiliario & Oratore apud nos vestro propositis respondere, pro eo ac studemus, hactenus non potimus (quanquam is omni assiduitate ac diligentia id aget atque contendit) conditioni rerum nostrarum hoc velit imputare Celsitudo vestra rogamus; sibique imprimis persuadere nihil nobis esse antiquius aut optatius, quam ut vestris rationibus cum Religionis causa tam conjunctis usui quam plurimùm atque subsidio esse possimus. Interim tam clara virtus ac fortitudo ne ullo tempore deficiat aut opprimatur, dignâve laude aut fructu careat Deum Opt. Max. precamur.

Celsitudini Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Ex Aula Nostra Westmonasterio.....die Sept. An. Dom. 1657.

Excellentissimo Domino, Domino de *Bordeaux* Serenissimi *Galliarum* Regis Legato extraordinario.

Excellentissime Domine,

POstulavit à Serenissimo Domino *Protectore*, *Lucas Lucius* Mercator *Londinensis* de sua quadam

dam navi, cui nomen *Maria*, quæ cum ab *Hibernia Bajonam* peteret, vi tempestatis ad *fanum divi Joannis de Luz*, appulsa, ibi retenta & occupata est actione *Martini* cujusdam *De Lazon*; nec restituta donec à procuratoribus Mercatoribus illius satisdaretur, se de illa navi atque onere cum *Martino* lege experturos. Tulit enim præ se *Martinus* deberi sibi grandem à *Parlamento Angliæ* pecuniam, mercium quarundam suarum nomine quæ in navi quadam *Sancta Clara anno* 1642. *Parlamenti* Auctoritate sunt retentæ. Verùm cum satis constaret, *Martinum* illum earum mercium verum dominum non esse, sed cum *Antonio* quodam *Fernandez* verorum dominorum *Richaldi* & *Iriati* jus persequi, dissidentibusque inter se *Martino* & *Antonio*, decreverit Parlamentum uti merces illæ retinerentur quoad lege esset decisum utri eorum reddendæ essent, paratusque fuerit semper *Antonius* lege agere; contrà, neque *Martinus* neque pro eo quisque in judico hactenus comparuerit, quæ omnia ex *Lucæ* Petitoris libellis libello supplici annexis liquent; iniquissimum sanè est, ut is, qui jus suum suppositium cum *Antonio* collegâ suo de alienis bonis experiri apud nos recusat, cogeret nostros homines verosque dominos de suis bonis in aliena ditione contendere: Quin idem æquitati vestræ atque prudentiæ videatur, non dubitat Serenissimus Dominus *Protector*; à quo sum jussus hanc *Lucæ Lucii* causam æquissimam *Excellentiæ Vestræ* singularem in modum commendare: ne *Martino*, qui jus

alienum apud nos persequi negligit, eo obtentu aliis eripiendi jus suum apud vos potestas detur.

Excellentiæ Vestræ Studiosissimus.

Westmonasterio. die Octob.
An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo

Duci ac Senatui Reip. Venetæ.

Serenissime Dux atque Senatus, amici charissimi,

NUntii rerum vestrarum contra *Turcas* felicissimè gestarum tam crebri ad nos perferuntur, ut nobis non sæpius ulla de re ad vos scribendum, quam de insigni aliqua victoria gratulandum sit. Hanc recentissimam, & Reip. vestræ quam maxime lætam atque opportunam cupimus. &, quod gloriossimum est, *Christianorum* omnium sub *Turca* servientium quam maxime liberatricem. Nominatim *Thomam Galileum* navis, cui nomen, The Relief, olim præfectum, *Serenitati vestræ ac Senatûi*, tametsi non nunc primum, nunc tamen eo libentiùs, quo latiori tempore, quinquennalem captivum commendamus. Ei cùm à vobis imperatum esset, ut cum navi sua Reip. vestræ operam navaret, solus cum multis hostium triremibus con-

congressus, nonnullas depressit, magnamque stragem edidit; tandem combusta navi captus vir fortis, deque *Veneta Rep.* tam benè meritus, quintum jam annum in misera servitute *Barbarorum* degit. Unde se redimat facultatum nihil est; nam quicquid erat, id à *Celsitudine vestra* & *Senatu*, vel Navis vel bonorum vel stipendii nomine deberi sibi ostendit. Verùm ut facultates non deessent; hostes tamen non aliâ lege dimissuros se eum profitentur, quam si suorum aliquis, qui illis in pretio æquè sit, permutetur. Petimus itaque magnopere à *Vestra* atque *Senatus Celsitudine Serenissima*, petit per nos senex miserimus, captivi pater, mœroris & lachrymarum plenus, quæ nos quidem permoverunt; ut primùm quoniam ex tot prosperis præliis *Turcarum* tanta copia captorum vobis est, unum aliquem ex eo numero, quem illi accipiant, hostem vestro milite fortissimo, nostro cive, senis mœstissimi filio unico commutare velitis. Deinde, ut quod stipendii, vel aliis nominibus ipsi à Rep. debetur, id quam primùm velitis patri aut procuratori ipsius annumerandum curare. Priori quidem rogat nostro, vel potius æquitate vestrâ effectum est, ut statim re cognitâ, putatisque rationibus constitutum esset quid debeatur: verum illum supputationem, urgentibus fortasse aliis negotiis, nulla solutio secuta est. Nunc miseri conditio dilationem salutis diutiùs non fert: eum, si omnino salvum vultis, danda opera est, ut squalore illo carceris teterrimo quamprimùm liberetur.

Id ſine mora, ſine hortatu etiam noſtro humaniſſimâ voluntate veſtrâ facturos vos eſſe confidimus: quandoquidem juſtitiâ, moderatione, atque prudentiâ non minus quam belli gloriâ victoriiſque floretis: Atque ut diutiſſimè floreatis, devicto hoſte potentiſſimo, Deum Opt. Max. precamur.

Celſitudinum Veſtrarum Studioſiſſimus

OLIVERIUS Protector Reipub. Angliæ &c.

Weſtmonaſterio ex Aulâ noſtrâ.... die Octob. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Excelſis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII

Ordinibus

S. P. D.

Excelſi & Præpotentes Domini, Amici ac Fœderati chariſſimi,

REdit ad vos Vir illuſtriſſimus *Gulielmus Auport* Legatus veſter annis jam aliquot apud nos extraordinarius: ſed ita redit, petito ad tempus duntaxat à vobis commeatu, ut eum brevi reverſurum ſperemus. Eâ enim eſt fide, vi-

gilantiâ,

gilantiâ, prudentiâ, æquitate apud nos in ſuo munere verſatus, ut majorem in unoquoque genere virtutem ac probitatem neqne nos deſiderare in Legato, viroque optimo neque vos poſſitis; eo animo ac ſtudio ad pacem inter nos & amicitiam ſine fuco & fraude conſervandam, ut illo hanc Legationem obeunte quid inter nos offenſionis aut ſcrupuli ſuboriri queat, aut pullulare, non videamus. Et diſceſſum ſanè ejus moleſtiore animo ferremus, hac præſertim rerum ac temporum inclinatione, niſi perſuaſiſſimum nobis hoc eſſet, neminem melius poſſe aut fidelius vel rerum utrobique ſtatum, vel noſtram erga *Celſitudines veſtras* benevolentiam ſtudiumque integrum coràm exponere. Quapropter hunc ut Virum undiquaque præſtantiſſimum, deque Rep. & ſua & noſtra optime meritum accipere redeuntem velitis rogamus; ſicuti & nos veriſſimo noſtrarum laudum teſtimonio ornatum abeuntem dimiſimus prope inviti. Deus ad ipſius gloriam eccleſiæque præſidium *Orthodoxæ* veſtris rebus felicitatem, noſtræ amicitiæ perpetuitatem concedat.

Celſitudinum Veſtrarum Studioſ.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra..... die Novemb. An. Dom. 1657.

Oliverius Protector Reip. *Angliæ, &c.*

Excelsis & Præpotentibus Dominis

FOEDERATI BELGII Ordinibus

S. P. D.

Excelsi & Præpotentes Domini, Amici Nostri ac Fœderati Charissimi,

G*Eorgius Duningus* Vir nobilis, nobis est multis ac variis negotiis summâ fide, probitate ac solertiâ perspectus jamdiu & cognitus. Eum, ut apud vos Oratoris munere fungatur, mittendum censuimus, mandatisque nostris amplissimè instruximus. Eum itaque amico, ut consuevistis, animo recipiatis rogamus; & quoties habere se significaverit, quod nostro nomine vestrum cum *Excelsis Ordinibus* agat, amicè audire, fidemque adhibere; & quæ vos vicissim cummunicanda nobis censebitis, ea omnia, sicuti rectè potestis, perinde ac si nos ipsi coram essemus, ei committere velitis. De cætero vobis vestræque Reip. ad Dei gloriam Ecclesiæque præsidium secundas res omnes ex animo præcamur.

Celsitudinum Vestrarum Studiosissimus

Oliverius &c.

Westmonasterio ex Aula nostra.... die Decemb. An. Dom. 1657.

OR.

ORDINIBUS HOLLANDIÆ.

CUm ea noſtræ Reip. cum veſtra intecedat neceſſitudo, ea ſint utrinque negotia, ut ſine Oratore atque interprete vel hinc vel inde miſſo res tantæ ad utilitatem utriuſque gentis conſtitui commodè vix poſſint, ex uſu communi fore arbitrati ſumus, ut *Georgium Duningum* Virum nobilem, multis ac variis negotiis ſummâ fide, probitate ac ſolertia ſpectatum jam diu nobis & cognitum eo munere inſtructum mitteremus: qui noſtro nomine apud vos maneat, iis maxime officiis intentus, quibus noſtra amicitia ſarta tecta conſervari poſſe quam diutiſſimè videatur. Hac de re cum ad Excelſos & Præpotentes Ordines ſcripſimus, tum vos quoque qui in Provincia veſtra ſummæ rei præſidetis & Fœderati Belgii tanta pars eſtis certiores faciendos per literas duximus; ut & noſtrum Oratorem ea ratione qua convenit accipiatis, & quæ ille cum *Excelſis Dominis Ordinibus* tranſegerit, ea vobis perſuadeatis peræque firma ac rata nos eſſe habituros, acſi ipſi rebus tranſactis coràm interfuiſſemus. Deus conſilia veſtra & facta omnia ad gloriam ſuam & Eccleſiæ pacem dirigat.

Weſtmonaſterio &c. Decemb. 1657.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi FERDINANDO *Magno Duci Hetruriæ.*

Serenissime Dux Magne, amice noster plurimum colende,

PErmagnam nobis attulere voluptatem literæ *Celsitudinis* Vestræ decimo *Novemb. Florentia* datæ; in quibus benevolentiam erga nos Vestram eo vidimus perspectiorem, quanto res ipsæ verbis, facta promissis certiora benevolentis animi indica sunt: quæ nempe rogavimus *Celsitudinem* vestram, juberet illum navis *Lodovici parvi* præfectum *Gulielmum Ellum*, qui fidem *Turcis* datam turpissimè fregerat, & ipsum comprehendi, & navem cum mercibus in portu retineri, quoad *Turcarum* quæ essent redderentur, ne nomen *Christianum* per istiusmodi furta labem aliquam susciperet, ea omnia, & summo quidem studio, quod satis intelligimus, scripsit *Celsitudo Vestra* se præstitisse. Nos itaque cum pro accepto beneficio gratias agimus, tum hoc porrò nunc petimus, quandoquidem satisfactum iri *Turcis* Mercatores in se receperunt, ut & Præfectus ille custodia liberetur,

tur, & navis cum mercibus quamprimum dimittatur; ne Turcarum forte rationem potiorem, quam nostrorum civium habuisse videamur. Interim *Celsitudinis Vestræ* spectata voluntate erga nos singulari, & sanè gratissima sic libenter fruimur, ut ingratitudinis notam non recusemus, nisi pari promptitudine vobis vicissim gratificandi occasionem quam primum dari nobis exoptamus, ex qua nostrum quoque in reddendis officiis promptitudinem animi rebus ipsis erga vos demonstrare possimus.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS &c.

Westmonasterio ex Aulâ nostrâ
Decemb. An. Dom. 1657.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate invictissime,

MUlta simul attulere nobis literæ *Majestatis Vestræ* 21. *Feb.* in *Castris Selandicis* datæ, cur, & privatim nostra, & totius reipub. *Christianæ*

stianæ causâ, lætitiâ haud mediocri afficeremur: primum quod Rex *Daniæ*, non suâ credo voluntate aut rationibus, sed hostium communium artibus factus hostis, repentino vestro in intimum ejus regnum adventu, sine multo sanguine, eò sit redactus, ut, quod res erat, utiliorum sibi pacem bello contra vos suscepto tandem judicaverit: deinde cum is eam nullâ se ratione citius posse consequi existimaret, quam si delata sibi jamdiu ad conciliandam pacem nostrâ operâ uteretur, quòd *Majestas Vestra* solis Internuntii nostri literis exorata, tam facili pacis concessione ostenderit, quantum nostrâ amicitiâ atque gratiâ interpositâ apud se valeret: meumque inprimis in hoc tum pio negotio officium esse voluerit, ut pacis tam salutaris *Protestantium* rebus, uti spero, mox futuræ ipse potissimum unus conciliator atque auctor propemodum essem. Cum enim Religionis hostes conjunctas opes vestras alio pacto frangere se posse desperarent, quàm si vos inter vos commisissent, habebunt nunc profectò quod pertimescant, ne armorum animorumque, ut spero, vestrorum hæc inopinata conjunctio ipsis belli hujus conflatoribus in perniciem vertat. Tu interim, Rex fortissime, macte tuâ egregiâ virtute; & quam felicitatem in rebus tuis gestis victoriarumque cursu contra Regem nunc socium hostes Ecclesiæ nuper admirati sunt, eandem in suâ rursus clade, Deo benè juvante, fac sentiant.

Westmonasterio ex Palatio Nostro.
30. *die Martii* 1658.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Principi

FERDINANDO Magno Duci Hetruriæ.

Serenissimi Princeps,

QUod satisfacturum arbitramus *Celsitudini Vestræ* de nostro classis præfecto qui ad portus vestros nuper est delatus, vestro apud nos Oratori respondimus: Interim per libellum supplicem nobis ostendit *Joannes Hosierus Londinensis*, cujusdam navis, cui *Dominæ* nomen: Magister, se, cùm anno 1656. mense Aprili, navem suam ex syngrapha (chartam partitam Jus nostrum vocat) *Josepho Armano Italo* cuidam locasset, isque factas in syngrapha pactiones ter apertè fregisset, coactum esse demùm, ne navem suam, totumque onus ejus, sortem denique totam amitteret, more mercatorio declaratâ publicè ejus fraude, & in tabulas publicas relatâ, *Liburni* in jus eum vocare: cum autem, ut fraudem fraude tueretur, adhibitis in societatem duobus aliis negotiatoribus litigiosis, de pecunia *Thomæ* cujusdam *Clutterbuni* sex mille octonos, conficto quodam obtentu, petitoris hujus nomine occupasse: se, post multas impensas consumptumque tempus, jus suum *Li*-

burn

burni obtinere non posse; ne audere quidem, propter adversariorum minas atque insidias, in judicio illic comparere. Petimus itaque à *Celsitudine vestra*, ut cùm huic homini oppresso subvenire, tum hujus adversarii insolentiam pro consuetâ suâ justitiâ velit coercere: frustrà enim authoritate Principum leges essent civitatibus latæ, si vis atque injuria, cùm, ne omnino sint leges, efficere non possint, possint efficere terrore ac minis, ne quid ad eas audeat confugere. Verum in hujusmodi audaciam quin maturè animadversura sit *Celsitudo Vestra*, non dubitamus; cui pacem prosperaque omnia à Deo Opt. Max. precamur.

Westmonasterio ex Aula Nostra. die 7. April. An. Dom. 1658.

Serenissimo Potentissimoque Principi

LUDOVICO
Galliarum Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate augustissime,

MEminisse potest *Majestas Vestra* quo tempore inter nos de renovando fœdere agebatur, quod optimis auspiciis initum multa utriusque populi commoda, multa hostium communium exinde mala testantur, accidisse miseram illam *Convallensium* occisionem, quorum

rum causam undique desertam atque afflictam vestræ misericordiæ, atque tutelæ summo cum ardore animi ac miseratione commendavimus. Nec defuisse per se arbitramur *Majestatem Vestram* officio tam pio, immo verò tam humano, pro eâ quâ apud *Ducem Sabaudiæ* valere debuit vel auctoritate vel gratiâ: nos certè aliique multi Principes ac Civitates, Legationibus, Literis, Precibus interpositis, non defuimus. Post cruentissimam utriusque sexus omnis ætatis trucidationem, pax tandem data est, vel potius inducta pacis nomine hostilitas quædam tectior: conditiones pacis vestro in oppido *Pinarolii* sunt latæ; duræ quidem illæ, sed quibus miseri atque in opus dira omnia atque immania perpessi facilè acquiescerent, modo iis, duræ & iniquæ ut sint, staretur; non statur; sed enim earum quoque singularum falsâ interpretatione variisque diverticulis fides eluditur ac violatur; antiquis sedibus multi dejiciuntur, religio patria multis interdicitur, tributa nova exiguntur, arx nova cervicibus imponitur, unde milites crebro erumpentes obvios quosque vel diripiunt vel trucidant: ad hæc nuper novæ copiæ clanculum contra eos paruntur; quique inter eos *Romanam Religionem* colunt, migrare ad tempus jubentur; ut omnia nunc rursus videantur ad illorum internecionem miserrimorum spectare, quos illa prior laniena Reliquos fecit. Quod ego per dextram tuam, *Rex Christianissime*, quæ fœdus nobiscum & amicitiam percussit, obsecro atque obtestor, per

per illud *Christianissimi* Tituli decus sanctissimum, fieri ne siveris: nec tantam sæviendi licentiam non dico principi cuiquam (neque enim in ullum Principem, multo minus in ætatem illius principis teneram, aut in muliebrem matris animum tanta sævitia cadere potest) sed sacerrimis illis sicariis ne permiseris; qui cum Christi Servatoris nostri servos atque imitatores sese profiteantur, qui venit in hunc mundum ut peccatores servaret, ejus mitissimo nomine atque institutis ad innocentium crudelissimas cædes abutuntur: eripe qui potes, quique in tanto fastigio dignus es posse, tot supplices tuos homicidarum ex manibus, qui cruore nuper ebrii, sanguinem rursus sitiunt; suæque invidiam crudelitatis in Principes derivare consultissimum sibi ducunt. Tu verò nec titulos tuos aut Regni fines ista invidiâ, nec Euangelium *Christi* pacatissimum istâ crudelitate fœdari te regnante patiaris. Memineris hos ipsos avi tui HENRICI *Præstantibus* amicissimi dedititios fuisse; cum *Diguerius* per ea loca, qua etiam commodissimus in *Italiam* transitus est, *Sabaudum* trans *Alpes* cedentem victor insecutus: deditionis illius instrumentum in actis regni vestri publicis etiamnum extat; in quo exceptum atque cautum inter alia est, Ne cui postea *Convallenses* traderentur, nisi iisdem conditionibus quibus eos avus tuus invictissimus in fidem recepit. Hanc fidem nunc implorant, avitam abs te Nepote Supplices requirunt: tui esse, quàm cujus nunc sunt, vel permutatione aliquâ, si fieri possit, malint

malint atque optarint: id si non licet, patrocinio saltem, miseratione atque perfugio. Sunt & rationes regni quæ hortari possint ut *Convallenses* ad te confugientes ne rejicias; sed nolim te, *Rex* tantus cum sis, aliis rationibus ad defensionem calamitosorum quàm fide à majoribus data, pietate, regiaque animi benignitate ac magnitudine permoveri. Ita pulcherrimi facti laus atque gloria illibata atque integra tua erit, & ipse Patrem misericordiæ ejusque filium *Christum Regem*, cujus nomen atque doctrinam ab immanitate nefaria vindicaveris, eo magis faventem tibi atque propitium per omnem vitam experieris. Deus Opt. Max. ad gloriam suam, tot innocentissimorum hominum *Christianorum* tutandam salutem, vestrumque verum decus *Majestati Vestra* hanc mentem injiciat.

Westmonasterio. Maii
An. Dom. 1658.

Civitatibus HELVETIORUM Euangelicis.

Illustres atque Amplissimi Domini,
Amici Charissimi,

DE *Convallensibus* Vicinis Vestris afflictissimis, quàm sint à Principe suo gravia & intolleranda religionis causâ passi, cùm propter

ipſam rerum atrocitatem horret prope animus recordari, tum ad vos ea ſcribere quibus notiora multo ſunt, ſupervacuum duximus. Exempla etiam literarum vidimus quas Legati veſtri pacis jamdudum *Pinarolianæ* hortatores atque teſtes ad *Allobrogum* Ducem illiuſque *Taurinenſis* conſilii Præſidem ſcripſerunt; in quibus ruptas eſſe omnes pacis conditiones, illiſque miſeris fraudi potiùs quàm ſecuritati fuiſſe ſingulatim, oſtendunt atque avincunt. Quarum violationem ab ipsâ ſtatim pace datâ in hunc uſque diem continuatam, & indies graviorem niſi æquo animo patiuntur, niſi ſe conculcandos planè & peſſumdandos proſternunt atque abjiciunt, religione etiam ejuratâ, impendet eadem calamitas, eadem ſtrages, quæ ipſos cum conjugibus ac liberis tertio ab hinc anno ſic miſerabilem in modum attrivit atque afflixit, & ſubeunda iterum ſi eſt, funditus eradicabit. Quid agant miſeri? quibus nulla deprecatio, nulla reſpiratio, nullum adhuc certum perfugium patuit; res eſt cum feris aut cum furiis, quibus priorum cędium recordatio nullam pœnitentiam, aut ſuorum civium miſerationem, nullum ſenſum humanitati aut fundendi ſanguinis ſatietatem attulit. Hæc ferenda planè non ſunt, ſive fratres noſtros *Convallenſes Orthodoxæ Religionis* cultores antiquiſſimo, ſive ipſam Religionem ſalvam volumus. Et nos quidem locorum intervallo plus nimio disjuncti, quod opis aut facultatis noſtræ fuit & præſtitimus ex animo, & præſtare non deſinemus. Vos qui non modo fratrum cruci-

tib-

tibus ac penè clamoribus, verum etiam eorumdem furori hostium proximi estis, prospicite per Deum immortalem idque mature quid vestrarum nunc partium sit; quid auxilii, quid præsidii vicinis ac fratribus alioqui mox perituris ferre possitis ac debeatis, prudentiam vestram ac pietatem, fortitudinem etiam vestram consulite. Causa certè eadem est Religio, cur iidem hostes vos quoque perditos velint, immo cur eodem tempore, eodem superiore anno, fœderatorum vestrorum intestino Marte perditos voluerint. Vestra duntaxat in manu post opem divinam videtur esse, ne purioris ipsa stirps Religionis vetutissima in illis priscorum fidelium reliquiis excindatur: quorum salutem in extremum jam discrimen adductam si negligitis, videte ne vosmetipsos paulo post proximæ vices urgeant. Hæc dum fraternè ac liberè hortamur, ipsi interea non languescimus: quod solum nobis conceditur tam longinquis, cum ad procurandam periclitantium incolumitatem tùm ad sublevandam egentium inopiam, omnem operam nostram & contulimus & conferemus. Deus det utrisque nobis eam domi tranquillitatem ac pacem, eum rerum ac temporum statum, ut omnes nostras opes atque vires, omne studium ad defendendam ecclesiam suam contra hostium suorum furorem ac rabiem, convetere possimus.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO

SALUTEM.

Eminentissime Domine,

ILlatæ nuper *Protestantibus*, qui *Valles* quasdam *Alpinas* in ditione *Ducis Sabaudiæ* incolunt, gravissimæ calamitates cædesque cruentissimæ fecêre ut inclusas has literas ad Majestatem Regiam, hasque alteras ad *Eminentiam Vestram* Scripserim. Et quemadmodum de Rege Serenissimo dubitare non possum quin hæc tanta crudelitas, quâ in homines innoxios atque inopes tam barbarè sævitum est, vehementer ei displiceat atque offensa sit; ita mihi facilè persuadeo quæ ego à Majestate Regia illorum causâ miserorum peto, ad ea impetranda vestram quoque operam atque gratiam, velut cumulum, accessuram. Cum nihil planè sit quod *Francorum Genti* benevolentiam apud suos omnes vicinos *Reformatæ Religionis* cultores majorem conciliaverit, quam libertas illa ac privilegia quæ ex edictis suis atque actis publicis permissa *Protestantibus* atque concessa sunt Et hæc quidem *Respublica* cum propter alias tum hanc potissimum ob causam *Gallorum* amicitiam ac necessitudinem majorem in modum expetivit.

De

De qua constituenda jamdiu cum *Legato Regio* apud nos agitur ejusque tractatio jam penè ad exitum perducta est. Quid! quòd etiam singularis benignitas *Eminentiæ Vestræ*, ac moderatio, quam in summis Regni rebus gerendis erga *Protestantes Galliæ* semper testata est, à prudentiâ vestrâ & magnitudine animi ut hoc sperem atque expectem, facit? qua ex re & fundamenta arctioris etiam necessitudinis inter hanc *Rempublicam*, *Regnumque Gallicum Eminentia vestra* jecerit, meque sibi privatim ad officia omnia humanitatis ac benevolentiæ vicissim reddenda obligaverit: adeoque hoc velim *Eminentia vestra* sibi persuasissimum habeat.

Eminentiæ Vestræ Studiosissimus.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO Galliarum Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Augustissime,

THomam Vice-Comitem *Falconbrigium* Generum meum in *Galliam* proficiscentem, & ad testificandum obsequium suum & observantiam,

vantiam, qua *Majestatem Vestram* colit, venire in conspectum vestram, *Regiamque Manum* osculari cupientem, tametsi propter consuetudinem ejus jucundissimam invitus dimitto, tamen cùm non dubitem quin ab aula tanti Regis, in quâ tot viri prudentissimi fortissimique versantur, multo instructior ad res quasque laudatissimas, & quasi consummatus ad nos brevi sit reversurus, obsistendum esse ejus animo ac voluntati non sum arbitratus. Et quanquam is est, nisi Ego fallor, qui per se satis commendatus, quocunque accesserit, videri possit, tamen si se meâ gratiâ *Majestati Vestræ* aliquanto commendatiorem fuisse senserit, eodem me quoque beneficio affectum atque devinctum arbitrabor. Deus *Majestatem Vestram* incolumem, nostramque amicitiam firmissimam communi orbis *Christiani* bono quam diutissime conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

CUm *Thomam* Vicecomitem *Falconbrigium* Generum meum proficiscentem in *Galliam Serenissimo Regi* commendaverim, non potui quin ea de re *Eminentiam Vestram* certiorem facerem, nec non vobis etiam eundem commendarem: id quantum ponderis atque momenti ad superiorem quoque commendationem allaturum sit non nescius. Quem certè fructum commorationes apud vos suæ, sperat autem non mediocrem hunc fore, perecepturus est, ejus maximam partem favori vestro ac benevolentiæ non poterit non debere; cujus propesola mens ac vigilantia rès tantas eo in regno sustinet ac tuetur. Quidquid ei gratum *Eminentia Vestra* fecerit, id mihi fecisse se existimet; id ego in multis vestris erga me humaniter & amicè factis numerabo.

Westmonasterio Maii
An. Dom. 1658.

Oliverius Protector Reip. Angliæ, &c.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissime Domine,

Cum illustrissimum virum *Thomam Bellassisum* Vicecomitem *Falconbrigium* Generum meum Serenissimi Regis adventum in castra ad *Dunkirkam* gratulatum mitterem, eidem præcepi ut *Vestram* quoque *Eminentiam* adiret, meoque nomine & plurimam salutem dicat, & gratias vobis agat, cujus potissimum fide, prudentiâ, vigilantiâ perfectum est, ut res Gallica tam diversis in partibus, & præsertim in vicinâ Flandriâ contra Hispanum hostem communem tam prosperè geratur: à quo nunc celeriter, uti spero, fraudum & insidiarum, quibus se maximè tuetur, aperta atque armata virtus pœnas reposcet: quod uti fiat quàm citissimè, nos certe neque copiis, quantum possumus, neque votis deerimus.

Westmonasterio ex Aulâ nostrâ.
... Maii An. Dom. 1658

OLI-

Oliverius Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, amice ac Fœderate Augustissime,

Ut nuntiatum est venisse in castra *Majestatem vestram*, tantisque copiis infame illud oppidum piratarum atque asylum *Dunkirkam* obsedisse, & magnam cepi voluptatem, & spem certam, fore nunc brevi, Deo bene juvante, ut infestum minùs posthac latrociniis mare tutiùs navigetur; fore ut *Hispanicas* fraudes, ducem alterum ad *Hesdenæ* proditionem auro corruptum, alterum ad *Ostendam* dolo captum virtute bellicâ *Majestas vestra* nunc brevi vindicet. Mitto itaque nobilissimum virum *Thomam* Vicecomitem *Falconbrigium* generum meum, qui & adventum vestrum in tam propinqua nobis castra gratularetur, & coràm exponat quanto nos studio *Majestatis vestræ* res gestas non junctis solum viribus nostris, sed votis etiam omnibus prosequamur, uti Deus Opt. Max. & ipsam incolumem, & nostram

amicitiam firmiſſimam communi orbis *Chriſtiani* bono quam diutiſſimè conſervet.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra. Maii An. Dom. 1658.

Sereniſſimo Principi

FERDINANDO,

Duci Magno Hetruriæ,

Sereniſſime Dux Magne,

CUm Celſitudo veſtra in omnibus quidem literis ſuis ſummam erga nos benevolentiam ſuam nobis ſemper ſignificaverit, dolemus id præfectis veſtris ac miniſtris aut tam obſcurè ſignificatum, aut tam malè eſſe intellectum, ut in Portu *Liburnenſi*, ubi maxime quæ veſtra ſit erga nos benevolentia intelligi oporteret, nos nullam ejus fructum aut indicium percipere queamus; immo alienum potius & hoſtilem veſtrorum in nos animum indies experiamur. Quàm enim non amicis noſtra claſſis *Liburnenſibus* uſa nuperrime ſit, quàm nullis adjuta rebus, quàm hoſtiliter denique accepta bis ab illo oppido diſcedere coacta ſit, cùm ex eo ipſo loco multis teſtibus fide dignis, tum ex ipſo Navarcho noſtro; cui cùm claſſem credamus, narrandi fidem derogare non poſſumus, ſatis videmur nobis nimíſque certò cognoviſſe. Priore ejus adventu *Cal. Jan.* poſt redditas Celſitudini

dini vestræ literas nostras, vestraque omnia humanitatis officia nostris hominibus ultro delata, petentibus ut portus *Ferrarii* commoditate uti liceret, responsum est, id concedi non posse, ne *Rex Hispaniæ* scilicet noster hostis offenderetur. Et tamen quid est quod princeps amicus amico præbere communius possit, quàm littoris ac portus aditum? quid est quod nos expectare ab hujusmodi amicitia possumus quæ hostium nostrorum animum ne offendat, incommodare nobis quàm commodare, aut vel minimis rebus subvenire paratior sit. Et primo quidem ex singulis navibus duobus vel tribus nautis duntaxat excensus in terram, sive commercium (quam vos Practicam vocatis) est datum: mox ut auditum est in oppido, navem quandam *Belgicam*, quæ frumentum in *Hispaniam* portabat, à nostris esse interceptam, quod erat antea commercii statim adimitur; *Longlandius* qui nostris illic Mercatoribus præsidet, classem adire non permittitur; aquatio, quæ omnibus non planè hostibus libera est, non nisi sub armatis custodibus iniquo pretio, & quidem egerrimè præbetur: tot nostris Mercatoribus qui non sine maximo vestrorum emolumento illic versantur, suos ne invisant populares aut ulla re adjuvent interdicitur. Posteriore ejus adventu sub exitum mensis *Martii*, egressus ex navibus nemini datur: quinto post die cùm naviculam quandam *Neapolitanam* prætoria navis nostra incidentem in nos fortè excepisset ducenta plus minus tormenta ab oppido

classem versus disploduntur quorum nullum ictu nos læsit ne attigit quidem: quod argumento esse potest quàm longè hæc à Portu atque castelli ditione in alto gererentur, quæ vestros quasi portu violato sic sine causa irritarunt: confestim aquatorum nostrorum scaphæ intra portum oppugnantur; una capitur, detinetur; reposcentibus neque scapham neque homines redditum iri respondetur, nisi capta illa navis *Neapolitana* reddatur quam constant libero mari captam, ubi capi licuit. Ita nostri multis modis incommodati sine illo comeatu, quem numeratâ pecuniâ coëmerant, abire denuo coguntur. Hæc si *Celsitudinis Vestræ* voluntate ac jussu quod speramus non fiunt, petimus id ostendat præfecti illius supplicio, qui amicitias Domini sui violare tam facile in animum induxit: sin est ut sciente ac volente vestrâ Celsitudine commissa hæc sint, cogitet nos, ut benevolentiam vestram plurimi semper fecimus, ita apertas injurias à benevolentia dignoscere didicisse.

Vester quoad licet bonus amicus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Westmonasterio ex Aula nostra. Maii die An. Dom. 1658.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſſimo ac Potentiſſimo Principi

LUDOVICO
Galliæ Regi.

Sereniſſime potentiſſimeque Rex, Amice ac Fœderate Auguſtiſſime,

QUòd tam celeriter illuſtri miſſa Legatione *Majeſtas Veſtra* meum officium cumulo rependit, cùm ſingularem benignitatem, animique magnitudinem teſtata eſt ſuam, tum meo etiam honori ac dignitati quantopere faveat, non mihi ſolùm declaravit, verum etiam univerſo populo Anglicano: quo nomine Majeſtati Veſtræ, pro eo ac de me merita eſt, gratias & ago & habeo maximas. De victoria quam conjunctis noſtris copiis Deus contra hoſtes feliciſſimam dedit, vobiſcum unà lætor; noſtroſque in eo prælio neque ſubſidiis veſtris, neque majorum ſuorum bellicæ gloriæ, neque ſuæ denique virtuti priſtinæ defuiſſe perquàm etiam gratum eſt. De *Dunkirka*, quam deditioni proximam *Majeſtas Veſtra* ſperare ſe ſcribit, eam nunc deditam tam citò poſſe me reſcribere inſuper gaudeo: neque unius Urbis jactura duplicem perfidiam *Hiſpanum* propediem eſſe

 luitu-

luiturum ſpero; quod captâ urbe altera effectum eſſe, velim *Majeſtas* etiam *Veſtra* tam citò poſſit reſcribere. Quod reliquum pollicetur meas rationes curæ ſibi fore, de eo regi optimo atque amiciſſimo pollicenti, ejuſque Legato excellentiſſimo atque ornatiſſimo viro *Duci Crequienſi* idem confirmanti, non diffido; Deumque Opt. Max. *Majeſtati veſtræ Reique Gallicæ* domi bellique propitium exopto.

Weſtmonaſterio .... die Junii
An. Dom. 1658.

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Eminentiſſimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentiſſime Domine,

CUm *Regi Sereniſſimo* per literas gratias agam qui honoris & gratulationis reddendæ causâ, ſuæque lætitiæ de nobiliſſima recenti victoria mecum communicandæ Legationem Splendidiſſimam miſit, ingratus tamen ſim, niſi *Eminentiæ* quoque *veſtræ* debitas ſimul gratias per literas perſolvam; quæ ad teſtandam ſuam erga me benevolentiam, meiquæ rebus omnibus quibus poteſt ornandi ſtudium, nepotem ſuum præſtantiſſimum atque ornatiſſimum adoleſcentem unà miſit, & ſiquem haberet apud

ſe propinquiorem aut quem pluris faceret, eum potiſſimùm fuiſſe miſſurum ſcribit: addita etiam ratione, quæ ab judicio tanti *Viri* profecta ad meam haud mediocrem laudem atque ornamentum pertinere exiſtimo; nempe ut qui ſanguine conjunctiſſimi ſibi ſunt in me honorando atque colendo *Eminentiam ſuam* imitarentur. Et humanitati quidem, candoris, amicitiæ veſtrum in me diligendo exemplum haud poſtremum fortaſſe habuerint; ſummæ virtutis ſummæque prudentiæ alia in vobis longe clariora; quibus regna reſque maximas ſumma cum gloria adminiſtrare diſcant. Qua res uti poſſit *Eminentia veſtra* quam diutiſſime quamque feliciſſimè gerere ad totius *Regni Gallici*, immo totius *Reip. Chriſtianæ* commune bonum, veſtrumque proprium decus, non defutura mea vota polliceor.

Eminentiæ Veſtræ Studioſiſſimus.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra. die Junii An. Dom. 1658.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum*, *Gothorum*, *Vandalorumque
Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, *Amice ac Fœderate Charissime*,

QUoties communium Religionis hostium importuna consilia variasque artes intuemur, toties nobiscum reputamus, quàm necessarium orbi *Christiano*, quamque salutare sit futurum, quo faciliùs adversariorum conatibus iri obviam possit, Protestantium Principes inter se, & potissimùm *Majestatem vestram* cum *Repub.* nostra arctissimo fœdere conjungi. Id à nobis quantopere sit, quantoque studio expetitum, quàm denique gratum nobis accidisset, si *Suecorum* nostræque res ea conditione ac loco fuissent, ut fœdus illud ex utriusque animi sententia sanciri, alterque alteri opportunissimo auxilio esse potuisset, Oratoribus vestris, ex quo primùm illi hoc apud nos egerunt, testatum reddidimus. Neque vero illi suo muneri defuerunt; sed quam cæteris in rebus consueverunt, eandem hac quoque in parte pruden-

tiam

tiam ac diligentiam adhibuerunt. Verùm ea nos domi improborum civium perfidia exercuit qui in fidem sæpius recepti, res novas tamen moliri, & cum exulibus, etiam cum hostibus *Hispanis* discussa jam sæpe & profligata consilia repetere non desinunt, ut in propulsandis periculis propriis occupati, neque curam omnem, neque integras opes quod in votis erat, ad communem *Religionis* causam tuendam convertere hactenus potuerimus. Quod licuit tamen, quantumque in nobis situm erat, & anteà studiosè præstitimus, & siquid in posterum *Majestatis vestræ* rationibus conducere videbitur, id non velle solùm, verùm etiam summâ ope vobiscum unà agere per occasiones non desistemus. Interea *Majestatis vestræ* rebus prudentissimè fortissimèque gestis gratulamur atque ex animo lætamur: eundemque uti velit Deus felicitatis atque victoriæ cursum esse quam diuturnum ad sui numinis gloriam assiduis precibus exoptamus.

Westmonasterio ex Aula nostra. Junii ....die An. Dom. 1658.

OLI-

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo Principi

Lusitaniæ Regi.

S. P. D.

Serenissime Rex, Amice ac Fœderate,

OStendit nobis per libellum supplicem *Joannes Buffield* Mercator *Londinensis*, se anno 1649. merces quasdam *Antonio Joanni* & *Manueli Ferdinando Castaneo Tamirensibus* tradidisse, uti iis divenditis earum rationem mercatorum more sibi redderent: tum in *Angliam* dum navigaret, in piratas incidisse, spoliatumque ab iis damnum haud mediocre accepisse: hoc audito, *Antonium* & *Manuelem* eò quod hunc interfectum credebant, traditas sibi merces statim pro suis habuisse, adhuc etiam retinere, rationemque omnem de iis recusare; atque huic fraudi subsecutam paulo post *Anglicarum* mercium proscriptionem obtendere; coactum se demum superiore anno, hyeme mediâ in *Lusitaniam* redire, sua repetere; sed frustra; hoc enim neque bona neque rationem ut reddant adduci posse; & quod mirum sanè videatur, privatam illarum mercium possessionem proscriptione

ſcriptione publicâ defendere: cùm videret ſe hominem longinquum deteriore conditione cum *Tamirenſibus* in ſua patria contendere, ad *Majeſtatem Veſtram* ſe confugiſſe; Conſervatoris judicium, qui judicandis Anglorum cauſis conſtitutus eſt, ſupplicem popoſciſſe; à Majeſtate Veſtra rurſus ad forenſem illam cognitionem, unde confugerat, rejectum eſſe. Quod etſi per ſe iniquum non eſt, tamen cùm perſpicuum ſit *Tamirenſes* iſtos veſtro edicto publico ad ſuam privatam fraudem abuti, à Majeſtate Veſtra majorem in modum petimus, ut cauſam hujus multis caſibus afflicti, ad inopiam que redacti ad Conſervatorem potius judicem proprium velit pro ſua clementia integram remittere: quo poſſit inops fortunarum ſuarum quod supereſt ab illorum hominum infida ſocietate recuperare: id, re cognitâ, quin Majeſtati veſtræ nobiſcum unà maximè placeat non dubitamus.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra.
die Auguſti 1658.

Sere-

Sereniſſimo Principi

L E O P O L D O

Auſtriæ Archiduci, Provinciarum in *Belgio* ſub *Philippo Hiſpaniarum Regi* Præſidi.

Sereniſſime Domine,

C*Arolus Harbordus*, vir *Equeſtris* apud nos *Ordinis*, per libellum ſupplicem ad nos detulit, ſe bona quædam & ſupellectilem cum ex *Hollandiâ Brugas* in ditionem veſtram aſportaſſet, de iis, ne ſibi per vim atque injuriam eripiantur, inopinatò periclitari. Ea nempe, cum à *Comite Suffolchienſi* pro quo ſe grandi ære alieno obſtrinxerat, ex *Angliâ* Anno 1643. miſſa ad ſe idcirco fuiſſent, ut habeat, quo ſibi ſatisfaceret, ſiquid pro illo diſſolvere cogeretur, à *Richardo Grenvillo*, qui & ipſe *Equeſtris Ordinis* eſſe fertur, occupari, & quo in loco cuſtodiebantur, Effractis foribus atque articulis poſſideri: hoc ſolo titulo, deberi ſibi neſcio quid à *Theophilo Suſſolchienſi Comite* defuncto, ex quodam noſtræ *Curiæ Cancellariæ* decreto, eaque proinde bona quaſi *Theophili Comitis* eſſent, eique decreto obnoxia, ſe referenda

ferenda in tabulas curasse: cùm ex nostris legibus neque ipse Comes, qui nunc est, & cujus hæc bona sunt eo decreto teneatur, neque bona ejus occupari aut retineri debeant: id quod ex sententiâ ejusdem Curiæ unà cum hisce literis ad vos missâ, declaratur, quas quidem literas supradictus *Carolis Harbordus* à nobis petiit, uti per eas *Celsitudinem vestram* rogatam vellemus, ut bona illa & recentione omni, & iniquâ istâ *Richardi Grenvilli* Actione, primo quoque tempore liberentur: cùm hoc contra morem jusque Gentium planè sit, at cuiquam in aliena ditione eâ de re Actio detur, quæ in ea Regione, ubi causa Actionis orta est, legitimè dari non possit. Hanc causam ut Celsitudini vestræ commendaremus, & ipsa justitiæ ratio, & prædicata Passim vestra æquanimitas promovit. Quod siquo tempore usus venerit, ut de jure aut commodis vestrorum apud nos agatur, haud remissa profecto nostra studia, immo omni tempore propensissima experturos vos esse polliceor.

Celsitudinis Vestræ Studiosissimus

OLIVERIUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Westmonasterio.

SIR

Supremæ *Curiæ Parlamenti Parisiensis.*

NOs *Commissarii* Magni Sigilli *Angliæ &c.* Supremam *Curiam Parlamenti Parisiensis* rogatam volumus curare velit uti *Miles*, *Gulielmus*, & *Maria Sandys* defuncti nuper *Gulielmi Sandys* & *Elisabethæ Soamæ* Uxoris ejus liberi, natione *Angli*, ætate nondum adultâ, *Parisiis*, ubi nunc in supradictæ *Curiæ* tutela sunt, ad nos quamprimum redire possint; eosque liberos *Jacobo Mowato Scoto*, Viro probo atque honesto velit committere, cui nos hanc curam delegavimus, ut eos & inde acciperet, & ad nos huc adduceret: recipimusque, occasione hujusmodi oblatâ, jus idem atque æquum subditis *Galliæ* quibuscunque ab hac *Curia* redditum iri.

LIT-

LITERÆ RICHARDI Protectoris Nomine conscriptæ

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

LUDOVICO Galliarum Regi.

Serenissime ac Potentissime Rex, Amice ac Fœderate,

CUm Serenissimus Pater meus gloriosæ me-memoriæ *Oliverius Reip. Angliæ Protector*, omnipotente Deo sic volente, supremum jam diem tertio *Septembris* obierit, Ego Successor ejus in hoc magistratu legitimè declaratus, tametsi in summo mœrore ac luctu, non potui tamen quin de re tanta primo quoque tempore *Majestatem Vestram* per literas certiorem facerem, quam & mei patris & hujus Reip. amicissimam hoc nuntio repentino haud lætaturam esse confido. Meum nunc est à *Vestra Majestate* po-

petere, de me sic velit existimare, ut qui nihil deliberatius in animo habeam, quam societatem & amicitiam quæ gloriosissimo meo parenti vestra cum Majestate fuit, summâ fide atque constantiâ colere; ejusque fœdera, consilia, rationis vobiscum institutas eodem studio ac benevolentiâ observare ratasque habere: Legatum proinde apud vos nostrum eâdem qua prius potestate præditum volo: quicquid id nostro nomine vobiscum egerit, ita accipere velitis rogo quasi à me ipso actum id esset. *Vestræ* denique *Majestati* comprecor fausta omnia.

Westmonasterio ex Aula Nostra
5. Septemb. 1658.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentissiem Domine,

QUanquam nihil mihi acerbius accidere potuit, quàm de Serenissimi & præclarissimi Patris mei obitu scribere, tamen cum sciam quanti ille fecerit *Eminentiam Vestram*, quanti vos illum, neque dubitem quin *Eminentia Vestra*, cui summa Rei *Gallicæ* commissa est amici ac fœderati tam constantis tamque conjuncti mortem molestissime latura sit, permagni referre arbitratus sum, ut eam quoque, simul cum Rege, de hoc casu gravissimo per literas monerem;

rem; vobisque etiam, quoniam id æquum est, confirmarem, me ea omnia sanctissimè præstiturum ad quæ præstanda vobis, rataque habenda Serenissimæ memoriæ Pater meus fœdere tenebatur: perficiamque ut illum, utpote vobis amicissimum omnique laude florentem, cùm amissum meritò doletis, quàm minimè tamen quod ad servandam societatis fidem attinet, desideretis: cui etiam ad utriusque Gentis commune bonum vestra quoque ex parte servandæ Deus *Eminentiam Vestram* quàm diutissimè conservet.

Westmonasterio. Septemb. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

CUm videar mihi Paternam virtutem vix satis posse imitari, nisi easdem quoque amicitias colam & retinere cupiam, quas ipse & virtute sibi quæsivit & sibi esse maxime colenda,

das ac retinendas judicio singulari duxit, non est quod dubitet *Majestas vestra* quin eodem se prosequi studio ac benevolentia debeam quâ Pater meus memoriæ serenissimæ est prosecutus. Tametsi igitur in hoc magistratus ac Dignitatis initio non eo loco res nostras reperiam ut in præsentia possim ad quædam capita respondere, quæ Oratores vestri in medium protulerunt, tamen & institutam à patre fœdus cum *Majestate vestra* continuare & arctium etiam conjungere mihi quidem magnoperè placet; rerumque utrinque statum simulac pleniùs intellexero, ad ea transigenda quæ cum utriusque reip. commodis potissimum conjuncta esse videbuntur, ero equidem semper, ad me quod attinet, promptissimus. Deus interim *Majestatem vestram* ad gloriam suam & *Orthodoxæ Ecclesiæ* tutelam atque præsidium quam diutissimè conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
Octob. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Sereniſſimo ac Potentiſſimo Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, *Gothorum*, *Vandalorum* Regi, Magno Principi *Finlandiæ*, Duci *Scaniæ*, *Eſthoniæ*, *Careliæ*, *Brehmæ*, *Verdæ*, *Stetini-Pomeraniæ*, *Caſſubiæ* & *Vandaliæ*, Principi *Rugiæ*, Domino *Ingriæ* & *Wiſmariæ*; nec non Comiti Palatino *Rheni*, *Bavariæ*, *Juliaci*, *Cliviæ* & Montium Duci.

Sereniſſime, *Potentiſſime Rex*, *Amice ac Fœderate*,

BInas accepi à *Majeſtate Veſtra* literas; alteras per nuntium ſuum, alteras Legato noſtro *D. Philippo Meadow* ad me tranſmiſſas. Ex quibus non ſolum dolorem ſuum de obitu Patris mei Sereniſſimi veris animi ſenſibus expreſſum, deque ipſo *Majeſtas Veſtra* quàm præclarè ſenſerit, verum etiam de me quoque ejus in locum ſuſpecto quantam ſpem ceperit cognovi. Et ad paternæ quidem laudis cumulum nihil poſthac amplius aut illuſtrius tanto authore accedere poteſt meis certe in capeſſenda *Repub.* auſpiciis nihil felicius tanto Gratulatore, ad virtutes de-

nique patrias tanquam hæreditatem optimam adeundas nihil quod accendat vehementius tanto hortatore potuit accidere. Ad rationes *Majestatis Vestræ* de communi *Protestantium* causa nobiscum initas quod spectat, sic velim existimet, me quidem ex quo ad hæc gubernacula accessi, quanquàm eo loco res nostræ sunt, ut summan diligentiam, curam, vigilantiam domi potissimum requirant, nihil tamen antiquius aut deliberatius habuisse aut habere quam paterno fœderi cum *Majestate Vestra* percusso quantum in me erit non deesse. Classem itaque in mare *Balticum* mittendam cum iis mandatis curavi quæ internuncius noster quem ad hoc totum negotium amplissimè instruximus, *Majestati Vestræ* communicabit. Quam Deus Opt. Max. incolumem prosperisque rerum successibus fortunatissimam ad *Orthodoxam fidem* tuendam diutissime conservet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
die 13. *Octob.*

Richardus Protector

Serenissimo ac Potentissimo Principi

CAROLO GUSTAVO,

Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regi, &c.

Serenissime, Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

MItto ad Majestatam vestram, quo nihil dignius aut præstantius possum mittere, Virum verè egregium, vereque Nobilem *Georgium Asceum, Equitem auratum*, non solùm belli, & navalis præsertim scientiâ multis ex rebus fortiter gestis cognitum jam sæpe atque spectatum, verumetiam probitate, modestiâ, ingenio, doctrinâ præditum, moribus suavissimis nemini non charum, &, quod nunc caput rei est, sub signis *Majestatis Vestræ* virtute bellicâ toto orbe terrarum florentissimæ jam diu mereri cupientem. Velimque sic habeat *Majestas Vestra*, quicquid huic Viro muneris commiserit, in quo fides, fortitudo, experientia constarit vel etiam prælucere possit, neque fideliori neque fortiori, nec facile peritiori posse se quicquam committere. Quæ autem Ego illi negotia dedero communicanda *Vestræ Majestati*, in iis expeditum aditum, aurem benignam velit rogo præbere, eamque fidem, quam nobis-

bismetipsis coràm fuisset habitura ; eum denique honorem, quem tali viro & suis meritis & nostrâ commendatione ornatissimo convenire judicaverit. Deus res vestras ad gloriam suam & *Orthodoxæ Ecclesiæ* præsidium felici exitu fortunet.

Westmonasterio ex Aula nostra.
die Octob. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo Potentissimoque Principi
CAROLO GUSTAVO,
Suecorum, *Gothorum*, *Vandalorumque* Regi &c.

Serenissime Potentissimeque Rex, *amice ac Fœderate Charissime*,

DEtulit ad nos per libellum supplicem *Samuel Piggottus*, *Londinensis* Mercator, se nuper naves duas, (quarum alteri nomen *Postæ*, Magister, *Tiddeus Jacobus*; alteri (The Water Dog) magister *Gerbrand Peters*) *Londino* in *Galliam* negotiandi causa misisse; eas inde sale onustas *Amsterodamum* petisse; *Amsterodamo* alteram saburrâ tantum, alteram halece impositas cujus cum *Petro* quodam *Heinsbergo* Societas erat in mare *Balticum* *Stetinum* usque *Pomeraniæ*, quæ

quæ in vestra ditione est, ad exponendam illic halecem navigasse; verùm utrasque hasce naves accepisse se alicubi maris *Baltici* à copiis quibusdam vestris detineri; tametsi ut huic malo occurreret cum utraque nave syngrapham sigillo curiæ maritimæ obsignatam una curaverit mittendam, qua & navium harum & mercium, exceptâ halecis parte supradictâ, unum se esse ac legitimum dominum demonstraret. Cujus rei cùm fidem apud nos plenam fecerit, peto magnopere à *Majestate Vestra* (quandoquidem duarum navium jactura sine summo hominis detrimento fortunarumque forte omnium naufragio vix posse accidere videtur) uti mandet suis atque imperet illarum navium liberam primo quoque tempore dimissionem. Deus Majestatem Vestram ad gloriam suam, Ecclesiæque Orthodoxæ præsidium quàm diutissimè servet incolumem.

Westmonasterio ex Aula Nostra,
Jan. 27. *An. Dom.* 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Celsis & Potentibus Dominis

OCCIDENTALIS FRISIÆ Poteſtatibus

S. D.

Celſi & Potentes Domini, amici ac Fœderati Chariſſimi,

GRavem ad me detulit querelam per libellum ſupplicem *Maria Grinderia* vidua, cum ſibi à *Thoma Killigræo* veſtro milite pecunia bene magna ante annos octodecim debeatur, ſe eum ne nullo modo adducere per Procuratorem poſſe, neque ut debitem ſolvat, neque ut de jure ſuo, ſi quid ſit, velit lege experiri; id ne à procuratore viduæ cogi poſſit, petiſſe eum à Celſitudinibus Veſtris per libellum ſupplicem ne cui liceat eum lege perſequi ullius pecuniæ ab ſe in *Angliæ* debitæ. Ego verò ſi Celſitudinibus veſtris hoc tantum ſignificavero, viduam eſſe, egenam eſſe, multorum matrem parvulòrum, cujus iſte omnes prope fortunas avertere conatur, non committam ut apud vos, quibus divina præcepta atque adeo de viduis pupilliſque non opprimendis notiſſima eſſe confido, graviore ullâ utendum cohortatione putem, ne hoc

hoc fraudandi privilegium petitioni istius concedere velitis : id quod nunquam concessuros vos esse mihi persuadeo.

Westmonasterio ex Aula nostra.
Jan. 27. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo potentissimoque Principi

LUDOVICO

Galliæ Regi.

Serenissime potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate Augustissime,

ACcepimus, idque non sine dolore, quasdam in *Provincia Protestantes* Ecclesias ab homine quodam male feriato ita indignè fuisse in sacris concionibus interpellatas, ut ea res magistratibus, ad quos hujus causæ cognitio *Gratianopoli* ex lege pertinebat, gravi animadversione digna censeretur : sed Coventum Cleri, qui iis in locis proximè habebatur, à *Majestate Vestra* impetrasse, ut res integra *Parisios* ad Concilium Regium revocaretur : A quo dum nihil hactenus decernitur, Ecclesias illas & præsertim *Aquariensem*, convenire ad colendum Deum prohiberi. Vehementer itaque à *Majestate Vestræ*

etiam atque etiam peto, primùm, ut quorum preces ad DEUM pro ſalute ſua rebuſque Regni proſperis non interdicit, eorum coitus publicos ad præcandum interdicere ne velit: deinde ut in illum hominem rei divinæ interpellatorem ex ſententia illorum judicum, quibus hujuſmodi cauſarum legitima atque conſueta cognitio *Gratianopoli* data eſt, animadvertatur. Deus *Majeſtatem Veſtram* quàm diuturnam atque incolumem conſervet; ut ſi hæc noſtra vota vobis accepta ſunt, Deoque grata eſſe exiſtimatis, eadem ab illis etiam *Proteſtantibus Eccleſiis* quibus nunc interdicitur, pro vobis publice fieri, ſublato illo interdicto, quàm primum velitis.

Weſtmonaſterio. 18. *Feb.*
Anno 1658.

Eminentiſſimo Domino

CARDINALI MAZARINO.

Eminentiſſime Domine Cardinalis,

PRoficiſcitur in *Galliam*, ibique ad tempus commorari cogitat Illuſtriſſima Domina defuncti nuper *Ducis Richmondiæ* Uxor cum *Duci* *Filio* Adoleſcentulo. *Eminentiam* itaque *Veſtram* magnopere rogo, ut ſiquid acciderit in quo iis veſtra authoritate, favore, patrocinio, utpote peregrinis, uſus eſſe poſſit, ita eorum dignitatem tueri, vobiſque haud vulgariter commen-

datam

datam rebus omnibus habere velitis, ut ad vestram humanitatem erga omnes, præsertim tam illustri genere oriundos, eximiam, sentiant nostris literis quod accedere potuit cumuli accessisse: simul & hoc sibi persuadeat *Eminentia Vestra* commendationem suam, si quid à me hujusmodi postulabit, apud me non minus valituram.

Westmonasterio. 29. *Feb.* 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ, &c.

Serenissimo ac Potentissimo Principi

JOANNI Portugalliæ Regi.

Serenissime Potentissimeque Rex, Amice ac Fœderate,

TAmetsi multa sunt quæ ad Regem amicum & *Reip. nostræ* conjunctissimum necessariò scribam, nihil est tamen quod faciam libentius quàm quod nunc facio, ut *Majestati vestræ*, *Regnoque Portugalliæ* insignem hanc proximam de communi hoste *Hispano* victoriam gratuler: qua non ad vestram tantummodo, verum etiam ad *Europæ* totius pacem ac respirationem, permagnum, atque in multos fortasse annos, allatum esse momentum nemo est quin intelligat.

Alterum est in quo victoriarum certissimum pignus justitiam *Majestatis vestræ* agnoscam, qua ex articulo fœderis 24. per arbitros *Londini* datos, mercatoribus nostris est satisfactum, quorum naves onerarias *Brasiliensis Societas* conduxit. Unus est *Alexander Benicus*, Mercator *Londinensis*, cui, cùm navis ejus, quæ *Tres fratres* vulgo nominatur, magistro *Joanne Wilkio*, duas navigationes conducta onerataque navaverit, pactum stipendium persolvere Societas recusat: cùm cæteris qui semel tantum navigarunt, jampridem persolutum sit. Quod cur sit factum non intelligo nisi si eorum judicio mercede dignior est, qui semel quàm qui bis meruerit. Vehementer itaque peto à *Majestate Vestra*, ut huic uni *Alexandro* cui duplum debetur, debita navatæ operæ satisfactio ne desiat; velitque pro authoritate sua quàm brevissimum solutionis diem damnique simul sarciendi Sociis *Brasiliensibus* constituere: quorum dilationibus effectum est ut datum inde mercatori damnum mercedem ipsam jam pene superet. Deus *Majestatem Vestram* lætis rerum successibus contra hostem augere indies & fortunare pergat.

Westmonasterio ex Aula nostra. 23. *Feb.*
An. 1658.

RICHARDUS Protector Reip. Angliæ &c.

Eminentissimo Domino

CARDINALI MAZARINO

Eminentissime Domine,

PEr literas ad *Eminentiam vestram* octo circiter ab hinc mensibus *Jun.* 13. datas, causam *Petri Petti*, viri & singulari probitate præditi & ægregiis artibus in re navali nobis Reique publicæ utilissimi, commendavimus. Ejus nave *Edwardo* anno 1646. à quodam Gallo, cui nomen *Basconi*, *Thamesis* in ostio ut scripsimus, captâ, & in portu *Bononiensi* venditâ, quanquam Rex in *Consilio Regio* 4. *Novemb.* anno 1647. decreverat, ut quam censuisset Consilium pecuniæ summam damni accepti loco dandam, satisfactioni daretur, is tamen ex eo decreto nihildum se fructûs percepisse ostendit. Cùm autem dubium mihi non sit, quin *Eminentia vestra* meo rogatu id omne mandaverit quod ad decretum illud primo quoque tempore exequendum pertineret, denuo nunc majoremque in modum peto, ut videre velit quid impedimento sit, cujusve negligentiâ aut contumacia factum, ut decreto Regio post annos jam decem non obtemperetur; velitque pro

sua

ſua authoritate inſtare, ut decreta illa pecunia, quam irrogatam jamdiu exiſtimamus, & exigatur quamprimum, & petitori noſtro ſolvatur. Ita rem juſtitiæ imprimis gratam *Eminentia veſtra* fecerit, & à me ſingularem præterea gratiam inierit.

Weſtmonaſterio ex Aula noſtra,
22. *Feb*. 1658.

Duæ ſequentes Literæ, *Richardo* abdicato, Reſtituti Parlamenti nomine Scripti ſunt.

Parlamentum Reipub. Angliæ

Sereniſſimo Potentiſſioque Principi

CAROLO GUSTAVO

Suecorum, Gothorum, Vandolorumque Regi &c.

Sereniſſime Potentiſſimeque Rex, Amice Chariſſime,

CUm viſum ſit Deo optimo atque omnipotenti, penes quem ſolum converſiones omnes Regnorum, Rerumque publicarum ſunt, Nos priſtinæ auctoritati ſummæque *Rerum Anglicarum* adminiſtrandæ reſtituere, & *Majeſtatem Veſtram* eâ de re certiorem eſſe faciendam inprimis duximus, & vobis porto ſignificandum, nos cùm Majeſtatis veſtræ utpote *Proteſtantinum Principis* potentiſſimi tum pacis inter vos *Daniæque Regem*, & ipſum quoque *Proteſtantium Principem* præpotentem, non

non fine noſtra opera atque officio benevolentiſſimo reconciliandæ, quantum in nobis ſitum eſt, eſſe ſtudioſiſſimos. Volumus itaque ut Internuntio noſtro extraordinario, *Philippo Meadowes*, quo munere ab hac Repub. apud *Majeſtatem Veſtram* hactenus fungitur, idem omnino munus noſtro nunc nomine prorogetur: eique adeo his noſtris literis poteſtatem proponendi, agendi, tranſigendi cum *Majeſtate Veſtra* facimus planè eandem quæ ei proximis literis commendatitiis facta eſt: quicquid ab eo tranſactum noſtro nomine atque concluſum erit, id omne ratum nos eſſe habituros, Deo bene juvante, noſtra fide ſpondemus. Deus ille *Majeſtatem Veſtram* quam diutiſſime conſervet, rebus *Proteſtantium* columen atque præſidium.

GUIL. LENTHALL,
Prolocutor Parlament
Reipub. Angliæ.

Weſtmonaſterio. Maii 15.
An. 1659.

Pari

Parlamentum Reipub. Angliæ

Serenissimo Principi

FREDERICO

Daniæ Regi.

Serenissime Rex, Amice Charissime,

CUm voluntate ac nutu summi rerum omnium moderatoris Dei Opt. Max. factum sit ut nos demùm restituti, pristinum locum atque munus in *Republica* gerenda obtineamus, placuit imprimis ea de re nec *Majestatem Vestram*, utpote Vicinum nobis & Amicum Regem, esse celandam, & quem ex adversis rebus vestris capiamus dolorem simul esse significandum: id quod ex eo studio eaque diligentiâ nostrâ facile perspicietis quam ad pacem inter *Majestatem Vestram* Regemque *Sueciæ* reconciliandam & adhibemus nunc, &, quoad opus erit, adhibebimus. Quapropter Internuntio nostro ad Serenissimum *Suecorum* Regem Extraordinario *Philippo Meadowes* negotium dedimus, ut *Majestatem Vestram* his de rebus nostro deinceps nomine adeat, ea communicet, proponat, agat atque transigat, quæ commissa sibi à nobis & mandata esse ostendet. Quam ei fidem *Majestas Vestra* hoc in munere habuerit, eam nobisimetipsis habere se credat, rogamus.

Deus

Deus *Majestati Vestræ* ex istis omnibus rerum suarum difficultatibus, in quibus tamen forti & magno animo versatur, felicem lætumque exitum primo quoque tempore concedat.

GUIL. LENTHALL,
Prolocutor Parlamenti
Reipub. Angliæ.

Westmonasterio. Maii 15.
An. 1659.

FINIS.

